

KAZALCI UR SE BODO POMIKALI proti dvajseti. V vedrem razpoloženju staroletne noči bomo v duhu za trenutke uzli mejnik. Nevidni mejnik časa. Blisnil bo na robu brezna, kamor se potaplja staro leto, kamor uhaaja čas. In začutili bomo, da je to slovo. Nemara nas bo obšla rahla otožnost, ki spremlja vse, kar se odslavlja, vse, kar mora od nas, pa čeprav je to zgolj staro leto. Tišina, ugasnile so luči... se spet prižgale. Novo leto! 1961! Srečno, žena, srečno mož, srečno otroci! Prijatelji, znanci! Srečno, državljani! Zdravja, zadovoljstva, uspehov! Volje za delo in ustvarjanje! Zanos! Radosti za vse dni življenja v tem novem letu 1961! Naj vse njegove dneve obseva sonce, naj vse njegove noči krasi utripanje zvezd. Kakor naj v slehernem od nas utripa vse leto toplo, za vse plemenito vnelo, za vse človeško čuteče sree!

ČAS, TO JE ČUDEN in skrivnosten pojem. Izmerljiv in neizmerljiv. Merimo ga. Za mero uporabljamo Luno in Sonce, pota in kroženje zvezd. Vekove in stoletja in leta in mesece. Razdružili smo ga na dneve in ure in minute, na sekunde, kajti to rabimo za vsakdanjo rabo. Fiziki ga potrebujejo še več, drobijo ga dalje, rabijo milijotinke in stotilijotinke sekunde. Vse to velja za naravni svet, za starost morij in oceanov, za rast dreves, za življenje človeka in živali, za trajanje atoma. Toda čas je tudi v naših rokah, v naši oblasti. In potem dan ni samo več običajni dan in leto ni več samo leto, ki ga do sekunde natančno določijo zvezdoznanci. Čas postane drugačen, leto se zdajša ali skrajša, odvisno od nas, od vsebine, s katero ga napolnimo, od življenja, s kakršnim ga preživimo. In naš skupni, kolektivni čas? Ali ni dvajset let lahko stoletje? Ali niso štiri leta lahko pravcato zgodovinsko razdobje? To ni več zvezdoznanski, z instrumenti merljiv čas, to je človeški čas, izmerljiv s pogumom, zanosom, z voljo, z ustvarjanjem. To je čas ljudstva, to so njegova leta, njegove velike ure. Vzemimo:

DVAJSET NAŠIH LET. Od 1941 do 1961, do letos. Ali lahko uporabimo zanje običajno časovno merilo? Ali lahko ostanemo le pri tem, da je Zemlja ta čas dvajsetkrat obšla Sonce in da je Luna 240 obkrožila Zemljo? Resnično ne. Tako merilo odpove, čas za teh dvajset let je drugačen, premaknjen daleč čez svoje običajne meje, dvignjen visoko nad običajna merila. To je preskok za celo razdobje. Ni se spremenil le čas, spremenilo se je življenje. Vprašajte hlapca Jerneja, vprašajte rudarja Andreja... In vprašajte borca, ki je pred dvajsetimi leti zgrabil za puško in jo po štirih letih zamenjal za zmagovalno zastavo, vprašajte ga, ali so bila to res samo štiri običajna leta? Ali niso nemara ta štiri leta premaknili hlapce Jerneje, pa rudarja Andreja za cela stoletja naprej. Štiri leta boja za svobodo ljudstva, za pravice delovnega človeka, za življenje, ki je življenja vredno, to je več kot desetletja in desetletja le pritaženega ljudskega gneva. Petnajst let svobode je za življenje naroda in posameznika več, kot stoletja suženjskega življenja. Da,

za celo razdobje so premaknile čas, mu dale drugo vsebino, ga obrnile v drugo smer prve puške, ki so iz rok upornikov, iz rok naših revolucionarjev zagrmle leta 1941. Pravzaprav so povsem ustavile stari čas, poklicale novega. Takrat se je sključil hlapec Jernej zrnal in pomeril, planil je k tonu, pograbil strojnico, vrzel bombo. Prišel je, dozorel je njegov čas. Spremenil se je v tisoče Jernejev, v tisoče Andrejev, v borbo, v revolucijo, v zmago, v novo leto naših narodov, v novo leto vseh delovnih ljudi. In hlapci Jerneji in rudarji Andreji so prišli za lopate in krampe, obnovljali so porušeno, gradili novo. In danes. Ali vidite tistegale v tovarni, v podjetju? Ali ga slišite, kako govori pretehtano, kako svetuje, kako odloča, kako tudi udari po mizi? Nekam znane se nam zdijo njegove poteze. Seveda so znane, saj to je nekdanji hlapec Jernej in tam drugi je rudar Andrej. Prvi ni več hlapec na svoji zemlji, drugi ni več suženj v domačem rudniku. Gospodarja sta, upravljavca sta. Njun glas je tehten, njuna beseda krepka in odločilna. Kajti ni čas izoblikoval njiju, onadva sta izoblikovala čas. Srečno novo leto, hlapec Jernej! Pomagal si ga uresničiti!

NEVZDRŽEMA HITLIJO kazalci na urah našega običajnega časa. Iskrijo se zvezde staroletne noči. Skozi mestna vrata speši dvajset čudnih in čudno oblečenih potnikov. Hočejo biti zbrani ob dvajseti uri. Dvajset mesecev leta je to. Kdo se jih ne spominja iz prelepe Andrsenove bajke. Tudi za našo staroletno polnoč se zbirajo gosti. Šestnajst jih je. Šestnajst let naše svobode, našega dela, našega ustvarjanja. Ne za slovo, za pozdrav so prišli ti dragi gostje. Leta, ki se ne merijo z dnevi, temveč z napori, s požrtvovalnostjo, z vnelo. Z orjaki hidrocentral, s stotinami kilometri novih cest in železnic, s tovarnami in laboratoriji, z reaktorji in s traktorji, z novimi šolami in bolnišnicami, z zanosom in zadovoljstvom delovnih ljudi, s ponosnim smehljajem hlapca Jerneja, z vrisajočimi pesmijo ustvarjalne mladine, z veselo igro pionirjev in cicibanov, s preskrbljeno starostjo nekdanje dekle Matilde. Kajti vse to in še marsikaj je vsebina teh minulih šestnajstih let, je sad naše ljudske revolucije, štiriletnih krvave borbe, v kateri so tisoči in tisoči žrtvovali življenja. Naj naša novoletna misel obišče njihove raztresene grobo-

venitega dela in ustvarjanja za blaginjo človeštva, za srečo delovnih ljudi vsega sveta. Odmirajo klasične, obožene »velesile«, in se bliža čas, ko bodo zgubile svoj pomen, svojo strašljivo moč, ko ne bodo ljudje več omenjali »svetovno velesilo«, temveč bo imenovalce drugačen: svetovno ljudstvo. Mar je to utopija, fantaziranje v staroletni noči? Ni, kajti o tem pričajo vsa znamenja. Tudi umetni satelit je bil pred dvajsetimi leti še utopija.

GLAS NOVE JUGOSLAVIJE bo zadonel tudi ob letošnjem slovesu starega leta. V besedah njenega voditelja maršala Tita. Se razlegel po svetu v novoletni pozdrav, v bodrilo in tudi v opozorilo. In prisluhnili mu bodo. V socialistično Jugoslavijo je uprto mnogo oči. Utrupu njegova življenja, razvoja, napredka prisluškuje množice v najbolj oddaljenih krajih sveta. Iz naših uspehov, iz naših naporov si črpaajo tudi delovni, napredni ljudje tujih kontinentov pobud in poguma in vzgledov v svojem boju za svobodo in za človečanske pravice. Kajti ta Jugoslavija s svojimi narodi, za katere so pred dvajsetimi leti vedeli komaj sosedje, je v kratkih šestnajstih letih dosegla gospodarski razvoj, za katerega so nekateri potrebovali celo stoletje. In politični vpliv v svetu, o katerem nekoč še sanjali nismo. Spomnimo se le Titove prisotnosti in veljave na zasedanju združenih narodov v letu 1960. Prav je, da si tudi vse to obudimo v misli, ko se oziramo nazaj na razpolj starega in novega leta, jubilejnega leta ljudske vstaje.

KOT TIHA SKRIVNOSTNA reka teče čas, uhaajo zadnje minute, bliža se staroletna polnoč. Vse svetlečije sijejo zvezde, vse bolj jasne postajajo misli. Tudi otožnost poslavljanja uhaaja v pozabo. Osebnih spominov na oseba doživlja v usihajočem letu se prepletajo z mislijo na nas vse. Kaj vse smo dosegli! Kaj vse smo ustvarili in uresničili! Res je bilo treba znoja in žuljev in naporov. Toda trud zbleda pred ponosno zavestjo. Bilanca gospodarstva Jernejev je pozitivna v vseh ozirih. Dediščini revolucije stanovito dvigamo vrednost in ob jubilejnem spominu na začetek ljudske vstaje pred dvajsetimi leti se bomo lahko ponosno, sproščeno ozrli nazaj in naprej. Da, tudi naprej. Saj vemo, da še nismo uredili vsega, da bo še treba polno volje, vztrajnosti, znanosti, znanosti, znanosti. Toda ne bomo se jih. Dvajset let je za nami, teh bogatih razgibanih 20 let nam je na široko utriplo pot. Socializem naše domovine je zgrajen, zdaj samo še dograjujemo, dvigamo in širimo, urejamo, kar smo morda prej zamudili ali kar morda terja čas, da uredimo. Za blaginjo nas vseh, za bodrilo tistim, ki v nas upajo.

DONJO GLASOVJE nevidne ure, udarec za udarcem, kmalu bo izvenel dvajseti. Vse tiho. Kakor da so se ustavile zvezde in stroji in utirpi src in večno živi tok v žicah daljnovodov. Zdaj... Izvenel je zadnji udarec ure, posvetila je nova luč. Srečno novo leto! Jih slišite stroje: spet brne. Voda hrumi čez jezove hidrocentral, traktorji krečijo ledine, plugi režejo brazde, letala brne pod našim nebom, naše ladje orjejo morja in Jernej znova tehta besedo in razpravlja o programu tovarne. Leto kipi v delu in prizadevanju, leto 1961. Za nove uspehe, za nove zmage. Novo leto delovnih ljudi naše domovine. Srečno!

SREČNO NOVO LETO! Tebi, ki stojiš ob stroju. Tebi, ki koplješ rudo. Tebi, ki orješ zemljo. Tebi, ki v bellem plašču rešuješ življenja. Tebi, ki s katedra učiš in vzgajaš mladino. Tebi, ki v pisarni obračaš akte. Tebi, ki v laboratoriju ustvarjaš možnosti za nov napredek. Tebi, ki s čopičem v roki ustvarjaš umetnino. Tebi, ki pišeš knjigo. Tebi, ki čuvaš gozd. Tebi, ki urejaš dom... in še tebi in tebi in tebi. Vsem! Bodi pri kakršnem koli delu, v kakršnem koli poklicu. Kajti vsi smo eno. Vsi ena sama družina. Vsi smo delovni ljudje, vsi domovina. — Srečno, domovina! Srečno vsem tvojim narodom! Srečno tvojemu voditelju! In srečno novo leto vsem tistim tvojim, ki so nekoč morali za kruhom v daljni svet, pa so te vedno z ljubeznijo v duši in srcu nosili s seboj in te imajo tako, kot si danes, še posebno radi. Tudi nje bo obiskala naša topla novoletna misel.

SMEHLJAŠ SE, nekdanji hlapec Jernej. Smehljaj se, nekdanja dekle Matilda, smehljaj se nekdanji suženj črnege revirja. To je smehljaj nove domovine, to je tudi smehljaj novega leta 1961. Še enkrat: srečno vsem trem! In vsem nam.

SEVERIN ŠALI

Dragi naročniki in bralci!

V rokah imate zadnjo številko enajstega letnika domačega lista. Spet se je obrnilo leto, spet delamo obračun opravljenega dela. Naj vam vnaprej povemo, da se je naša »družina« prot koncu leta kar lepo povečala: zdaj tiskamo Dolenjski list v redni tedenski nakladi 16.100 izvodov. Samo v ponedeljek se je prijavilo 185 novih naročnikov, v torek pa 131. Javno moramo pohvaliti uprave vseh pošt v okraju in njihove pridne pismonoše, ki si tako zvesto prizadevajo za razširitev domačega tednika. To je hvaležno in pomembno delo: čim višja bo naklada lista, tem manj bo tiskarskih stroškov, laže bomo izhajali. No, o tiskarskih stroških in težavah kaj več v prihodnji številki. Ko pa smo povedali že to, moramo razodeti še presenečenje, ki smo ga napovedovali te dni v radijski reklam:

z novim letom bo začel Dolenjski list izhajati vsak teden

na 12 straneh
v novi obliki in
novi »obleki«

Kakšno bo oboje, boste videli 12. januarja 1961, ko bomo izdali prvo številko XII. letnika. Ze prejšnji teden smo napovedali, da pripravljamo prihodnje leto za vas več presenečenj, novih rubrik, roman, novo slikanico in še marsikaj. O vsem tem vam bomo kaj več povedali 12. januarja, dotlej pa prosimo tudi vas, ki zdajle to berete, za tovariško uslugo:

v hiši ali sosesčini gotovo poznate družino, prijatelja ali sosedo, ki domačega lista še ne dobiva na svoj naslov. Povabite ga, da si naroči Dolenjski list, najbolj razširjeno branje v Beli krajini. Posavju in na Dolenjskem. Letos bi zares radi uresničili naše znano geslo: V VSAKO HIŠO DOLENJSKI LIST! Vsakdo izmed nas je pri tem lahko aktivist in razširjevalec našega socialističnega tiska. Vse pismonoše ima dovolj naročilnic, da na naš domači tednik naročite tudi svoje in prijatelje, ki žive v drugih krajih Slovenije ali države; vsak teden odpošlje mo tudi v tujino po 380 izvodov Dolenjskega lista. Razveselite svoje drage, ki ne žive v vašem domačem kraju, z našim pokrajinskim tednikom!

Za to številko se je nabralo toliko pisem, prispevkov stalnih sodelavcev in sporočil naših dopisnikov, da vseh nismo utegnili objaviti. Preberite zato, prosimo, našo prihodnjo številko — prepričani smo, da vas bo prijetno presenetila. O tem boste sodelili seveda sami, mi pa se bomo potrudili, da bo nova »obleka« domačega časnika zares mikavna tako z vsebino kot z zunanjo podobo.

Ob koncu leta 1960 se iskreno zahvaljujemo vsem našim naročnikom in sodelavcem, dopisnikom in bralcem kot vsem drugim, ki so nam pomagali vzdrževati domači tednik. Hvala za zaupanje in sodelovanje! Vsem kolektivom naših tovarn in podjetij, kmetijskih združenj in ustanov, ljudskim odborom in organizacijam pa prav tako hvala za materialno pomoč, brez katere Dolenjskega lista ne bi bilo. Z zaupanjem bralcev in s finančno pomočjo naših gospodarskih organizacij bomo obnem z naročnino ter z oglasi skrbeli tudi v bodoče, da bo naš domači glasnik Socialistične zveze še bolj kot doslej opravljal svoje poslanstvo.

S temi željami vas toplo pozdravljamo in vam želimo vso srečo v novem letu 1961, s katerim začnemo dvajseti letnik Dolenjskega lista!

Uredništvo in uprava

VREME

od 29. dec. 1960 do 8. jan. 1961
Nestalno vreme s pogostimi padavinami. Temperatura se vedno negotova, kaže pa, da bo prevladovalo milo vreme. Okrog 5. januarja in 9. januarja ohladitve.

Dr. V. M.

NAŠA NAJVEČJA LADJA: BELA KRAJINA

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN, slovensko brodarstvo podjetje za pomorski prevoz, drugo največje podjetje te vrste v Jugoslaviji, je v nedeljo splovilo novo ladjo. To je posebna vrsta, najmodnejša ladja za prevoze tovora v suhem stanju, tako imenovani »bulc carrier« — univerzalna ladja, kot jih imajo samo pomorske velesile, saj so jih začeli graditi šele pred nekaj leti. Razvoj našega brodarstva pa skuša dohajati — svetovno mornarico — zato so tako naši brodarji kot tudi ladjedelnice začeli premišlje-

PRIHODNJA ŠTEVILKA

Dolenjskega lista bo zaradi noveletnega oddiha v tiskarni izšla v četrtek, 12. januarja 1961.

Položnice

za naročnino prilagamo v današnji številki samo naročnikom izven Slovenije, medtem ko bodo pri vseh (starih in novih) naročnikih v Sloveniji pobilali naročnino dvakrat na leto pismonoše. Naročnike v inozemstvu prosimo, da nam nakažejo naročnino s čeki ali v denarnih pislih; zanje lahko poravnajo naročnino tudi doma, ki so jim list naročili.

UPRAVA LISTA

vati o modernizaciji trgovskega prometa, kajti: to, kar je bilo pred nekaj leti še rentabilno in je zadostovalo, je zdaj že skoraj zastarelo. Klasični tramperji ne morejo več koncu kupirati na svetovnem tržišču, ker je njihova nosilnost okrog 10.000 ton in hitrost okrog 10 morskih milj na uro za današnji čas premalo.

BELA KRAJINA bo vozila s hitrostjo 15 morskih milj na uro, nanjo pa bodo naložili 18.400 ton — to je 1840 vagonov tovora. Skoraj dvojna nosilnost in za polovico večja hitrost že pri navadnem računu pove, koliko bo bolj taka ladja rentabilna, kajti število posadke je enako številu pomorščakov na tramperju, pa

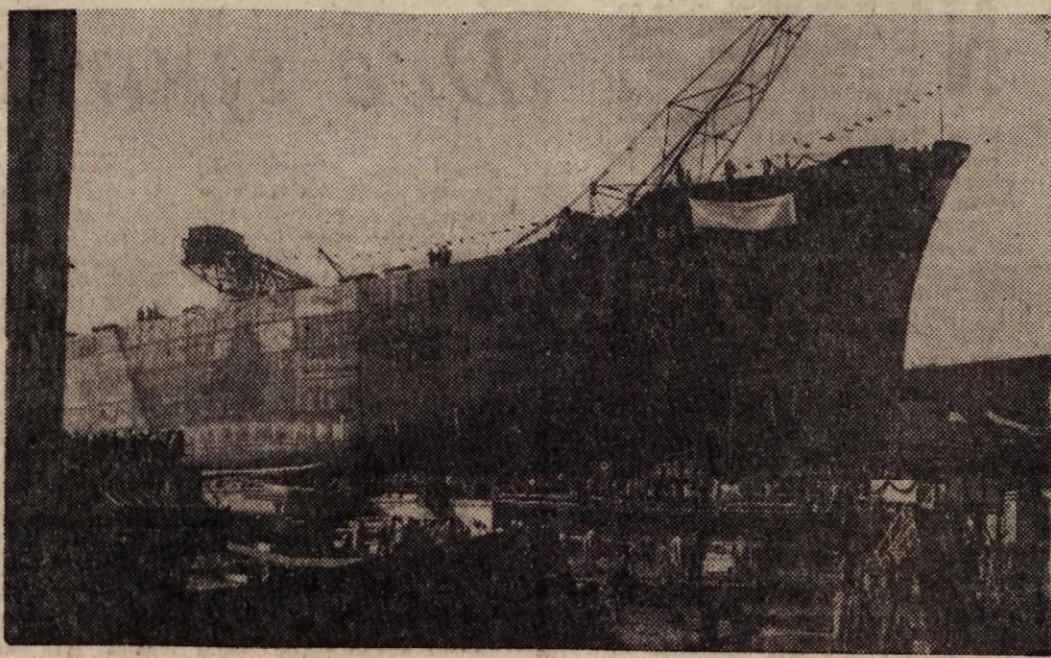
Po predlogu SZDL: presežene naloge!

Za 10,2 odstotka bomo do konca leta predvidoma presežili družbeni plan okraja, ki je precej visok — nad 47 milijard brutoprodukta. Do 29. novembra smo dosegli že nad 41 milijard brutoprodukta ali okoli 94 odstotkov letnega plana. Pri novembrskem obračunu so letni plan izpolnile že vse panoge razen industrije in kmetijstva, ki pa ga bosta predvidoma (vsaj industrija) tudi dosegli, če ne občutno presežli.

tudi potrošnja goriva se skorajda ne razlikuje. **BELA KRAJINA** je res univerzalna ladja, zgrajena pa tako, da je nakladalni prostor — skladišča — najbolj izkoriščen. Konstrukcija je domača in to je res velikansko delo. Le nekaj patentov velike pariške firme Mac Gre-

gor so prevzeli tudi za BELO KRAJINO — predvsem za nprave pri zapiranju skladišč. Toda naša ladja, naš prvi »bulc carrier«, je sodobnejši, še bolj praktičen, kot jih grade sicer po svetu. »Bulc carrier« nima jambilov, stroj, stanovanja in poveljniški most pa so razneščeni na zadnjem

koncu ladje, na krmi. Tako je tudi na BELI KRAJINI. S tem ostane sprednji del ladje prost za skladišča, odpade pa tudi neizkoriščeni prostor, ki ga zavzema debela ladijska os. Prednost stroja na krmi je tudi v tem, da ni toliko tresenja, kot če je stroj v sredi (Nadaljevanje na 9. strani)

»BELA KRAJINA« nekaj trenutkov pred splavitvijo v puljski ladjedelnici »Uljanik«

V PRIHODNJI ŠTEVILKI:

- NOVOLETNI pomenek z naročniki in bralci domačega lista
- KAJ STE POVEDALI v nagradni anketi
- PISMO izseljencem
- NOVOLETNE ZELJE po naših občinah
- KAJ PA gozdarstvo?
- KRIŽEM KRAŽEM po gostilnah občin Senovo in Videm-Krško
- SEŠT ATLETOV — kandidatoev za evropsko prvenstvo!
- OKROGLE iz dolenske preteklosti — pripoveduje mojster Ferdo Buk
- DOGODKI in ljudje v slikah
- FOTOGRAFIJA tedna
- ALI POZNATE domače kraje?
- KAJ JE NOVEGA v novomeški IMV
- SLADKOR ne bo več tekel v Savo

Morda bi se bilo umestno vprašati ob koncu leta, koliko je postalo človeštvo modrejše in sposobnejše živeti v miru, kot je bilo pred enim letom. Če bi na takó zastavljeno vprašanje odgovorili, bi morali, žal reči, da je napredek neznan. Res pa je tudi, da je vprašanje nekoliko površno in presplošno zastavljeno.

V leto 1960 je človeštvo stopilo s precejšnjimi novimi upi na mir. Ti upi sicer niso bili razbiti, omajalo pa jih je več mednarodnih dogodkov, ki so več ali manj med seboj povezani in tvorijo zaključeno dogajanje. Leto, ki ga zdaj puščamo za seboj, je predvsem pokazalo, da so mednarodni problemi celo bolj zapleteni, kakor so mislili pesimisti. Največje razočaranje je vsekakor prinesel neuspeh na vrhu oz. izjalovljena konferenca poglavarjev štirih velesil v Parizu. Ta neuspeh je morda poslabšal mednarodne odnose, predvsem seveda odnose med obema blokoma.

Druge žarišče nemira in izvor za mednarodno trenje je nastalo v drugi polovici leta polje v Kongu, kjer so se Belgijci umaknili, toda menda samo v smislu starega francoskega reka, »da bi bolje naskočili«. S svojimi spletkami se jim je posrečilo do dobra zametati kašo in dejansko zavreči razvoj Konga v smeri resnične neodvisnosti za lep čas. Toda napaka bi bilo dolžiti samo Belgijce. Krivi so tudi drugi, kakor bomo videli.

Medtem ko je začel prave krize v Kongu (v mednarodnem pogledu) vezan na leto 1960, pa je vojna v Alžiriji stopila zdaj že v sedmo leto in ji ni videti konca. Za Alžirijo je mogoče po pravici reči, da čedalje bolj zastuplja mednarodne odnose. O tem, da je ta vojna postala že mednarodna zadeva, ni menda za nikogar več nobenega dvoma, razen morda za nekaj Francozov, ki vrtikajo glavo v saharški pesek.

To, kar je dolgo časa tielo v Laosu, je prav zadnjih tednih zagorelo v pravo državljansko vojno, ki je že deloma potegnila v svoj vrtnec zunanje sile in grozi, da bo povzročila mednarodne zaplete ne predvidenega obsega.

● KOLONIJE PROPADAJO — NARODI HOČEJO SVOBODO

Toda to so samo nekatera vidna znamenja neurnavnosti našega časa, nasilna znamenja, ki jih pravzaprav nosi plima velikega zgodovinskega dogajanja: agonije kolonializma in osvobodjenja nekdanjih kolonialnih narodov. V tem pogledu je bilo leto 1960 brez dvoma leto Afrike, saj je samo letos dobilo na tej celini svojo neodvisnost kakih šestnajst novih držav, več kot v vseh letih prej.

Toda če bi zadostovala zgolj formalna politična neodvisnost, bi bil položaj manj zapleten in manj resen. Toda formalna politična neodvisnost še ne zagotavlja. Potrebna je tudi gospodarska neodvisnost, to je taka neodvisnost, ki daje nekdanji koloniji položaj enakopravnega subjekta pri slehernih trgovinskih, gospodarskih in političnih pogajanjih s tujino, predvsem z nekdanjo kolonialno silo. Primer Konga in marsikatero druge afriške države pa dokazuje, da bo boj za gospodarsko neodvisnost še dolg in zapleten.

Tudi Latinska Amerika doživlja svoje potresne sunke, ki burkajo tradicionalno južno-ameriško podvrženost ameriški finančni kapitalu. Ne gre samo za primer Kube, ki je popolnoma presekala vezi z ZDA in se obrnila drugam za pomoč in sodelovanje, ampak za vrsto južnoameriških držav, ki so postale nestrpe in hočejo ostati večno odvisne od milostnega nakupa njihovih surovin po ameriškem trgu.

Dalje je leto 1960 videlo v Evropi nadaljnjo okrepitev nemškega militarizma in bogatenja Zvezne republike Nemčije. Doživeli smo, da so Nemci dobili prva oporišča za svoje vojske, skladišča in letalstva na francoskem ozemlju, da so Nemci prvokrat popolnoma odkrito, samozvestno in očitno z uspehom zahtevali za svojo Bundeswehr atomsko oborožitev, da že postavljajo svojim zaveznikom razne pogoje, da Američanom, ki so jih prišli tako rekoč prositi, naj jim pomagajo odpraviti deficit v zunanjetrgovinski plačilni bilanci, to pomoč odklonijo in še marsikaj drugega.

● NESOGLASJA MED SOVIJETI IN KITAJCI

Na Vzhodu smo bili priča poglavitni nesoglasji med Sovjetsko zvezo in LR Kitajsko predvsem glede vprašanja svetovnega mira in taktike, ki naj jo socialistični tabor ubira do kapitalističnega tabora. Očitno je namreč, da Kitajci nočejo

slisati o kaki iskreni politiki miroljubne koeksistence, da je zanje vojna še zmerom najboljše in najzanesljivejša sredstvo za zmago socializma v svetu in da je mirno tekmovanje med obema svetovninama družbenima sistemoma samo oddih ali taktika.

Sovijska zveza oziroma njeni voditelji očitno menijo drugače. Ti namreč dosti bolj upoštevajo dejstvo, da bi splošna svetovna vojna s sodobnimi atomskimi orožji sicer res

»Da, strinjamo se.« V tistih trenutkih je bilo čuti, da po budi državnikov, ki si z vsemi silami prizadevajo ohraniti mir, izvirajo iz hotenja, želja, strahu in upanja množic.

Nihče ni pričakoval, da bo že sama navzočnost poglavarjev držav in vlad v New Yorku rešila zapletena nasprotja, ki predvsem obstajajo med obema blokoma. Upati pa je bilo, da bodo predvsem državniki izvenblokovskih držav lahko konstruktivno in pomirjevalno

mednarodnih odnosih. Tretje poglavitno načelo je, da se spoštuje obveznost nevmešavanja v notranje zadeve drugih narodov in držav ter pravica vsakega naroda, da si sam ureja svoj notranji razvoj in življenje.

Med največje pozitivne pobude s XV. zasedanja Generalne skupščine sodi brez dvoma poziv petih državnikov: Naserja, Nkrumaha, Sukarna, Nehruja in Tita, naj bi se sešla predsednik Eisenhower in

stražo okrog stanovanj vidnih kongoskih politikov. Na morbitne ugovore je samo odgovorilo, da je enako umakniti stražo izpred stanovanja predsednika Kasavubuja kakor izpred stanovanja predsednika pokrajinske vlade v Leopoldvillu Kamitatuja. Pozabilo pa je pripomniti, da je Kasavubu Mobutujev prijatelj in da mu potemtakem tudi prej ni bila potrebna nobena straža mednarodnih sil, medtem ko je Kamitatu trn v peti polkovni-

skih, ki so v ogromni večini trdno odločene ostati izven blokov.

Ce smo pogledali nekoliko nazaj, bi bilo zdaj dobro pogledati nekoliko naprej. Prihodnji mesec bodo kritični. Na novembrskih volitvah v ZDA je bil za ameriškega predsednika izvoljen 44-letni John Kennedy, ki je, kot vse kaže, prožnejši od svojega starega predsednika Dwighta Eisenhowerja. Kennedy je dejal, da bo vsaj enkrat resno poskusil

mentom. Iz tega sledi, da je napredek, četudi majhen, v razgovorih med obema blokoma, pri katerih lahko igrajo neangažirane države zelo veliko in koristno vlogo, nujen pogoj za okrepitev mira in tištin sil, ki priznavajo, da je miroljubna in aktivna koeksistenca med narodi in državami edina rešitev, če nečemo vojne in uničenja človeštva, kakor je dejal predsednik Tito v govoru pred Generalno skupščino OZN.

In naposled, ko govorimo o preteklem letu, ni odveč, če razen gospodarskih uspehov, ki jih je dosegla naša država, omenimo tudi njene zunanje-politične uspehe, povečan ugled in okrepitev stikov z azijskimi in afriškimi državami, ki na osnovne mednarodne probleme gledajo tako ali zelo podobno kot mi. To pa pomeni, da Jugoslavija ni več osamljena v svoji politiki, ampak da krog njenih somišljenikov narašča tako rekoč iz meseca v mesec. In to je razveseljivo dejstvo ne samo za nas, ampak tudi za svetovni mir.

Videmske-krški pionirji pomagajo alžirskim revčkom

Predsednik Občinskega odbora SZDL tov. Lojze St' h nam je povedal, da tudi pionirji občine Videm-Krško zbirajo sredstva za pomoč alžirskim otrokom. V ta namen je v teku medšolsko tekmovanje, ki vključuje prostovoljno nabiralno akcijo in število razgovorov o Alžiriji. Najboljši šol bo podeljena knjižna nagrada.

Vsak pionir bo v kratkem dobil izkaznico pomoči alžir-

MIROLJUBNO IN USTVARJALNO

SOZITJE MED NARODI IN DRŽAVAMI

EDINA REŠITEV

pomenila uničenje kapitalističnega sveta, da bi pa tisto, kar bi v najboljsem primeru ostalo od socialističnega tabora, nujno pahnilo človeštvo tisočletja nazaj. Kar bi ostalo, seveda ne bi bil več socializem, ampak barbarstvo.

Ta nesoglasja v vzhodnem taboru so igrala pomembno vlogo med dolgim posvetovanjem 81 komunističnih in delavskih partij v Moskvi. Med posvetovanjem sicer ni bilo objavljeno nobeno uradno spo-

vplivali na glavna dva tekmečnika — ZDA in ZSSR. Zdaj, ko je prvi del XV. zasedanja Generalne skupščine za nami, lahko naredimo bežen pregled čez to zasedanje.

Kot v ogledalu so se tudi na letošnjem zasedanju zrcalile v svetovni organizaciji vse težave, ki tarejo sodobni svet. Predvsem je bilo čuti splošno zaostriev zaradi neuspeha pariške konference. Kdo naj zboljša mednarodno vzdušje, če ne svetovna organizacija?

Kar zadeva Alžirijo, je Generalna skupščina tik pred odločitvijo zasedanja sprejela azijsko-afriško resolucijo o Alžiriji, ki priznava alžirskemu narodu pravico do samoodločbe, z dvotretjinsko večino. Zmaga za Alžirce sicer ni bila popolna, ker del resolucije, ki govori o referendumu v Alžiriji pod nadzorstvom Združenih narodov, ni dobil dvotretjinske večine, toda dejstvo, da je po dolgih letih alžirsko vprašanje postalo v resnici mednarodno vprašanje, pomeni velik korak naprej.

ku Mobutuju in bi zato še nujno potreboval zaščite. Človeku se nehotе vsiljuje izrek francoskega pisatelja Anatola Francea, ki pravi, da pravica v svoji vzvišeni nepristranosti enako prepoveduje bogatašem in revežem spati pod mostovi.

In to stanje še čedalje bolj slabša. Polkovnik Mobutu zbira svoje vojske na meji Vzhodne pokrajine, kjer zaradi gospodarske blokade že vlada lakota, prevaža svoje vojske z letali belgijske družbe »Sabena« in z rečnimi ladjami belgijskih družb, prejema orožje, strelivo in opremo od Belgijcev, iz istega izvora tudi denar. Toda dobro je znano, kako so sile Združenih narodov preprečile vojakom zakonite Lumumbove vlade potovati iz kraja v kraj, kako so premieru Lumumbi prepovedale govoriti po leopoldvillskem radiu itd., itd.

Vse te napake se zdaj množijo. Maščujejo se v samem Kongu in v Združenih narodih, kjer so prav na koncu prvega dela XV. zasedanja Generalne skupščine glasovali o dveh nasprotujočih si resolucijah: eni, ki so jo predlagale izvenblokovske države, in drugi, ki so jo predlagale zahodne države. Po prvi bi se moralo poveljstvo mednarodnih sil v Kongu ravnati po resolucijah Generalne skupščine in Varnostnega sveta, sklicati bi moral biti parlament, obnovljena zakonita vlada Patrica Lumumbe, on pa izpuščen iz ječe. Zahodna resolucija pa odobrava sedanje stanje v Kongu in predvsem omogoča polkovniku Mobutuju in njegovim belgijskim vojaškim in civilnim svetovalcem, da nadaljujejo s svojim delom.

Sprejeta ni bila ne ena ne druga resolucija in tako je ostalo poveljstvo OZN v Kongu prav tako zbežano in brez moči, kakor je bilo prej. In vendar lahko samo Združeni narodi rešijo položaj v Kongu. Seveda s pogojem, da bi ravnali v skladu z resolucijami OZN in nepristransko. Zakaj umik sil Združenih narodov bi najbrž pomenil odkrito intervencijo obeh blokov in državljansko vojno, kakršna grozi trenutno tudi Laosu.

Kljub temu je treba poudariti, da je prvi del XV. zasedanja Generalne skupščine opravil pomembno delo, čeprav so ostali glavni problemi še nerešeni, kakor je dejal državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović v izjavi jugoslovanskega novinarja pred vrnitvijo domov iz New Yorka.

● **VEDNO MOČNEJŠI VPLIV NEODVISNIH DRŽAV**

Vsekakor ni nobenega pogoja, da bi bili zadovoljni nad rezultati letošnjega zasedanja Generalne skupščine, treba pa je trezno pripomniti, da je dejavnost OZN doslej le obvarovala svet najhujšega in da se svet v največji stiski zateka k svetovni organizaciji, ki je danes potrebna prav vsem. Kot najvažnejšo značilnost letošnjega zasedanja je treba omeniti povečan vpliv novih neodvisnih držav, predvsem afri-

● MRAČNA PODOBA KONGA

Dosti bolj mračna je slika Konga. Znano je, kako se položaj v tej nesrečni deželi, ki je velika za enajst Jugoslavij, od poletja čedalje bolj slabša, kako je prihod mednarodnih sil Združenih narodov vzbudil splošno upanje, da se bo ta kolonija kmalu postavila na lastne noge, kako se je to upanje izjalovilo in kako so jele zmagovati — ob dejanski in posredni podpori poveljstva OZN v Kongu — nezakoniti in razbijski elementi. Znano je, kako je prišel na oblast pol-

Vlado Lamut: MASKA IZ KONGA (1960)

● BESEDE TOVARISA TITA — VEŠT ČLOVEŠTVA

»Po našem mnenju,« je dejal v svojem govoru pred Generalno skupščino OZN predsednik Tito, »vsebuje bistvo miroljubne in aktivne koeksistence pomembne elemente, ki danes še niso na splošno sprejeti v mednarodnih odnosih, zaradi česar se na razne načine čedalje bolj zastupljajo odnosi med narodi in državami na svetu. Prvo temeljno načelo koeksistence, kakor jo mi poznamo, je to, da različni družbeni sistemi ne smejo biti razlog za vojne spopade in ovira za mirno sodelovanje med državami in narodi. Drugo poglavitno načelo miroljubne koeksistence je, da se razni sporni problemi rešujejo na mirnem način in da se sila v vojne odstraniti iz prakse v

Združeni narodi - glavno upanje človeštva

Ko so se nakopile vse te težave in nasprotja in se je svet spet znašel v slepi ulici, so se pogledi vseh ponovno uprli v New York, v palačo ob East Riverju. Položaj je bil tako resen, da je ob otvoritvi letošnjega XV. zasedanja Generalne skupščine OZN prišlo v New York 22 predsednikov držav ali vlad na čelu svojih delegacij, medtem ko je petdeset delegacij prišlo pod vodstvom zunanjih ministrov. Celotni nekateri zahodni predsedniki, ki nikakor niso nameravali priti na zasedanje Generalne skupščine, so bili v nekem smislu prisiljeni nastopiti na govorniškem odru svetovne organizacije. To velja predvsem za predsednika ZDA Eisenhowerja in britanskega premiera Macmillana.

Med poglavarji raznih držav, ki so prišli na otvoritev zasedanja v New Yorku je bil tudi naš predsednik republike. »Ali se strinjate z našo potjo?« je vprašal Tito pred odhodom množice na zagrebški in ljubljanski železniški postaji. Slisati je bilo mogočen odgovor:

Nihče ne bo agitiral, nihče ne bo rekel: prispevajte, važno je! Morda bodo hodili otroci kak dan po ulicah z nabiralniki, dajali bodo znamenke in prosili za prispevek. Tako podoba ni nič nenavadnega. Kolikokrat so nas že pričakali otroci z nabiralniki v rokah.

Toda tokrat vas bodo morda otroci ob srečanju vprašali: ali veste, kaj se je zgodilo v Kasbi? Ali ste videli fotografije v časopisih? V gneči je ljudi, ki so kričali »Alžir je alžirski!« — kar je pomenilo prav isto, kakor če bi dejali: ljubim svojo domovino — zasul svinec iz policijskih pušk. Ljudje so bili iskreni, ti ljudje iz Kasbe. Niso se pripravljali na boj. Hoteli so samo — če je to za koga važno — pokazati svoje srce in svoje občutke, a niso pričakovali — smrti. Če bi ti ljudje vedeli, ti ljudje iz Kasbe, da bodo policaji streljali nanje, ne bi pripeklili na ulice tudi otroke.

Ali ste videli otroke na fotografijah? V levem kotu so policaji, v desnem pa otroci, ki bežijo. Kam le bežijo otroci, če policaji streljajo?

Dve sporočili

Naši otroci bodo z nabiralniki zbirali prispevke za otroke v Alžiru, za katere prav nič ne pomeni, da je bila letina morda rodovitna, da imajo po svetu barvne filme za otroke, da obstajajo pravilnice, televizijski aparati, igrače in parki, trgovine z igračami. Vse to je daleč od njih. Naši otroci se bodo postavili na vogale ulic in bodo zbirali prispevke za otroke v Alžiru, za svoje sovrstnike. Morda vas bodo otroci vprašali: ali mogoče veste, zakaj živijo sedaj alžirski otroci tako, kakor so živeli otroci v Evropi, francoski in jugoslovanski otroci med drugo svetovno vojno? Morda vam bodo otroci dejali še to: verjetno se v starejši spominjate, da je bil to čas, ko so streljali na golotneke ljudi, čas ko so izstrelki zadevali tudi otroke.

Sporočilo, ki so ga pred nekaj dnevi objavili časniki brez vidnej-

šega naslova, da bo Svet društva za varstvo otrok in mladine Jugoslavije začel akcijo za zbiranje prispevkov za alžirske otroke, nas lahko prav tako vznemirja kot najboljša povest. Nikdar nismo skrivali, da ljubimo svobodo in svobodne ljudi, da sovražimo suženjstvo, da ljubimo ljudi, ki se bojujejo za svobodo. To je bilo povedano mnogokrat tudi uradno, javno in na mednarodnih tribunah; to je pri sebi govoril in mislil tudi naš človek. To pa, da bodo tokrat naši otroci zbirali prispevke za alžirske otroke, je samo pretresljivi drobce zgodbe, kako naše ljudstvo ve, kaj je svoboda in kako težavno jo je doseči.

Po sporočilu o tem, da bo zbirala prispevke za otroke, je jugoslovanska mladina poslala alžirski mladini pismo. Sporočilo je kratko in jedr-

Vlado Lamut: DEKLETI IZ KONGA (1960)

pil tiste sile v vzhodnem taboru, ki so za politiko »trdne roke« do Zahoda, na Zahodu pa tiste elemente, ki bi radi »ustrahovali« Vzhod. Tudi sedanja — lahko rečemo državljanska vojna v Laosu je voda na mlin takšnim silam in ele-

skim otrokom. Izkaznice bo brezplačno izdelala Valvasorjeva tiskarna v Vidmu-Krškem.

Zvedeli smo, da so pionirji v občini Videm-Krško že zbrali lepe prispevke.

D. K.

PRIPOROČAMO SE CENJENIM GOSTOM IN JIM VOŠČIMO V LETU 1961 VSO SREČO TER OBILO ZDRAVJA IN ZADOVOLJSTVA

Gostišče »MOKRICE«

nato, polno plamenitih besed o ljubezni, junaštvu in razumevanju.

»Popolnoma smo se obrnili k vam, k vašim razoranim prsim, vašim požganim vasem, miniranim Kasbam. Odračamo se na vaše čustvo jeze, protesta, boja in odpora, veličine, ki zveni usodno v vseh jeziki sveta. — Vemo, da imate prijatelje po vsem svetu, vemo, da imate za seboj šest let partizanskega boja, vemo, da ste odšli v domače gore, da bi bili bliže sebi in svojim delom, Cutimo, da se vsebina boja, ki ga vodite in ki ga tako dolgo preživljate, ne bo v nobenem trenutku pokvarila, vseeno kakšne pasti vam bodo nastavili sovražniki vaše osvoboditve. Zato jugoslovanska mladina neprestano in z nezmanjšanim upanjem spremlja usodo vaše svobode in ponovno izraža svoj ponos, ker soglašate s pravično in trdno nepomirljivostjo vaše poti.«

Dve sporočili, ki sta jih poslali mladina in najmlajši sta dejansko sporočili svobodnega ljudstva junškega narodu, ki mora šele postati svoboden.

(IZ »KOMUNISTA«)

Po sledovih ustnih časopisov

Organizacija Socialistične zveze prilagaja svoje oblike potrebam sedanjega časa. Sestankarstvo ne more več izžrpati vsega zanimanja državljanov. Potrebne so bolj pisane, privlačnejše oblike, skozi katere bodo državljanji usmerjali svojo aktivnost k novemu, popolnejšemu in lepšemu. Ustni časopisi so samo ena izmed številnih novih oblik dela Socialistične zveze. Na teh, dejal bi, zanimivejših in privlačnejših »konferencah« sodelujejo razen novinarjev in okrajnega, občinskih ter krajevnih vodstev Socialistične zveze tudi udeleženci sami. Sicer pa: stopite za mano — po sledovih ustnih časopisov!

»Na tisti hrib, na katerem se ponujajo pogledu razvaline — pouk iz preteklosti. To je samo še zgodovina. Toda — hoteli ali ne — razvaline nas spominjajo na nekdanjo trdnjavo klerikalizma, kjer se je med vojno skotilo toliko gorja.

To je pa sedanjost (slika na platnu predstavi dekleta v belih plaščih, sklonjena nad drobkami predmeti, ki jim pravimo kondenzatorji). Novi obrat Industrije za elektrozeve. Lekleta so še včeraj bila vajena samo krampa in lopate, zdaj pa so postala že urne industrijske delavke, mojstrice svojega dela. Zanje se začnejo nove življenje. Obrat, prvi zametek industrije v Žužemberku, hkrati piše novo poglavje žužemberške zgodovine.

In prihodnost? Ta vaša idilična dolinica Krke, ta, dejal bi, rajski kotiček, nad katerim

ga na sliki, je že pod streho. Bodočnost vam bo s trudom in dobro voljo morala prinesiti še spodobnejšo cesto. Tudi camping, kjer bodo domačini in tuji turisti kmalu razpenjali šotore, je že skoro nared. Tisto, kar je najbolj privlačno za turiste, čudovito Krko, polno bogatih užitkov, pa že imate, le da bo treba s še večjo prizadevnostjo spreminjati njene muke v vedno večji narodni dohodek tega kraja...»

Na ustnem časopisu v Žužemberku so ljudje sami pripovedovali o vzrokih, zakaj je iz zajetja novega žužemberškega vodovoda pritekla zdrava pitna voda samo v nekatere hiše na levem bregu naselja. Pokazalo se je — in v tem je uspeh ustnega časopisa — da bi lahko imeli pipe v hišah že vsi Žužemberčani, če bi od vsega začetka pridno sodelovali pri gradnji vodovoda. Tako pa so mnogi do zadnjega trenutka stali ob strani in se zganili šele takrat, ko jim je voda potrkala na vrata.

Zadovoljni obrazi obiskovalcev našega večera v Trebnjem povedo dovolj. Tako — ali skoraj tako — pa je bilo povsod...

Ustni časopis na Bizeljskem

»Danes zvečer ustni časopis!« je vabil rdeči plakati, nalepljen na oglasni deski.

»Kaj pa je to?« je spraševala brhka Bizeljanka.

»I, to je tako,« ji je pojasnjeval nekdo, ki je že bil na takem ustnem časopisu, »kot da bi brali časopis, le da to store novinarji na odru namesto vas. Brali bodo svoje članke in reportaže, pripovedovali zanimive dogodke, vrteli magnetofonske posnetke razgovorov z ljudmi in na platnu kazali slike iz našega življenja... Vmes bodo naši muzikantje igrali poskočne. Na koncu bo sreča poiskala izbrance in jim razdelila nagrade...«

Cez uro so se prvi obiskovalci ustnega časopisa že gnetli pri vstopu v dvorano zadruženega doma. Osivelega očanca, ki je nezaupljivo kukal pri vstopu, sem pobaral:

»Oče, koga pa iščete?«

Starec je dvakrat, trikrat hkrtil, pomežiknil in dejal:

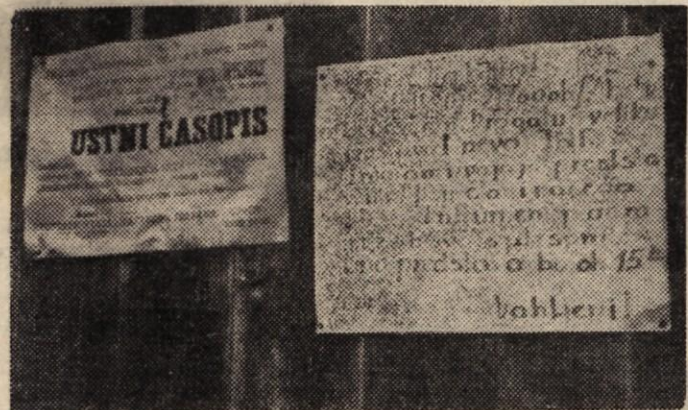
»Nikogar ne iščem, samo ta vaš — kako že pravite? — ustni časopis mi ne gre v račun.«

»Kako to mislite? Kaj pa imate proti našemu ustnemu časopisu?« sem se ustrašil.

»Čudno se mi zdi, zakaj za gledanje ni treba nič plačati. Povrhu tega pa na plakatih piše, da bo tudi žrebanje. Da nimate kaj za bregom?«

Novinarji so res imeli nekaj za bregom — prijetno, počutje in zabavno prireditev. Urednik Dolenjskega lista Tone Gošnik je nopoljal obiskovalce ustnega časopisa v nemiren svet, skupaj z njimi poiskal vzroke dogodkov in pojavov v mednarodnih odnosih ter na zanimiv način opisal vlogo Jugoslavije v boju za mir in socializem. Novinar Dolenjskega lista Miloš Jakopčec je prebral reportažo iz življenja Bizeljcev. Pri tem mu je pomagal novinar RTV Ljubljana Rihard Soper, ki je zavrtel magnetofonske posnetke razgovorov z upravnikom KZ Ferdom Šepetavcem in drugimi Bizelci. — Novinar Dela Franc Setina je na odru opravil razgovor s predsednikom obč. odbora SZDL Francem Sabličem o

občinski organizaciji Socialistične zveze in aktualnih problemih brežiške občine. Poučen razgovor sta imela tudi novinar Dela Peter Romanič in predsednik krajevnega orga-

Takole se navadno začne: rdeči letaki vabijo in razglašajo: USTNI ČASOPIS... Sodelujejo... Vstop prost!

nizacije SZDL Miro Semrov — o mestu Socialistične zveze v prizadevanjih za napredek Bizeljskega. Zanimivi točki v sporedu ustnega časopisa sta bila potopisa — pripovedovanje Franca Setina o Poljski in Petra Romaniča o Kosmetu. Rihard Soper je s pomočjo skrivnostnega magnetofona zastavil publiko športno uganko, nato pa posredoval še nekaj zanimivosti o športnem življenju na Bizeljskem ter o življenju pionirjev na šoli. Za presenečenje sta poskrbela Tone Gošnik in Marko Brkič, ki sta občinstvu nazorno predstavila fotoreportersko naglavo: na začetku predstave sta s fotoaparati še pobilskavala po dvorani, malo zatem pa sta že projicirala na platno Bizeljske natanko take, kakršni so sedeli v dvorani. Na koncu ustnega časopisa je Tone Gošnik prebral domačo kroniko in pokazal nekaj uspešnih posnetkov iz življenja Bizeljcev. Med posameznimi točkami so, kot rečeno, igrali muzikantje, bizeljski fantje pa so zapeli nekaj lepih pesmi. Za neposreden stik med nastopajočimi in publiko je uspešno skrbel napovedovalec novinar Dela Jano Koprivc.

se na obeh straneh reke dviga valovit, dobre zemlje in vode ježen in lačen, a lep svet, bo postal nekot, upamo, zlata jama. Prvi turistični objekt ob Krki — kopališče, le pogledite

Viniški problemi na rešetu

Na ustnem časopisu na Vinici so z magnetofonskega traku in slik na platnu takole govorili viniški problemi:

Jože Cestnik: »To, kar so tam spodaj zgradili, tisto veliko poslopje, ni dobro. Tam je skrito mesto. Če bi ga zgradili v središču Vinice, bi bilo bolje... Pokopališče bi bilo

Na Postaji LM v Trebnjem so nam tovariši pokazali, s čem so neki razgrajali motili red in mir na veselici. Hvala ležna priložnost za koristen nauk: kdor hodi s takimi »pripomočki« na zabave, ta gotovo nima poštenih namer...

treba počistiti in mrtvašnico popraviti. Tak, dosti je teh problemov.

Peter Fortun: »Po mojem mnenju Vinica sploh ne napreduje. Ima možnosti za to, lahko bi bilo boljše, samo premalo je tistih, ki bi bili zainteresirani za napredek. Lahko bi se razvil turizem. Pošta sploh nima prostora. Pravijo, da bo bodo prestavili v Crnomelj ali pa v Pribanjo v sosednji Hrvaški. Nimamo pekarnice. Ceste bi bilo treba popraviti. Kanalizacija je slaba. V takih pogojih je težko govoriti o napredku in razvoju turizma... Mislim, da je krivda na prebivalstvu in na tistih, ki ga vodijo...«

Katarina Ostrončič: »Imeli smo edin studenec na Vinici, ki ni usahnil niti v največji suši. Ljudje iz raznih vasi so hodili tja po vodo. Zdaj pa so

studenec zazidali, ker gradijo za letovišcarje — kako se že reče? — hotele. Sedaj moramo s škafi čakati, da priteče voda. Rekli so, da bodo naredili boljše, pa so slabše. Objubili so, da bodo prestavili napajališče, pa je še vedno tako, kot je bilo...«

Franc Balkovec: »Ljudje, ki se radi postrigajo, pa nimamo ne lokalne ne frizerja. Tudi ženske bi si rade dale narediti trajno... Pekarne nimamo, čeprav je Vinica zelo potrebna... Kdo je kriv? Pravijo, da ni finančnih sredstev... Če bi bili ljudje pripravljeni sodelovati pri reševanju teh problemov? Mislim, da bi bili pripravljeni pomagati s prostovoljnimi delom...«

Ivanka Rus: »Velik problem za Vinico je tudi preskrba s kruhom. Pekarna iz Crnomlja pošilja vsak dan na Vinico premajhno količino kruha. Kdor

Kaj radi zmotimo sredi dela najrazličnejše poklice: tute smo obiskali pošto v Žužemberku in pridno tovarišico zmotili sredi dela...

ni ob prihodu avtobusa v prodajalni Splošnega trgovskega podjetja, kruha največkrat sploh ne dobi. Če pa ga je dobi, plača za kilogram kruha 77 din. Zakaj 5 din več kot drugje?«

Niko Malič, predsednik krajevnega odbora, je kritike državljanov postavil na pravo mesto. Takole je tekel pomenek med njim in novinarjem ob navzočnosti 250 Vinčanov:

— Tovariši Malič, ljudje pravijo, da je že čas enkrat za vselej rešiti problem kruha. Kaj meni krajevni odbor o tem?

— Krajevni odbor je že večkrat razpravljal o pekarni. To je težak problem. Prostor, kjer je zdaj bife, smo leta 1954 hoteli preurediti za pekarno. Pa je prišla sanitarna inšpekcija in rekla, da tako majhna luknja ne zadošča za pekarno. Naštevila je: umivalnica, vzhajalica... Mi pa pet prostorov za pekarno nismo mogli najti. Prostori v hiši Vin-

celo sredstva so potrebna za dograjevanje tovarn. V občini je še več krajevnih odborov. Če jaz kot odbornik zahtevam, da na Vinici to in to potrebujemo, se mi pridružijo še Dragatuš, Adlešiči, Stari trg, Semč in drugi. Vsi potrebujejo marsikaj. Zahteve so velike, možnosti pa majhne. Če bi hotela občina zadovoljiti vse potrebe, bi morala kmečko dohodnino povečati za 100 odstotkov. To pa je nemogoče. Zdaj smo pričeli uvajati samoprispevke. Le z združenimi močmi — nekaj ljudje sami, nekaj občina, nekaj druga — se bo dalo kaj narediti...»

— Nikakor se ne morem strinjati z mnenjem tistih, ki pravijo, da camping ob Kolpi ni potreben. Kaj pa vi?

— Mislim, da to ni nič zgrešeno — ta naš camping. V turizmu je edina možnost, da bi naš kmet vnočil svoje priredelke. Razumeti pa je treba Vinčane, da je potrebno tudi napajališče. Na zadnji seji, ko smo razpravljali o tem. Sklenili smo, da bi vaščani s samoprispevki ter s pomočjo zadruge in občine zgradili vodovod. Na sejmšču bi bilo tudi korito za napajanje živine. Naš predlog smo posredovali tudi občini. Mislim, da občinski ljudski odbor misli na to in da bo v družbenem planu upošteval naše potrebe.

— Skoro ste na tem, da izgubite pošto. Ali krajevni odbor razmišlja o novih prostorih?

— Na seji smo razpravljali o pošti. Povabili smo upravitelja šole, da bi skupaj proučili, če bi se v nedograjenih prostorih šolskega poslopja dala namestiti pošta. Predlog smo dali občini, vendar do zdaj še nismo dobili odgovora — ne pozitivnega ne negativnega. O tem problemu smo razpravljali tudi na konferenci krajevnih organizacij Socialistične zveze. Če hočemo razvijati turizem, pošte nikakor ne smemo izgubiti.

— Kdo je kriv, da Vinica nima brivnice?

Pomagamo si tudi s sodobnimi pripomočki: sodelavec ustnega časopisa snema razgovor z delavko v žužemberškem obratu IEV na magnetofonski trak — zvečer pa so jo stišali vsi, ki so prišli na prireditev

dvakrat poslala brivca, če bi imeli potrebne prostore. Tu na Vinici so trije, štirje prostori, ki jih nihče ne uporablja. Toda lastniki so trmasti: ne pa ne, za nobeno ceno jih ne bodo dali. Na občini so rekli: plačamo tudi več, če ne gre drugače. Lastnik lokalca pa: Sam ga bom potreboval! — Prostor

Gostilniški pomenek v Dragatušu

Novinar je na odru reproducirale tale dragatuški gostilniški pomenek:

Novinar: »Kako je kaj z vašo solo, možje?«

Ferdo Henigman: »Temelji so že zabetonirani, ne še v celoti, večidel pa že.«

Fotoreporter si je povsod poiskal skromen kotiček za ekspressno razvijanje filmov in hitro izdelovanje slik

Novinar: »Ljudje so baje objubili sodelovanje — vsaka hiša z osmimi tisočaki. Ali bodo izpolnili objubo?«

Vinko Fink: »Da, osem tisočakov, samo ne v gotovini, temveč v lesu, materialu in z vožnjami.«

Novinar: »Nekaj o cesti ste hoteli povedati. Kar na dan z besedo!«

me nečje razumeti. Če bo šlo tako naprej, bo morala občina zvečati kmečko dohodnino. Ze zdaj je na bolnici 9 milijonov din dolga. Dotok dohodkov je majhen, a vse je bolno. Najsi bo posestnik ali ne, ko dobi račun od bolnice, gre na občino, češ naj ona plača. Njene možnosti pa ne prenesejo tega.

Vinica: problemi na rešetu

Ferdo Henigman: »O cesti pa, da. Ze leta in leta so minila, ko so prekopali cesto pri mostu. Kmetje še vedno gazi jo vodo. Marsikateri avtomobilist se mora ustaviti. Da ne bi mogli popraviti ceste, tega ne morem razumeti...«

Fotoreporter si je povsod poiskal skromen kotiček za ekspressno razvijanje filmov in hitro izdelovanje slik

Novinar: »Pa so ljudje pripravljeni kaj sodelovati?«

Vinko Fink: »Seveda so. Vsa bi delal prostovoljno dva, tri dni.«

Nekdo v gostilni: »Niso vam prav povedali. Bilo je med vojno. En meter visoko škarp po porušili zaradi letališča. Cesto so znižali, zravnali z letališčem. Zdaj jo zaliva voda. Ljudje ne morejo v trgovino in na urad. Otroci ne morejo v šolo. Samo dve »dili« bi potrebovali, da ne bi bilo treba ljudem gaziti vodo...«

Aleksander Volkov: »To ni resnično. Kanal bi bilo treba izkopati. Voda naj teče tam i tam...«

Gostilniški pomenek včasih ne more poiskati izhoda iz slepe ulice. Problemi se zde nerешljivi, težave neodstranjive. Vsega res ni mogoče urediti čez noč. To, kar je bilo zamujenega v desetletjih, ni mogoče nadomestiti v nekaj letih. Na vsak način pa je treba gostilniške pomenke o dragatuških problemih prenesti še tja — na sestanek krajevnega odbora, zbor volivcev, sestanek krajevnega organizacije Socialistične zveze — kjer se rojevajo napredne akcije za nov, neslučen napredek Dragatuša.

FRANCE MIHALOVČAN

V Trebnjem: novinar v vlogi inšpektorja

Od ustnega časopisa do ustnega časopisa so novinarji izpopolnjevali svoj program. V Trebnjem so publiko presenetili z uspešno reportažo o inšpektorski akciji novinarjev.

Tako je bilo.

V pekarni: kruha ni bilo več na polici. Da bi lahko stehali poštenost, so prinesli štruco iz gostilne. Tehala je ravno prav. Vseeno je novinar svetloval: »Kruha je treba več speči, da ga ne bo zmanjkalo, kakor se to pri vas rado zgodi!«

V mesnici: mož v belem je stal za mesarskim tnalom. No-

vinar mu je zaupal: »Trebanjci se jeze, ker jih večkrat pustite čakati v mesnici.« Mesar pa: »To že ni res. Če se mi zahoče pijače, si dam primesti dva deci v mesnico. Zaradi tega pa res ni treba hoditi v gostilno...«

Po trgovinah: Novinar: »Ali mi lahko poveste, kje sta Velika in Mala jama?« Odgovor v poslovalnici št. 2: »Tega prav res ne vemo.« V poslovalnici št. 1 pa: »Jami s kapniki nista daleč. Takoj za gradom sta. Povedati pa moram, da je pot zelo blatna...«

Novinarji v Žužemberku

Tako se je glasil naslov reportaže na ustnem časopisu v suhokranjski metropoli. Tam so novinarji hvalile publiki priznali čisto resnico:

Preveč veselja nas niso nikjer. Nekateri pravijo, da radi vtikamo nos, kjer ni treba. Včasih nas kdo tudi pohvali.

Naši bralci na Bizeljskem se bodo tele fotografije hitro spomnili...

V samopostrežni trgovini STP v Sevnici ni takale podoba nič levsakdanjega — ljudje radi prihajajo sem in promet narašča iz leta v leto

Ugotovitve v zvezi s trgovsko dejavnostjo v našem okraju, ki jih je letos sprejel Okrajni ljudski odbor Novo mesto, so pokazale, da odteka približno 40% denarja od prebivalstva izven okraja. To pomeni, da ljudje skoraj polovico svojih dohodkov porabijo za nakup v trgovski mreži in drugod izven okraja. To pomeni, da ljudje skoraj polovico svojih dohodkov porabijo za nakup v trgovski mreži in drugod izven okraja. To pomeni, da ljudje skoraj polovico svojih dohodkov porabijo za nakup v trgovski mreži in drugod izven okraja.

(včasih tudi siten). Za svoj denar hoče ravno tisto, kar si želi, in prav nič drugega. Rast proizvodnje vsa leta po vojni mu to tudi vedno bolj omogoča.

Prvo leto obstoja je bila bilanca prometa dokaj majhna. Toda o tem naj povedo številke:

Leto 1951 je imel kolektiv 177 milijonov dinarjev prometa in 28 ljudi; čez pet let se je indeks prometa povzpela na 157, indeks zaposlenih na 139, letos pa moramo zapisati: prometa 530 milijonov (indeks 298), zaposlenih 59 ljudi (indeks 211).

SPOMINI NA PRETEKLA LETA

Leto 1951 — prelom v oskrbi potrošnikov, odprava garantirane oskrbe, priključitev treh poslovalnic od Okrajnega magazina Krško, prvi delavski svet, v katerem so vsi zaposleni, 3 milijone obratnih sredstev.

1952 — Volitve novega delavskega sveta (15-članskega), obratna sredstva se povečajo na 30 milijonov. 1953 — Pridobilo bife v Smarju, eno poslovalnico v Krmelju, eno v Trzinu (ko se je del mirenke doline priključil okraju Krško). Organi samoupravljanja začnejo globlje razpravljati o trgovini.

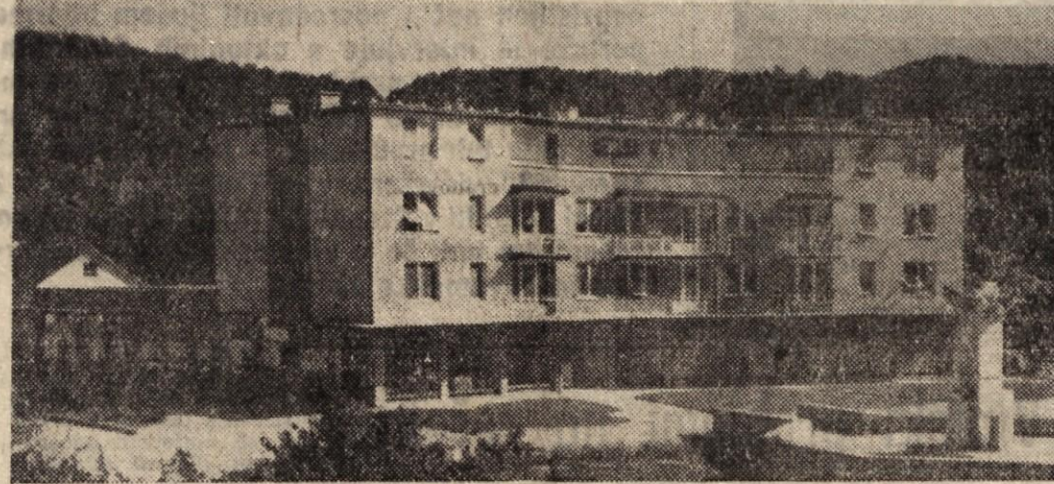
1954 — Decentralizacija trgovin, vsaka večja poslovalnica deluje samostojno, ima svoj UO. Osamosvojitve ima za posledico, da se mali kolektivi ozirajo na potrebe trga v svoji okolici, izbor blaga se izboljšuje. Povečanje tekstila — zato manjši promet. Uvedba tarifnega pravilnika, vse večji interes zaposlenih za gospodarijenjem.

1955 — Ustanovitev potrošniških svetov, ki poslej budno spremljajo delovanje trgovin. Krmeljske poslovalnice pripadajo »Rudarju«,

ostale poslovalnice se osamosvojijo z inventarjem in ga odkupijo od bivših lastnikov. Začenja se obdobje samostojnega gospodarjenja z lastnimi sredstvi.

1956 — Nova oprema poslovalnice z železnino, postavitve benicinske črpalke. Podjetje postane pretesno, za povečano povpraševanje. 1957 — Izdelava programa za novo trgovsko hišo, zvezni predpisi namenijo 3 milijarde dinarjev za trgovino, gostinstvo in turizem, zato je pogum še toliko večji. Novo opremljanje starega lokala v Smarju.

Potrjen program so pričeli uresničevati v letu 1956. Kaj kmalu je na prostoru, kjer je nekaj stal hotel, zrastle lepo in mogočno po-

Ponos kolektiva in Sevnice: lani odprta trgovsko-stanovanjska stavba STP v Sevnici

slojke novega stanovanjsko-trgovskega bloka. Tudi nekateri drugi so našli svoje prostore tu. Gradnja je zahtevala od kolektiva mnogo žrtve. Ljudje so se odpovedali vsem viškom dela, da bi bil delež

strežba in večja izbira blaga vseh vrst.

KADRI, KADRI...

50-članski kolektiv pravzaprav ni velik, še toliko manj, če upošče-

sek močno zmanjšali in sekali v poznejših letih le po 25 tisoč kub. metrov ter pričeli z pogozdovanjem in z umnim gospodarjenjem. Na tem področju je GG Brežice doseglo zavidljive uspehe. Listnatega gozda je pri njih največ, ta pa raste mnogo počasneje kot iglasti. 2 milijona 800 tisoč sadik iglavcev in le 2 milijona 100 tisoč sadik listavcev so posadili zato na 1.077 hektarov površini. V svojih drevesnicah so vzgojili kar 2 milijona 600 tisoč sadik. Da bi izpremenili gozdni sestoj v korist iglavcev, so posejali po gozdovih 1 tisoč kg semen iglavcev in 500 kg semen listavcev. Očistili in razredčili so 6 tisoč 800 hektarov mladih gozdov. 224 milijonov dinarjev je veljalo vse

metni gospodarji posekajo vsako leto le 78 odst. prirastka, saj želijo povečati letnega na 4,5 kub. metrov na hektar. Sele nato bodo lahko — mimo grede naj povemo, da ta čas ni več daleč — posekali vsako leto skoraj 47 tisoč kubičnih metrov lesa v svojih gozdovih, pa bo to le 70 odst. letnega prirastka.

Posekani les mora iz gozdov v doline, na žage, v delavnice, v industrijo. Gozdne ceste in poti so pri spravilu lesa zelo pomembne. 41 km gozdnih poti in 21 km gozdnih kamionskih cest so zgradili delavci GG Brežice v zadnjem desetletju. Kolektiv ni pozabljal na svoje člane. 6 novih stavb so zgradili na gozdnih obratih, preuredili, prezidali in popra-

Gozdovi šume o napredku

Zapiski o desetletnem delu kolektiva gozdnega gospodarstva v Brežicah

treje. V obdobju od 1948 do 1952, ko je bil les za naše gospodarstvo pomembno plačilno sredstvo, je tudi teh 15 tisoč hektarov gozdov prispevalo

o dobrem gospodarjenju. 480 tisoč kubičnih metrov lesa so posekali v desetih letih, od tega je bilo 82 tisoč pet sto kubičnih metrov iglavcev in 387 tisoč pet sto kubičnih metrov listavcev. V tehnični les so predelali 107 tisoč kub. metrov, kot drva prodali 280 tisoč kub. metrov, iz preostalega pa nakuhali 6 tisoč 330 ton oglja.

Eno petino vseh 480 tisoč kubikov so posekali v letu 1950. Prav zato so kasneje po-

to. Mnogo korakov so naredili gozdarji GG Brežice, preden je bilo opravljeno tako veliko delo.

Sadovi se že kažejo. Na 15 tisoč hektarjih gozdnih površin GG Brežice je danes že 2 milijona 200 tisoč kub. metrov lesne mase ali povprečno 148 kub. metrov na hektar. Letni prirastek znaša 3,9 kub. metrov na hektar ali na vsej površini 59.400 kub. metrov lesa za posek vsako leto. Kot pa-

vili 17 logarjev, za delavce pa so na delovnih postavili mnogo barak. V 14 novih in 10 preurejenih stanovanjih so se vsebili člani kolektiva. Iz dobička so vložili 44 milijonov 500 tisoč za potrebe družbenega standarda.

V prvih letih je močno primanjkovalo strokovnjakov. D. leta 1951 niso imeli nobenega inženirja. Načrtno, dolgoročno, študijsko in pomagalno. Inženirje imajo zdaj, 2 se bo sta v kratkem vrnila iz JLA. 2 nova pa prihodnje leto dostudirala. 12 tehnikov pridno pomaga pri delu, štirje pa bodo v kratkem dokončali študij. Da ne pozabimo na 17 logarjev, ki so končali nižjo gozdarsko šolo in na šestorico, ki je opravila strokovni izpiti. Z delavci so težave: od 450 jih je le 70 kvalificiranih, 156 polkvalificiranih, preostala polovica pa je brez kvalifikacij. Tudi gozdni delavec mora biti strokovno usposobljen, zato resno razmišljajo o izobraževanju.

Načrti? Veliki in lepi so! 450 ha plantažnih nasadov hitro rastočega drevja v prihodnji petletki je največja naloga. Na Vrbinji je že pripravljeno 40 ha površin, na 14 ha pa že raste topola. Z mehanizirano sečnjo in mehaniziranim spravilom bodo zmanjšali stroške, gozdove pa bodo prepredili z novimi cestami. Najbolj bodo skrbeli za delovnega človeka. Gradnja stanovanj, skrb za prehrano in izobraževanje delavcev so osnova dela, saj bo delež nato lažje steklo.

Prvi delavski svet Gozdnega gospodarstva v Brežicah, fotografiran 21. oktobra 1950 po volitvah

Splošno trgovsko podjetje Sevnica

10 let obstoja • 10 let samouprave • 10 let uspehov

pri izgradnji čimvečji. Uspeli so. Čeprav je bilo dokaj pripomb, ko ganes več ali manj prenos potrošniški tisti, ki so zadovoljni. Zadovoljen pa je tudi kolektiv, saj so se mu uresničile dolgoročne želje. V januarju 1960 je bilo svečano predanih namenu več trgovin pri postaji, zadnja tri leta pa so tudi rekordna v pogledu porasta prometa. Istočasno se je v tem letu priključilo podjetju še trije poslovalnice s področja Loka — Breg — Razbor. Tako smo prišli s pomočjo spominov do poglavja, ki bi mu lahko rekli

V JUTRIŠNJI DAN!

Predlog petletnega plana razvoja Splošnega trgovskega podjetja predvideva, da bi naj promet narasel od 310.000.000 din (po planu) v letu 1961 na 520.000.000 din v letu 1965. Številka ima realno podlago v porasti kupne moči prebivalstva tega področja v naslednjih 5 letih. Če jo primerjamo s številko iz leta 1960, bomo videli, da predvidevajo porast za 61% ali okroglo 12 odstotkov na leto. V primeri z letom 1951, ko so začeli, pa indeks naraste kar na 463!

»NE OBSTAJI TEMVEČ POGUMNO NAPREJ...«

Pravilo v podjetju, v tem obdobju namenjavajo postaviti na najbolj primerni točki v Sevnici tudi benicinsko črpalno — servis. Za nadaljnje širjenje podjetja in prometa pa bodo nujna še skladišča. Da bodo največ uspešili vse loke za solidno in kulturno postrežbo, smo že omenili. Zato nameravajo porabiti tudi 64,5 milijonov dinarjev investicij. Sevnica, pa se obeta še boljše po-

vamo, da delajo v 14 poslovalnicah. Vendar se je v teh 10 letih obstoja podjetja izobrazilo ali se še izobrazuje 57 vajencev trgovske stroje. Toliko mladim ljudem so torej starejši člani nudili pomoč pri izobraževanju. Od skupine 25, ki je začela, je še danes v podjetju 16 ljudi. Nad 7 let je v podjetju že 26 ljudi. Skupno pa je v tem času delalo in sio skozi podjetje 240 trgovcev, uslužbencev in pomožnih delavcev. Torej kar solidno kadrovsko podjetje: in če je polovica teh še vedno zaposlenih v trgovini, se vidi, da so dejansko tu izobrazili lepo število ljudi za težki in zahtevni poklic.

...STANOVANJA IN DRUGO

V novem trgovsko-stanovanjskem bloku je dobilo stanovanje 7 družin in posameznikov. Podjetje je v preteklem času 6 svojim ljudem pomagalo do lastnega stanovanja. Potreba pa je veliko večja. Toda sedaj so na konju, vedno lažje bodo pomagali svojim delavcem na vseh področjih. Menzo imajo že več let, manjkalo pa jim še vedno sanitarni prostori. Težav je toliko, da bi jih bilo najbrž dovolj, tudi za tolikšno reportažo, kot je ta. Sindikalna podružnica deluje, pred kratkim so ustanovili tudi osnovno organizacijo Zveze komunistov. Veliko drugega še imajo, česar pa se človek kar takole ne spomni.

Največ pa je v podjetju — volje, da bi ustregli potrošniku. Če kdo, potem je takšen kolektiv resnično v celoti od-

visen od svoje lastne marljivosti in gospodarnosti. Nihče jim ne kroji usode, popolnoma sami si jo morajo. In so si jo doslej dobro.

Pravilo, da si bodo za 15. januar vzeli nekaj časa in bodo proslavili 10. obletnico obstoja, 16 najstarejših članov iz

ljem za 10-letno sodelovanje in pomoč. Dosedanji uspehi so najboljši porok, da se bodo tudi v bodoče potrudili, kolikor bo v njihovi moči, v korist in še večje zadovoljstvo delovnega človeka.

Ob prestopu v novo leto 1961 pa želijo obilo uspehov tudi

Kdo bi ne bil vesel takega posloja in lepo, zares okusno opremljenih trgovskih prostorov!

svojih vrst bodo skromno nagradili, saj vedo, da nagrada ne predstavlja toliko materialno, pač pa moralno zadoščenje za dolgoletni trud. Vsaka ura skrbi in dela v podjetju je bila potrebna, da so zrastle v to, kar so. Zato je prav, da se spominjajo pionirjev tega velikega pohoda v preteklih 10 letih.

IN ZELJE, ZELJE, ZELJE...

Ob taki proslavi se večina ljudi spominja svojih najžejših sodelavcev. Kdo so njihovi najžejši? Potrošniki, ki dan za dnem hodijo skozi njihova vrata noter in ven, eni bolj, drugi manj zadovoljni. Zato se kolektiv Splošnega trgovskega podjetja ob trojnem jubileju toplo zahvaljuje vsem prebivalcem in poslovnim prijate-

vsem tistim, ki jih bodo še vnaprej pridno obiskovali. To pa so delovni ljudje iz Sevnice in okolice, Loke in Brega, Lisce in Bohorja pa Senovega in Videm-Krškega, Studenca, Bučke, Tržišča, Mokronoga in rudarskega Krmelja in hribovitih krajev tja do Radeč in Zidanega mostu.

Veliko uspehov in na veselo svidenje v letu 1961! —ok

TA PROSTOR SMO
ODSTOPILO KOLEKTIVU
SPLOŠNEGA TRGOV-
SKEGA PODJETJA
IZ SEVNICE

KZ Brežice seje novo seme

- 7.000 ha površin: 1.900 ha njiv, 1.400 ha travnikov, 300 ha vinogradov, 150 ha sadovnjakov, 1.800 ha gozdov.
- 350 milijonov dinarjev osnovnih sredstev, 100 milijonov obratnih sredstev.
- 150 ha površin s lastno proizvodnjo: posestva Mokrice, Brežice, Globoko in Pišce ter stranski obrati Sela, Catež in Lenart. 500 glav goveje živine, 30.000 piščancev za cvrtje in 160.000 jaje na leto. 13 ha hmeljišč z 21.300 kilogramov hmelja.
- Strojna služba: 18 traktorjev s priključki, 3 kombajni, 5 mlatalnic in številni drugi kmetijski stroji.
- Bruto proizvod lastnih obratov 70 milijonov dinarjev, na 1 ha 460 tisoč, na enega zaposlenega 900 tisoč dinarjev.

Kmetijska zadruga v Brežicah je močna gospodarska enota, ki je sposobna opravljati velike naloge v kmetijstvu. 1900 hektarov travniških površin, razvito pridelovanje detelje, žit in koruze ustvarja ugodne pogoje za živinorejo in rejno svinj, predvsem odlokov. Oboje je močno razvito. Kmetijska zadruga Brežice se je zadnja leta, posebno pa letos, uvrstila med najmočnejše kmetijske zadruga v novomeškem okraju. Občina Brežice

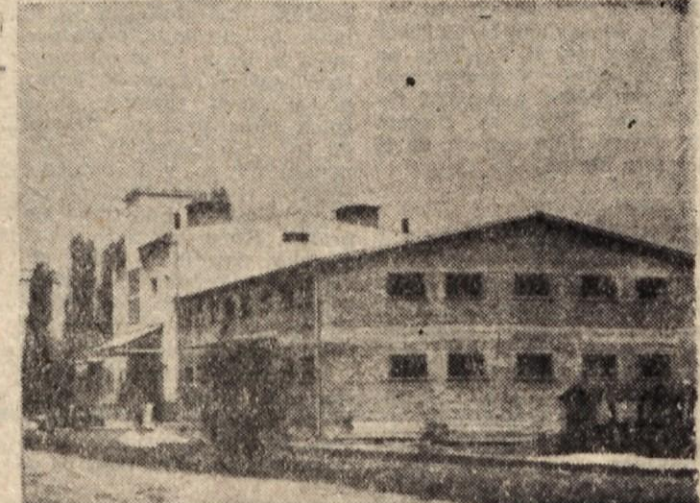
vejši, boljši način kmetovanja, ne verjame besedam, vzgledi pa ga bodo prepričali. 150 ha površin je v primerjavi s 7000 ha vseh na področju zadruge dokaj malo. Številke v uvodu pa so zgornji ožrezniki, da to ni res. Proizvodni obrati KZ Brežice so že pomemben proizvajalec. V hlevih, ki so jih z majhnimi stroški preuredili, stoji privezana lepo rejena goveja živina, farma »pohancev« na Mokricah je edini tovrstni obrat, ki se je v

Dosedanji obrati so le skromen začetek: kolektiv KZ Brežice pogumno riše načrte bodočnosti. Uspeh je zaježen le v specializirani proizvodnji. Vsak obrat se bo zato specializiral. Brežiško področje je zelo pripravno za sadjarsko proizvodnjo. Na 150 hektarjih površin je skupno s hmeljem kar 46 hektarov sadjarskih. Sadovnjaki so močno izrpani; sadno drevje bodo zato nadomestili z novim, boljšim. Zraslo bo 6 ha novih, sodobno urejenih vinogradov, 6 ha jablan, 10 ha hrušk, 10 ha breskev in 1 ha marelic. Vse to bo dalo 60 milijonov dinarjev tržnih presežkov, ki jih bodo zlahka prodali, saj je Zagreb, veliko potrošniško središče, zelo blizu. Dovolj kmetijskih strojev imajo, da bodo brez težav obdelali površine in jih še povečali.

Kmetijska zadruga skrbi tudi za povečanje proizvodnje pri zasebnih kmetovalcih. Pomaga jim s strojno službo, saj delavcev vedno bolj primanjkuje. Kmetovalcem kreditira nakup sodobnih semen in umetnih gnojil, ker mnogi sami tega ne zmorejo. Pomaga jim s strokovnimi nasveti. Vse to opravlja Kmetijska zadruga Brežice v pogodbeni proizvodnji nadse uspešno. V proizvodnem letu 1959-60 je 633 kmetovalcev podpisalo pogodbe za pridelovanje poljskih pridelkov na skupno 436 ha, 518 kmetovalcev pa je podpisalo pogodbe za rejo 900 goved in svinj. Letošnja jesenska setev je zaradi neugodnega vremena slabša kot lanska, tudi pogodb je zato podpisanih manj, kmetovalci pa bodo zamujeno nadoknadili s spomladanskimi posevki. Z zadrugo bodo sodelovali pri obnovi sadovnjakov in vinogradov, katerih je na področju zadruga Brežice precej.

Odkup poljskih pridelkov je zahteval gradnjo primernih skladišč. Velika, lepa in nova stavba pri železniški postaji lahko sprejme stotine ton poljskih pridelkov. Hmeljska sušilnica bo lahko sušila razen hmelja tudi vrtnine in sadje, to pa pomeni prvi korak k predelavi pridelkov. S svojimi proizvodnimi obrati, s strojno službo in razvito pogodbeno proizvodnjo ter s prvimi zametki predelave se KZ Brežice počasi spreminja v kmetijski kombinat.

TA PROSTOR SMO
ODSTOPILO KMETIJSKI
ZADRUGI V BREŽICAH

Sušilnica in skladišče KZ v Brežicah

je pretežno kmetijska, lani in letos so med prvimi izdali odlok o agrominimumu v travništvu in pšenici, KZ Brežice pa je vzporedno s tem postala pomemben činitelj v kmetijski proizvodnji.

175-članski delovni kolektiv ima trden in jasen načrt: naša najpomembnejša naloga je razvijati in povečevati proizvodnjo na lastnih obratih, saj imamo 150 ha površin: štiriti in polabljalni pogodbeno proizvodnjo z individualnimi proizvajalci je druga naloga in tretja: razvijati obrate, ki so neposredno povezani s kmetijsko proizvodnjo.

Lastna kmetijska proizvodnja je razvijačnejša in najmočnejša propaganda s sebnega kmetijstva. Kmetovalci, ki se le stežka odloči za no-

našem okraju obnesel, hmeljišča dajejo vsako leto let pri loke o agrominimumu v travništvu in pšenici, KZ Brežice pa je vzporedno s tem postala pomemben činitelj v kmetijski proizvodnji.

Delavci so plačani po učinku; na proizvodnih estankih in na sejah zadrugnega sveta skrbno razpravljajo, kako obrniti denar, da bo vrnil kar največ, in kako delati, da bo proizvodnja čimvečja, cenena in boljše. To so novi proizvajalci, ki jih zadržala kmetijska proizvodnja pri nas doslej še ni poznala. Vsak dan pridobivajo nove izkušnje in se sproti učijo pri delu.

V preteklosti smo zamudili marsikaj, zato moramo vse to nadoknaditi danes in jutri.

TURIZEM - neizkopan zaklad

● Razveseljiva je ugotovitev, da Dolenjska že postaja pojem za turizem. To ni samo zaradi avtomobilske ceste, spelane skozi dolenske kraje, polne mikov. Res je, cesta je odprla Dolenjski neslutene možnosti za razvoj turizma. Mnogi domači in tuji gosti se najbrž ne bi hoteli stresati po rebrastih dolenskih cestah, če ne bi bilo avtomobilske ceste. Marsikdo, ki je s svojim avtomobilom brzel po ravnem betonskem in asfaltnem traku, se ni mogel upreti skušnjavi, da se ne bi zapeljal na Otočec, v Čateške Toplice ali katerikoli drugi dolenski kraj. Avtomobilska cesta je marsikomu

pomagala, da je jel uživati ob tolikem bogastvu naravnih lepot Dolenjske.

● Ne samo avtomobilska cesta. Za napredek turizma na Dolenjskem se je treba zahvaliti tudi neutrudnim turističnim delavcem, društvom in kolektivom, ki so pomagali ustvarjati še druge neogibno potrebne pogoje, da bi se turisti pri nas dobro počutili. Ni še dolgo tega, ko je tudi Okrajni ljudski odbor Novo mesto razpravljalo o sončnih in senčnih straneh letošnje turistične sezone, da bi — bogatejši z novimi izkušnjami — lahko prispeval k še boljšim pripravam za prihodnjo sezono.

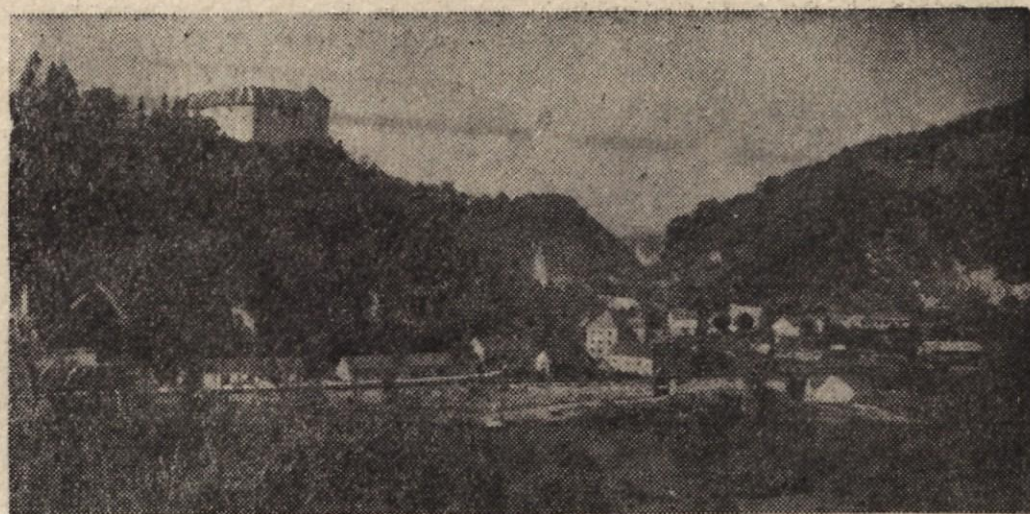
voju, ne bi več mogel prepoznati. Na žalost pa je tudi res, da je še precej vasi, ki so kot pakce na čudoviti preprogi Dolenjske. Tako marsikje ob Krki motijo povsem zanemarjene, umazane domačije, ki niso take zaradi revščine, temveč zaradi popolnega pomanjkanja smisla za estetiko. Tudi ob avtomobilski cesti se avtomobilistom nudi pogled na nekatero samotno domačijo, kjer bi

bilo treba dva, tri dni pridnega dela, da bi lastniki kazali svetu vsaj malo smisla za red in čistočo. Potrebno bo še mnogo prepričevanja, organiziranih akcij, kjer ne bi smeli stati ob strani ne Socialistična zveza ne Ljudska mladina, da bomo hotelom, bazenom, planskim kočam, muzejem in drugim turističnim zanimivostim dodali še vsaj malo, dejal bi, turistične kulture ljudi.

Katerim področjem je treba dati prednost?

● Izmed kopice turistično zanimivih krajev je treba izločiti tiste, ki imajo največ pogojev in jim je treba dati prednost v razvoju turizma. Pri tem je treba upoštevati najrazličnejše pogoje: termalne izvire, čudoviti dolni Krke in Kolpe, Dolenjsko gričevje, obilnost in raznovrstnost divjadi, bogastvo vodnega sveta, kulturno-zgodovinske spomenike, narodno-osvobodilno borbo in druge. Po teh merilih bi morali v nadaljnjem razvoju turizma razvijati predvsem naslednja področja in

bolj želi. Turizem na Dolenjskem ni enostransko usmerjen. Tu niso samo planine in tudi ne samo morje. Na Dolenjskem se človek lahko odloči za planine, zgodovinske znamenitosti, ribolov na Krki ali kaj drugega. Tu je za turista — lovca lepa prilika, da se na — užije spokoje tišine, motene le od ptic in raznovrstne divjadi, starodavnih gozdov. Takih bogatih lovišč ni vsepovsod. Marsikateri tujec je rad odšel tisočaka (v dolarjih), da je smel »spodnesti« nogo prekrasnemu srnjaku ali medvedu. Kdor se povzpne na Mirno goro, Lisco, Gospodično, Bohor ali na kateri drugi dolenski grič, mu ni nikoli žal, ker trud bogato poplača čudovit razgled, ki ni samo paša za oči, temveč tudi tisto, kar oplaja človeka z najlepšimi lastnostmi in s ponosom na domovino. Ribarjenje ob Krki ali Kolpi z vso idiliko, ki sta je obe dolini polni, ne more nadomestiti nič drugega na tem svetu. Sprehod po dolini gradov, ki je povrh tega še mikaven, popelje človeka v stoletja staro preteklost, ga bogati z novimi spoznanji o prednikih, ki so se skozi veke borili za svoj obdobje, in mu omogoča, da z drugimi merili ocenjuje tudi sedanjost. Sicer pa, kdo bi mogel našteti vso raznovrstnost dolenskega turizma, to tako pisano paletto vtisov in občutkov, ta mozaik užitkov, v katerem vsakdo lahko najde nekaj zase.

Brestanica ob Savi, levo grad, v sredini: vhod v senovško dolino

Doseženi uspehi — spodbuda za bodoče delo

● Naravnost presenetljiva je ugotovitev, da je turizem na Dolenjskem hitreje napredoval kot pa v krajih s tako imenovano turistično tradicijo. Vtem ko so marsikje zabeležili le manjše povečanje turističnega prometa ali celo stagnacijo, je turizem v novomeškem okraju doživel svoj silo-

nem svetu znan zaradi neprecenljivih naravnih lepot in gostoljubnega ljudstva. Prizadevati si moramo, da naš turizem kljub težnji, da bi z postal povečati dohodek, ne bo postal pretrajan komercialen, oduševski, hlapčevski ali, kakor bi temu rekli, pokvarjen. Ravno zato, ker začena turizem pri

Naslova ne bi smeli razumeti dobesedno. Ta naš zaklad — turizem že dalj časa koplje, celo prvi cekini se že lesketajo med dohodki našega okraja, vsega bogastva pa le še nismo izkopali. Treba bo še poprijeti. K tem izrednim naravnim lepotam, s katerimi je ovcena Dolenjska z Belo Krajino in Posavjem, bo treba še marsikaj dodati, da bo turizem postal zanesljiva postavka v narodnem dohodku naših krajev. Predvsem pa bo potrebno, da v zavesti slehernega državljanca zraste spoznanje, trdno prepričanje, da mora vsak po svojih močeh prispevati k razcvetu te tako pomembne gospodarske panoge — turizma.

vit vzpon. Medtem ko se je v prvih devetih mesecih lani mudilo v novomeškem okraju 21.152 domačin in tujih gostov, se je v istem času letos to število povzpelo že na 26.201 gosta. Skladno s tem se je tudi število nočitev povečalo za 22,5 odstotka. Nadaljnja naloga vseh činiteljev, ki kakorkoli lahko vplivajo na to še hitrejši napredek turizma, je: turistom nuditi še več pozornosti, nenehno izboljševati pogoje in sprostiti vso pristno gostoljubnost naših ljudi, da se bo tuji ali domači turist čimbolje počutil in rad čimdlje ostal pri nas.

Le tako bomo dosegli, da bo tudi dolenski turizem postal tradicionalen, doma in v sir-

temeljih, si je treba že od vsega začetka prizadevati, da bo šel njegov razvoj zdravo pot. ● Perspektivni plan gospodarskega razvoja naše države v letih 1961—1965 predvideva povečanje domačega turizma za 90 odstotkov in tujega turizma za 50 odstotkov. V tem okviru ali še hitreje bi se moral razvijati tudi turizem v novomeškem okraju. Doseženi uspehi nas prevečajo z optimizmom: v prihodnjih petih letih bomo v celoti izkopali zaklad Dolenjske se bo s silo lastnih prizadevanj sama prglasila za najpomembnejše turistično področje, s katerim bo prej ko slej zanesljivo računala tudi širša skupnost.

kraje: Čateške Toplice, Šmarješke Toplice, Dolenjske Toplice, Otočec, Novo mesto, dolina Krke, Gorjance, dolina gradov, Rog, dolina Kolpe, Bizeljsko itd.

● Zdi se mi potrebno, podčrtati posebno značilnost dolenskega turizma: njegovo raznovrstnost, ki turistu omogoča, da se po želji lahko odloči pač za tisto, česar si naj-

Kaj že gradimo — in perspektive

● Letos — od januarja do septembra — so znašale skupne naložbe v turizmu in gostinstvu nad 85 milijonov din ali 75 odstotkov več kot lani v istem času. Ta sredstva so bila porabljena predvsem za investicije v naslednje objekte: rekonstrukcijo hotela »Otočec«, gradnjo hotela Otočec, nadaljnjo razširitev Dolenjskih in Šmarjskih Toplic ter v rekonstrukcijo hotela v Črnomlju.

Nadaljnje investicije bi bilo treba usmeriti predvsem v naslednje objekte in področja: Otočec (dograditev hotela, ureditev kopalniških prostorov in druge), Mokrice (rekonstrukcija), Hmeljnik (delna rekonstrukcija), Čateške Toplice (dograditev prenočitvenega objekta, restavracije ter zdraviliško-kopalniških objektov in naprav), Stari trg, motel pri Čateških Toplicah, Dolenjske Toplice (nadaljnja rekonstruk-

cija), Šmarješke Toplice (nadaljnja razširitev), zgraditev gostišča pod Trško goro, na Srečiču, pri Karteljevem in na Gorjancih, ureditev prostorov za taborjenje v dolini Krke in Kolpe, zgraditev novega hotela v Novem mestu ter nadaljnjo rekonstrukcijo hotelov »Metropol« in »Kandi-ja«, zgraditev novega hotela v Sevnici, dograditev hotela v Črnomlju, zgraditev novega gostišča v Metliki, rekonstrukcija gostišč v Semiču, na Vinici in v Trebnjem itd.

● V nadaljnjem petletnem razvoju gospodarstva novomeškega okraja bo poleg turizma tudi turizem užival vso potrebno pozornost ljudskih odborov in ostalih činiteljev. Predlog, ki je bil v razpravi na nedavni seji okrajnega ljudskega odbora, bo dan seveda še v širšo razpravo, tako da bodo organizacije in posamezniki lahko vplivali s pobudami in predlogi h čimhitrejšemu, še uspešnejšemu prihodnjemu razvoju turizma v novomeškem okraju.

● Napredek turizma pa, kot je bilo že večkrat poudarjeno, ni odvisen samo od novih investicij, marveč tudi od mnogih drugih činiteljev. Dolenjski turistični zvezi bi bilo treba nuditi materialno pomoč, da bi lahko učinkovito izvrševala svoje poslanstvo. Tudi delo turističnih društev bo treba še poživiti. Planinska društva bodo morala delovati v tesnejši povezanosti s prizadevanji za razvoj turizma. Potovalni urad »Gorjanci« bo treba še razširiti in ga usmeriti tako, da bo v večji meri služil potrebam turizma. Turistična propaganda bo morala postati organizirana in sistematična, seveda ob tesnem sodelovanju gostinske zbornice.

Pozdrav Belokranjcem

Belokranjec, ki služi vojske v Zrenjaninu, lepo pozdravlja domače in sorodnike ter jim želi srečno novo leto. Anton Vukšinič.

Novoletne čestitke

Iz Doboja pošiljajo priske pozdrave z najboljšimi željami za novo leto Jože Pate, Drago Škarja in Matija Droganc.

zdravilišča, gostinskih podjetij, ljudskih odborov in drugih. In, kar je najvažnejše, še več skrbi bo treba posvetiti ureditvi gostišč, razširitvi njihovih storitev, tako da bo gost ob vsakem času lahko postrežen še s čim drugim kot samo z vinom ali, kakor se tudi še dogaja, s šmarnico. Poseben

problem predstavlja točenje alkoholnih pijač brez dovoljenja ali, kot pravimo, »na črno«. Doslej so ljudski odbori malo storili, da bi odstranili vzroke, zaradi katerih se razširja nedovoljeno točenje alkoholnih pijač, namesto, da bi ga bilo čedalje manj.

F. M.

Vsak človek — turistični informator!

(Iz razprave o turizmu na eni zadnjih sej OLO v Novem mestu)

● Porast turizma v našem okraju je letos nad republikanskim povprečjem. Razveseljivo je, da se v turizmu vključujejo tudi manjši kraji na Dolenjskem in Spodnjem Posavju. Še zlasti je pomemben porast števila tujih gostov, saj smo prav v tem dosegli najvišji porast. Nedvomno je glavni posrednik turizma v našem okraju avtomobilska cesta, prav tako tudi urejene ceste do naših zdravilišč.

● Potrebno je, da se tudi občinski ljudski odbori več zanimajo za napredek turizma. Do sedaj ima samo ena občina poseben svet za turizem, moral pa bi biti pri vsaki občini. Manjka nam tudi dobrih informacijskih centrov. V našem okraju je 8 turističnih društev, ki pa imajo premalo pomoči obč. L.O. Manjka nam tudi kvalificiranih gostinskih delavcev: zato je nujno treba misliti na ustanovitev gostinske šole v okraju.

● Močno so se razpasi črni vinočeti, kar škoduje gostinstvu in zmanjšuje družbeni dohodek. Ne samo da prodajajo pod roko proizvajalci vina, pač pa se s tem ukvarjajo mnogi prekupevalci. Po mnenju odbornikov sta za to dva varoka: vino je pri takih prodajalcih ceno nekoliko cenejše in, kar je glavno, tudi boljše. Odborniki so ostro grajali primere točenja slabih viniških mešanice v naših gostinskih obratih namesto pristnih originalnih proizvodov iz naših viniških gor. V tem greše mnoga gostinska podjetja, s tem pa silijo gosta, da išče pristno kopalico neposredno pri vinogradniku. Po mnenju nekaterih odbornikov bi nakupovanje vina pri neposrednih prodajalcih omejili z trgovinami alkoholnih pijač za odnašanje na dom v količini nad 5 litrov.

● Izdajanje prospektov posameznih krajev bi bilo potrebno povečati. Turistična vzgoja ljudi je važna. Vsak človek bi moral biti turistični informator. Neurejenost naših in vasi, zlasti ob prometnih turističnih cestah, škoduje razvoju turizma. Temu vprašanju bi morali posvetiti vso skrb. Pri tem je potrebno zainteresirati mimo turističnih društev tudi politične organizacije in lastnike stavb ob cestah. Najboljše tem je potrebno zainteresirati mimo turističnih društev tudi dobra pijača in domače specialitete na jedilnem listu. Gostič, ki ne nudijo gostu drugega kot pijačo, in še to slabe kakovosti, bolje da ni, ker več škodujejo kot koristijo.

● Oviru za povečanje turizma so pri nas prenočitvene zmogljivosti. Osnovna naloga ljudskih odborov in drugih organov mora biti v bodoče pridobivanje tujskih sob. Do sedaj smo premalo ali skoraj nič izkoristili v ta namen zasebne sobe, ki jih lahko lastniki oddajo za prenočevanje gostov posebno ob glavni sezoni. V turistično razvitih področjih predstavljajo zasebne sobe znano dopolnilo prenočitvenih zmogljivosti gostinskih obratov.

● Poročilo o turističnem prometu in pripravah na prihodnjo turistično sezono je okrajni ljudski odbor dal v razpravo na seji obeh zborov OLO zato, da bi odborniki poznali probleme in naloge pred zastavljanjem družbenih planov, tako da bi bodoči družbeni plani vsebovali tudi postavke v korist nadaljnjega povečanja te pomembne gospodarske dejavnosti. Okrajni ljudski odbor je sprejel priporočilo, naj Svet za turizem in Okrajna gostinska zbornica obdelata celotno gradivo o problemih in perspektivah turizma v okraju ter ga pošljejo občinskim ljudskim odborom.

Povečati turistične zmogljivosti!

● Povpraševanje po turističnih storitvah je vsako leto večje od turističnih zmogljivosti. Letos smo sicer dosegli lep napredek, nastanitvene možnosti povečali za 101 ležišče, a še vedno nismo zadovoljni. V prihodnje je treba zavedati, da gostinska podjetja in turistična društva niso edina, ki so poklicana, da utirajo pot turizmu. Razen njih je še kopica organizacij, društev, družbenih organov in tudi posameznikov, ki morajo imeti delež v naporih za zdrav in hiter razvoj turizma. Ni namreč dovolj imeti hotele, kopalšča in druge turistične objekte. Razen tega je potrebno še toliko drugih, na videz drobnih, a v resnici zelo važnih stvari. Najbrž se ne bom zmotil, če bom zapisal, da čisto ravno te »malenkosti« odvrnejo turista od namere, da bi ostal dalj časa

pri nas. Zaradi tega je potrebno, da imajo posluh za turizem tudi trgovina, obrt, zadruge in vsi drugi činitelji, ki kakorkoli lahko prispevajo k poživitvi turizma.

● Naj navedem primer turista, ki se ni dobro počutil pri nas, ker mu nismo dali vsega tistega, zaradi česar se je odločil za Dolenjsko.

»Stanujem v vašem gostišču, mi je pravil. »V soboto zvečer je ples. Nič posebnega. Plesal bi lahko tudi doma. Vsak dan grem na izlet. Lepi so naši kraji. A vendar: Dolenjsko bi rad spoznal skozi njeno folkloro, običaje, duhovno življenje. Kulturnoprosvetno društvo bi s svojo dejavnostjo moralo iti v korak z razvojem turizma. Pa ne gre. Pri vsej dobri volji ne morem najti Dolenjske, kakor je živela v moji predstavi...«

● Mnogi dolenski kraji, zlasti pa Novo mesto, so po vojni tako spremenili svoj videz, da jih, kdor ni priča ra-

Ljubiteljem križank smo pripravili danes malce novega letnega veselja — ne pretežko, pa tudi ne prelahko križanko; lahko jo bo rešil tudi začetnik! Za tiste, ki bodo poslali pravilne odgovore, smo pripravili kar 20 lepih nagrad:

1. nagrada — 8.000 dinarjev
2. nagrada — 6.000 dinarjev
3. nagrada — 4.000 dinarjev
4. nagrada — 2.000 dinarjev
5. — 20. nagrada — 16 lepih knjig

Pravilno rešeno križanko je treba poslati na naslov uredništvu vsaj do ponedeljka, 9. januarja 1961. Izpolnjeno križanko lahko izrežete iz časopisa, lahko pa nam pošljete tudi samo odgovore na posamezna vprašanja. Nerazloženo pisanih, raztrganih ali zamazanih rešitev ne bomo upoštevali. Naročniki iz Novega mesta in okolice lahko oddajo rešitve osebno v naši upravi (Glavni trg 3). V levi spodnji kot kuverte napišite: KRIŽANKA, v kuverto pa vložite samo rešitve s svojim točnim naslovom, ki ga napišete na rob rešene križanke. — Premalo frankiranih pism ne bomo sprejemali!

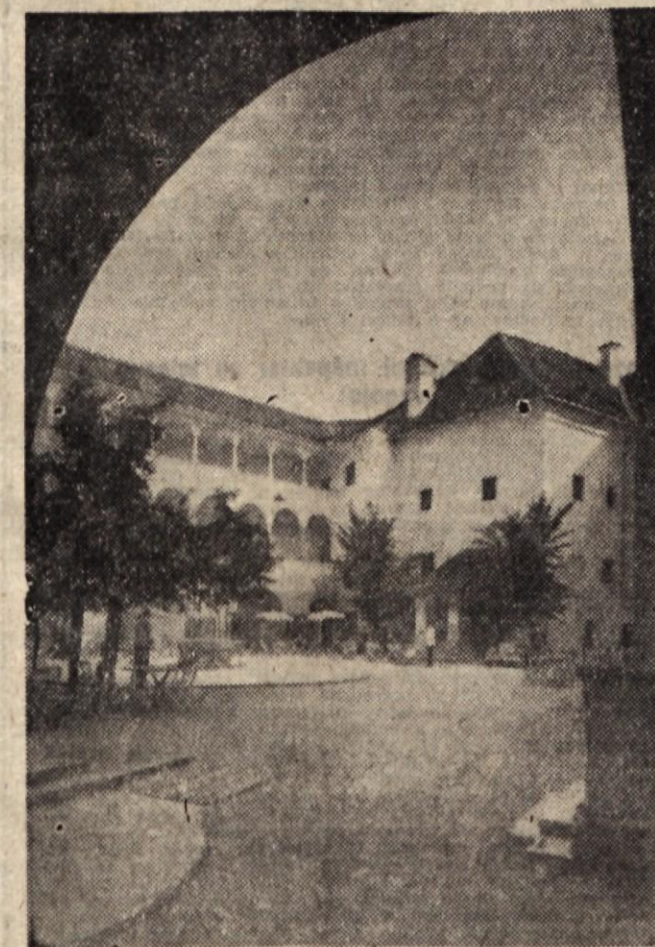
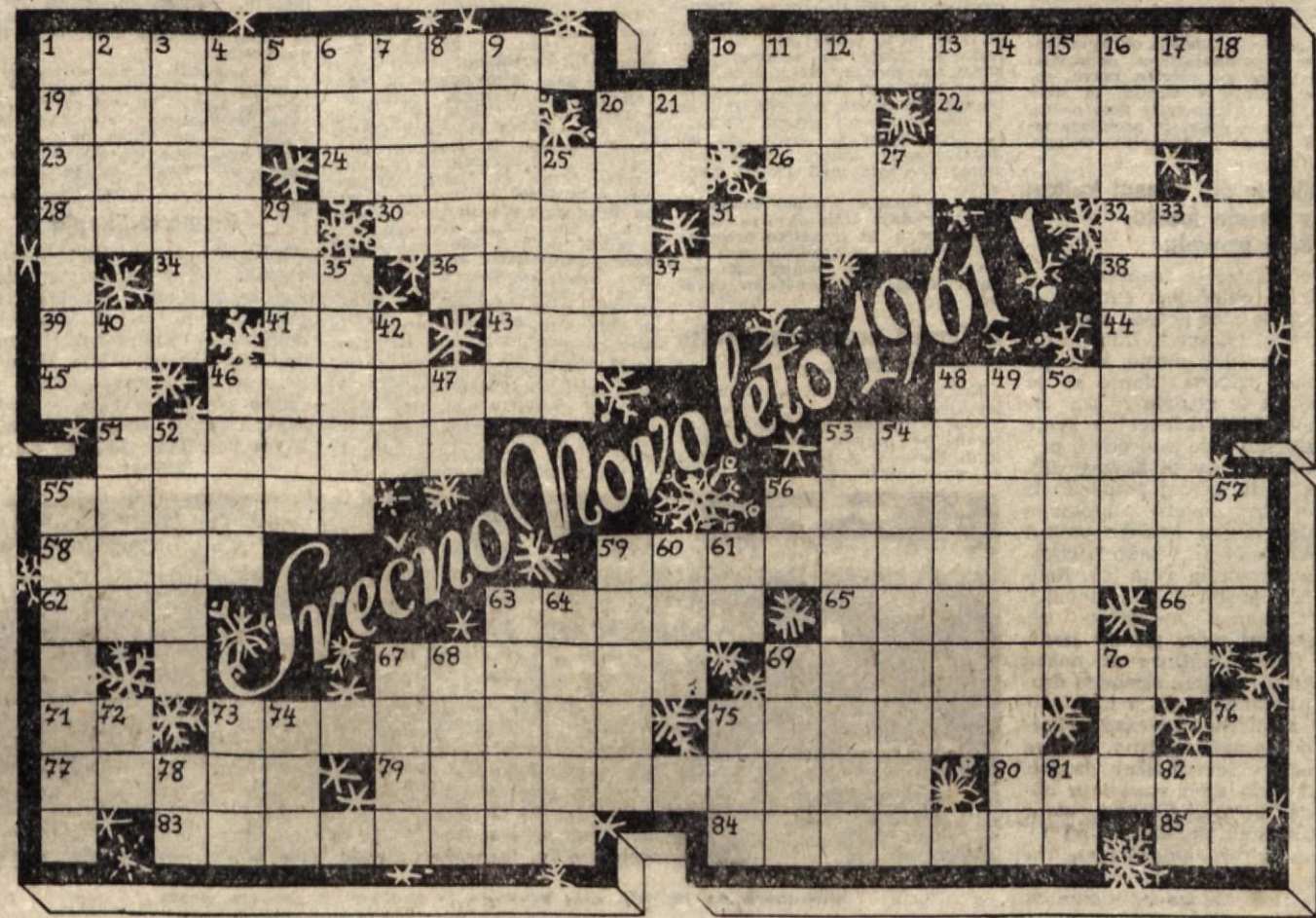
Novoletna nagradna križanka

Vodravno: 1. prebivalec dolenskega mesta, 10. priljubljena planinska in turistična točka na Gorjancih, 19. vesoljski potnik, 20. veselje do jedi, užitek, 22. v stari Perziji vladarjev namestnik v provinci, 23. religija; žensko ime, 24. uredim, napravim, 26. črnilnik, 28. pridelivka, na katere se zbere veliko ljudi, 30. kdor je prežet z naukom o lepem, 31. redke ujede, 32. bodica, konjica, 34. način grafičnega razmnoževanja, 36. potovanje, gostovanje, umešnikov, 38. nagoni, 39. pripovedne

pesmi, 41. otok v Jonskem morju (leta 1917 sedež srbske vlade), 43. zardevam, 44. struja, 45. kratica za narodno osvobodilni, 46. navodila, smernice, 48. oprema, pohištvo, 51. okrasno drevo, 53. aparaturo, inštalacije, 55. udnica, skrinja, 56. zakonodajno telo, 58. časovno obdobje, 59. poleg penicilina najbolj znan antibiotik, 62. če, 63. del letala, 65. kdor se ukvarja z vzrejo židica, 66. kratica za jugozahod, 67. dežela v Aziji (zda 2 državi), 69. podoknica, večerna muzika, 71. latinski veznik,

73. potujoča skupina, 75. slovenski pisatelj (Bajke in povesti o Gorjancih), 77. ne, dolocni zaimke, 79. kraj na Dolenjskem, 80. delavec mlekarske stroke, 83. proces, pri katerem se kovinski izdelki prevlečejo z nerjavečo kovino, 84. skupaj znotraj, 85. kratica za zahodnonemško denarno enoto.

Napišimo: 1. Krajevni pri-slov, 2. tovrna žival, 3. vdr-niti, 4. pripraviti zemljo, 5. kratica za mestni odbor, 6. glavni števnik, 7. del žival-skega telesa, 8. trden, 9. naj-večji turški reformator in re-volucionar (1880—1938), 10. njega, 11. prostrena, 12. slog, 13. isto kot 32. vod, 14. ča-sovno obdobje, 15. glagol gi-banja, 16. grafični; delavec, 17. predlog, 18. lekarna, 20. nadležni, nerazpoloženi, 21. kratica službe varnostnih or-ganov, 25. neprekinljivi skla-datelj oper (Aida), 27. znak za prvo nikelj, 29. prizade-vati si, da bi kaj našli, 31. dve črki iz besede krolj, 33. ena izmed teritorialnih enot v FLRJ, 35. junak iz Levstikove povesti, 37. dve črki iz besede tema, 40. počez, 42. enota za merjenje jakosti zvoka ali šu-ma, 46. kratica zahodne voja-ske zveze; potem, 47. kazalni zaimke, 48. osemnjen, 49. progast, žarkovit, 50. del tele-sa (pomanjševalnica), 52. vod-na rastlina, 53. progresiven, 54. žile odvodnice, 55. podsta-vek, tasa, velik krožnik, 56. dve črki iz besede pes, 57. kra-tica za tajništvo za notranje zadeve, 59. lesk, blišč, 60. pod, 61. grška črka, 63. slovensko industrijsko mesto, 64. doho-dek od premoženja, ki ne za-hteva nobenega dela (množi.), 67. prenošta jed, 68. domača žival, 69. divja žival, 70. da-rilo, 72. tebe, 73. le, samo, 74. če, 75. bodeč grm, bodica, 76. na-selje pri Novem mestu, kjer je znana kmetska šola, 78. dva enaka črka, 81. dva enaka samoglasnika, 82. la-tinski predlog.

Gostišče Grad Mokrice pri Jesenicah na Dolenjskem. Vse pozdravlja! Obiščite ga, če kraja in gradu še ne poznate!

Uspehi, a tudi težave

zana in delno tudi kegljači. Elnanov namiznoteniski klub sodi med najdelavnejše in tudi najuspešnejše športne organizacije v mestu, čeprav dela v zelo slabih pogojih. Ni sredstev za tekmovalno in ni primernih prostorov za treninge. Grozi celo, da bodo člani tega kluba izgubili še stališče v telovadnici gimnazije (tam sedaj že dve leti trenirajo in se pripravljajo na tekmovalna na eni sami mizi) in na bodo v deseti ali četrsti. Zanje, ki so v štirih letih obstoja imeli tako lepe uspehe (v svojih vrstah imajo tudi prve slovenske), se sedaj nihče ne zmeni.

● Osnovni program PARTIZANA pozna jo le v redkih društvih

Ker smo si ogledali pridobitve zeta, se ustavimo še pri Partizanu, ki je najmočnejša v okraju, saj vključuje nič manj kot 28 društev. Tudi o problemih v posameznih športnih organizacijah bomo se spregovorili. Najprej o osnovnem programu

Razmišljanja in ugotovitve o položaju v telesni vzgoji v novomeškem okraju

Partizana Jugoslavije. Za precej časa je preteklo od takrat, ko so ga sprejeli, vendar ga v naših društvih še ne izvajajo. Se bolj zanimivo je, da ga v večini društev sploh ne poznajo! Delno je kriv Partizan Slovenije, ki se ni izdal vseh obljubljenih slovenskih prevodov, vzrok pa lahko iščemo tudi v pripravi na zlet, ker tehnična komisija okrajne zveze ni imela časa, da bi s programom podrobneje seznanila vodilne članov društev in uprav.

Tako bo v prihodnjih mesecih glavna skrb okrajne zveze, da društva seznanijo s osnovnim programom za vse kategorije članstva. Obširni seznam različenih telesnih dejavnosti, ki jih vključuje ta program (za odbojko, namizni tenis, rokomet, atletiko, smučanje, ritmik in orodno telovadbo) bo treba dodati še posebne predelave osnovnega programa. V naših društvih se večkrat da, brez navedenih, vadba je odvisna le od vodnika, zato bo red, ki ga bo (vsaj upamo) napravil osnovni program, doberdošel.

● Ljudska športna značka Še ni ljudska

Marsiko se bo začudil, ko bo zvedel, da je bilo letos uvedeno novo tekmovalno »ljudsko športno značko«. Pri nas je to tekmovalno skoraj nepoznano, vendar pa je tako pomembno, da mu bo treba posvetiti mnogo več pozornosti.

To tekmovalno je poseben sistem, skupen za vse organizacije za telesno kulturo, namenjen spremljanju dviga telesne sposobnosti državljanov – predvsem mladine. Tudi pri nas ni še vsem jasno, da je uveljavljanje tega tekmovalnega skupna naloga. Ta naziv »skupna« vedno nekako ovira. Namreč vsak čaka, da bo nekdo drug začel. Slišijo se priporočila, češ zadolženi smo vsi in nobeden.

Prihodnje leto se bo treba tej nalogi bolj posvetiti. To tekmovalno je še novo, neprekušeno, toda prve izkušnje tovaršiške MDB, zlasti z avtomobilskimi (nekaj tisoč mladincev in mladink je letos predelal program in osvojilo značko), so dokaz, da se to tekmovalno lahko izvede množično povsod, kjer se vsi zavzemajo in tekmovalno dobro pripravijo.

Posebno pozornost bo treba posvetiti propagandi na terenu, v mestih in vaseh. Po zadnjih podatkih so doslej tekmovalne izvedle le v 14 mestih v FLRJ (v LRS le v Mariboru). To je dokaz, da ljudska značka še ni ljudska, čeprav so vsi pogoji, da »ljudska« postane. Zaradi lahkega programa in sorazmerno lahke organizacije bi moralo tekmovalno postati množično že v prihodnjem letu.

● Zakaj se je atletika tako hitro dvignila?

Do gornjega vprašanja je prišlo tudi na zadnji TV oddaji »Poznaš svoj domači kraj?«, ki je bila novembra v Novem mestu. Na vprašanje je zelo dobro odgovoril eden najboljših novomeških športnikov – Igor Penko: »Vzrok je po mojem v tem, ker smo dobili zelo lep objekt – zletni stadion. Razen tega pa se zanimanje za atletiko izredno hitro širi, zlasti med mladino.« Odgovor je na mestu, mi pa bi dodali, da je vzrok dviga tudi v tem, da ni več vse delo prepuščeno strokovnjaku, ki je sicer glavni trener, ampak da ima celo vrsto dobrih pomočnikov: prof. Dobovška, Penka, Spilarja, Bavčiča, Beganca, Brinca itd. Tudi pomoč republikanskega trenerja za atletiko prof. Marijana Kolarčiča, ki se enkrat tedensko vozi na treninge iz Ljubljane (na stroške republikanske zveze), je precejšen. Spilar pod njegovim nadzorom izredno hitro napreduje in je jeseni zabeležil odlične rezultate – 62, 87 metrov, kar je tudi nov novomeški in dolenski rekord v metu kopja.

● Igralci namiznega tenisa – na cesti

No, ker smo se pri športnih objektih in prostorih ne smemo mi mo zelo težkega položaja, v katerem se nahaja namiznoteniski klub Elnan. V podobnem položaju so tudi šahisti, kegljači Partizana.

Vse priznanje gre pobudniku in vodji gradnje tega objekta Marijanu Soncu, ki je veliko prostega časa vložil v to gradnjo, prav tako pa niso brez zasluge tudi nekateri drugi člani društvene uprave.

Spomnišček na ljudski zlet bratstva in enotnosti v Novem mestu

Ko smo že pri atletiki, ne smemo pozabiti omeniti množično pionirsko atletiko. Spilar in Penko, vodita na obeh osnovnih šolah zelo velike atletske krožke, v katerih je vključenih preko 60 pionirjev in pionirk. Vsi redno vadijo v slovenski telovadnici, pri čemer pa bodo spomnili še toliko pripravljani, da jih bo mogoče vključiti v mladinske ekipe, ki bodo sodelovale v mladinski zvezni atletski ligi.

● Napredek: SENOVO, ČRNOMELJ, VIDEM-KRŠKO, STRAŽA in SEVNICA

Zelo razveseljuje je tudi to, da so se pri novomeškem zletu več posvetili atletiki tudi v nekaterih drugih krajih. V prvi vrsti velja to za Senovo, ki ima že vrsto dobrih tekmovalcev in tekmovalk, razen tega pa še za Črnomelj, Krško, Stražo in Sevnico. Na Senovem in v Črnomlju so že toliko močni, da lahko prihodnje

standardnega igralca prve šestorke zamenjati rezervi. To se sedaj maseja!

Problemov je v novomeškem športnem življenju dovolj. Skoraj vse kaj žuli. Težkoatletičarji (sekcijo sestavljajo sami mladinci) so še vedno sredi začetniških težav. Ni roč za dviganje (provizorije so si sami naredili), ni primerne prostora (trenirali so trikrat tedensko v isti stališčni telovadnici v gimnaziji kot igralci namiznega tenisa – sedaj pa na odru telovadnice v osnovni šoli), imajo le veliko volje in zagrizenosti. Nič ni čudnega – vsi so še mladi ne nezahtevni.

★ Podobno je s košarkarji. Po Beletovem odhodu so ostali brez vodstva. Na vseh treh srednjih šolah je košarka zelo

ovirale denarne težave. Niso se mogli udeleževati tekmovanj, ker ni bilo denarja. Težko je reči, kako bo pod novo streho (priključili so se Partizanu), toda slabše se jim verjetno ne bo moglo goditi.

★ Lepe uspehe žanjejo novomeški kegljači (zlasti Pionir) in tudi športni ribiči še vedno osvajajo visoka mesta – tudi v državnem merilu. Skoda je, da orodna telovadba, ki ima veliko tradicijo (spomnimo se Leona Stuklja, ki je tudi sodeloval na zadnji TV oddaji), ne more močnejše zaživeti. Lep uspeh je bila dvojnica zmaga nad Karlovcem, toda potem se je tudi končalo. Moška vrsta, ki je veliko obetala, je razkrojena, le okrnjena ženska vrsta še redno vadi. Zdi se, da telovadec nekaj manjka – verjetno tekmovalni, razen tega pa so problem tudi strokovnjaki.

● Podobne stvari so tudi v ostalih športnih panogah in v drugih občinah. Vsi se več ali manj borijo s težavami, ki pa so različne narave. Zlet je vse skupaj precej razgaljal in posledice so jasne, vendar vseeno s sedanjim stanjem še ne moremo biti zadovoljni. Bodoče občinske zveze za telesno kulturo, prav tako pa tudi Okrajna zveza, se bodo morale spoprijeti tudi s temi težavami in podvrežiti vse potrebno, da se ustvarijo čim boljši pogoji za delo telesnovzgojnih organizacij. FR. MIKEC

TRI MNENJA

Za izjavo, kako ocenjujejo trenutni položaj v telesni kulturi v okraju, smo zaprosili tri ugledne telesnovzgojne delavce. Dodali smo še nekaj stranskih vprašanj. Tu so njihovi odgovori:

SREČKO SKRT, predsednik Okrajne zveze Partizan in predsednik Sveta za telesno vzgojo pri OLO Novo mesto:

»Stanje v telesni kulturi v našem okraju moram označiti kot zadovoljivo. S številnimi, koliko se je povečalo število aktivnih športnikov in telovadec v okraju po VII. zletu, bratstva in enotnosti še ne razlagamo. Mislim pa, da lahko mirno trdim, da je bil ta zlet velikega pomena za razvoj telesne kulture v našem okraju. Pri zletu je aktivno sodelovalo okoli 6000 pripadnikov telesnovzgojnih organizacij iz Dolenjske, ne upoštevajoč pri tem iste mladince in mladinke, ki so tekli v zletni štafeti. Tako veliko število sodelujočih mora imeti pozitiven vpliv, predvsem na povečanje števila članstva v društvih. Dober primer je novomeški Partizan, kjer je to število znatno naraslo. Pred kratkim mi je vodnik pionirjev tega društva povedal, da ima v oddelku toliko pionirjev, da vseh ne more spraviti v telovadnico. Tudi drugod je položaj podoben.

Z novim »ljudskim« bratstvom in enotnostjo je Novo mesto mnogo pridobilo. Omenim naj da, da se sedaj naša služila tudi športniki izven naše republike – za treninge. Sedaj bodo omogočena številna kvalitativna tekmovanja.

Zelo pomembno so tudi izkušnje, ki smo si jih pridobili s tem zletom. Zletni štabi pri občinskih odborih SZDL so se takrat zelo uveljavili in že ko so se ustanjavljali, smo predvidevali, da bodo to zaradi novega družbenega okolišča, ki naj bi v okviru SZDL skrbel za pravičen razvoj telesne kulture v komunah. To so bodoče občinske zveze za telesno kulturo. Potreba po takih organizacijah se je že dal časa čutila tako v občini kot v okraju. Res je, da imamo v nekaterih občinah svete za telesno vzgojo, toda to so oblastni organi, ki imajo skrb, da v oblastenstvenem merilu ustvarjajo pogoje za napredek telesne kulture. Nismo pa imeli družbenih organov, ki bi skrbeli za ustanavljanje novih društev, za kooperacijo dela, za organizacijo raznih tekmovanj v občinskem merilu in podobno.

Svet za telesno vzgojo pri OLO je že sprejel sklep, naj se pri občinskih odborih SZDL čimprej osnujejo občinske zveze. Tudi odbor okrajne zveze za telesno vzgojo je že imenovan. Imenovali so ga na zadnji seji predsedstva okrajne zveze SZDL. Upam, da bo skajsona, ko se bo odbor okrajne zveze uveljavil, lahko prevzel vse funkcije, ki jih opravlja Okrajna zveza Partizan in nekaterne aktivne športne podzveze.

Svet za telesno vzgojo pri OLO je že sprejel sklep, naj se pri občinskih odborih SZDL čimprej osnujejo občinske zveze. Tudi odbor okrajne zveze za telesno vzgojo je že imenovan. Imenovali so ga na zadnji seji predsedstva okrajne zveze SZDL. Upam, da bo skajsona, ko se bo odbor okrajne zveze uveljavil, lahko prevzel vse funkcije, ki jih opravlja Okrajna zveza Partizan in nekaterne aktivne športne podzveze.

Svet za telesno vzgojo pri OLO je že sprejel sklep, naj se pri občinskih odborih SZDL čimprej osnujejo občinske zveze. Tudi odbor okrajne zveze za telesno vzgojo je že imenovan. Imenovali so ga na zadnji seji predsedstva okrajne zveze SZDL. Upam, da bo skajsona, ko se bo odbor okrajne zveze uveljavil, lahko prevzel vse funkcije, ki jih opravlja Okrajna zveza Partizan in nekaterne aktivne športne podzveze.

Svet za telesno vzgojo pri OLO je že sprejel sklep, naj se pri občinskih odborih SZDL čimprej osnujejo občinske zveze. Tudi odbor okrajne zveze za telesno vzgojo je že imenovan. Imenovali so ga na zadnji seji predsedstva okrajne zveze SZDL. Upam, da bo skajsona, ko se bo odbor okrajne zveze uveljavil, lahko prevzel vse funkcije, ki jih opravlja Okrajna zveza Partizan in nekaterne aktivne športne podzveze.

SLAVKO DOKL, predsednik Okrajnega komiteja LMS:

»Mislim, da je trenutni položaj v okraju kar dober, vendar z njim še ne smemo biti zadovoljni. Zlet je velikega pomena, da se položaj izboljšuje. Tudi mladinska organizacija v pripravi za zlet ni stala ob strani. V vseh naših aktivnostih smo organizirali tekmovanja in ljudske množične igre. Najboljše iz aktivnosti so šli na občinska prvenstva in na državna prvenstva. Če ga nameravamo oddel vsako leto izvesti najprej v aktivnih, nato v občinskih in še v okrajnem merilu, bo mogoče razgalilo našo mladino na vseh, tudi v krajih, kjer ni Partizana. Tekmovalne mislimo prirediti v počastitev dneva mladosti.

Se nekaj namerava mladinska organizacija precej pomagati. Gre za »Ljudsko športno značko«, ki se je letos zelo uveljavila na delovni akciji na avtomobilski cesti. Tudi mladinci iz naših brigad so se vračali z zlatimi, srebrnimi in bronastimi značkami. Mislim, da je to tekmovalno prvenstvo, ki ga nastopajo množično in če ne bo pobuda prišla od drugod, bomo sami pričeli s to akcijo med mladinskimi aktivni in občinskimi komiteji LMS.

JOŽE GLONAR, okrajni inšpektor za telesno vzgojo:

»Omenil bi se predvsem na šolsko telesno vzgojo. Kvaliteta pouka telesne vzgoje se je v letih, v zadnjem času zelo izboljšala. Pomemben vzrok so tudi seminarji, ki so v teku v vseh sedežih občin. Tu dobijo učitelji (iz vsake šole so poslali enega) konkretne naloge in napotke, kako naj vodijo pouk telesne vzgoje na šolah. To je izhod v silo, ker nam kader še manjka. Le redke so šole, ki imajo vse to, kar je potrebno za telesno vzgojo. Takih učiteljev je na naših šolah okoli 30. strokovnjakov z ustreznimi kvalifikacijami pa le 15.

Zlet je imel pri naši šolski mladini velik odmev. Marsikomu, ki je nastopil takrat na stadionu, bo ostal v spominu. Šole so veliko prispevale k uspehu glavnega zletnega nastopa, zato gre učiteljskemu kadru, ki je mladino za nastop pripravil, vse priznanje. Priznanje zaslužio tudi vsi vodniki in prednjaki v naših društvih Partizana, saj so zlet veliko izboljšali.

Ob koncu bi omenil še nove oblike telesnokulturnih organizacij, ki prodirajo na naše šole. To so šolska športna društva. Kolikor mi je znano, zaenkrat tako društvo obstaja le na novomeški gimnaziji in učiteljski, so pa pogosti za ustanovitev takih društev tudi v Brezicih, Krškem in Črnomlju. Tudi te nove oblike bo treba popularizirati, ker niso slabe in imajo pravico do življenja. Pravzaprav ni važno, kakšno ime nosi ta ali ona telesnokulturna organizacija, važno je, da dela, da se mladinci čimveč nudi tudi na področju telesne kulture.

● Pred kratkim sem v Ljubljani srečal znanca, ki je velik ljubitelj športa in ima za razliko od ostalih športnikov »kibicev« zelo široke in tudi zdrave poglede na celotno telesno kulturo. Pred leti, ko je bil v Novem mestu, ni bilo pomembnejšega tekmovanja ali kake druge telesne vzgojne prireditve, ki je ne bi obiskal. Zanimalo so ga vsi problemi telesne kulture. Najino srečanje je izkoristil, da si je osvežil spomin na čase, ko je še sam igral za novomeške barve. Zanimalo ga je to in ono, kakšen je položaj sedaj po zletu, kakšni problemi tarejo odbojkarje, kakaj je atletika naenkrat prevladala nad odbojko, kako je z nogometom, rokometom, košarko itd. Spraševal je in spraševal, sam pa sem mu skušal odgovarjati.

● Razgovor, ki je bil povsem slučajen, se je razvlekel, ker je med »novomeške probleme« vrnil tudi probleme širšega-okrajnega značaja.

Najin pogovor bi gotovo šel v pozabo, če mi ne bi nekaj dni zatem urednik Dolenjskega lista naročil, naj bi za novoletno številko »obdelal« problematiko telesne kulture v okraju in posebej v Novem mestu. Nisem vedel, kako bi se lotil stvari, potem pa sem se spomnil razgovora v Ljubljani in pomislil: ogrojdje imam, saj sva z znancom skoraj vse, od A do Z, dobro »prediskutirala«.

● Zlet je mnogo koristil!

Sedaj, ko je v glavnem zaključena letošnja športna sezona, bo še lažje oceniti sedanjí položaj – pregledati uspehe in neuspehe v telesni kulturi. Jasno je: kopica uspehov, ki je letos zaradi uspešno izvedenega VII. zleta bratstva in enotnosti še posebno velika, zasenčeni vse neuspehe. Pravzaprav bi lahko neuspehe imenovali nerešene probleme – težave, ki se vlečejo iz leta v leto in jih iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče odpraviti. Teh problemov, ki se močno zavirajo razvoj, ne bi smeli na račun doseženih uspehov potisliti od stran ali celo zamolčati. Kljub vsem prizadevanjem se letos še ni dalo vse rešiti v splošno zadovoljstvo, smo pa na najboljši poti, da to dosežemo v prihodnjih letih.

Optimisti smo in zakaj tudi ne bi bili, saj je zlet pokazal, kaj vse se da narediti, če z družinskimi močmi prisikočimo na pomoč.

Marsikdo se pri tem vpraša: kakšen pomen je imel zlet za naš okraj (in posebej za Novo mesto)? Na to ne bo težko odgovoriti, če se v stvar le malo pogledimo. Omenili bi le nekaj najpomembnejših posledic:

Predvsem je zlet razgalil in okrepil večino telesnokulturnih organizacij v okraju – vendar ne vseh. Tisti, ki so stali le ob strani, ki se v priprave niso vključili in tudi niso nič prispevali, niso mogli od zleta tudi ničesar pričakovati. Na splošno pa so ostali, ki so vse svoje sile vključili v akcijo za čim večji uspeh zleta, tudi precej pridobili.

● Velik porast članstva

V marsikateri organizaciji za telesno kulturo, posebno v Novem mestu, je bil zlet velika pobuda za številčno in organizacijsko okrepitev. Tam, kjer so imeli sposobno vodstvo, so našli način, da so ob tej priložnosti pritegnili v svoje vrste nove člane, ki so se po zletu vključili v redno delo. Lep primer je novomeški Partizan. Ze več let tu sploh niso imeli odločkov članov in članic. Podoben problem je s članskimi oddelki tudi v večini drugih društev. Prve priprave za zletni nastop so pokazale, da bo položaj prav v teh kategorijah zelo kritičen. Kaj storiti? Zletni odbor organizacije je imel na zletu komi-

družbenih organizacij, organov ljudske oblasti in družbenega samoupravljanja. Sele ko bomo telesnokulturne organizacije upoštevali kot vse ostale, sele potem lahko pričakujemo še večji napredek in procvit.

● Več sredstev za šport in telesno vzgojo!

Pridobitev zleta je tudi delna finančna okrepitev organizacij za telesno kulturo. Marsikatero društvo, ki je bilo finančno popolnoma na tleh, si je v času priprave na zlet vsaj malo opomoglo. Takrat so se našla sredstva. Zal moramo ugotoviti, da je bil položaj marsikje zelo kritičen. Društva niso dobila niti toliko pomoči, da bi izvedla vsaj minimalen program dela, ki so si ga zadalna na občini zborili. Zlet je to stanje nekoliko izboljšal, vendar so ponekod znova nastopile finančne krize, ker je bila pomoč samo začasna. Res je, letošnji proračuni so v glavnem izžepali in je sedaj sredstva težko dobiti, zato pa je treba v prihodnjem proračunskem letu določiti za telesno kulturo toliko sredstev, da bodo društva lahko delala.

Ponekod se pravijo: Zakaj bi jim dajali denar, ko pa ne delajo! Sicer so tudi taki primeri, ko so društva nedelavna zaradi slabo sestavljenih vodstev, vendar pa je večkrat kriv tudi slab finančni položaj, ki ovira delo društev. Društveni funkcionarji so večkrat prisiljeni, da dobesedno prosjajo za sredstva, in ko tudi prosjanje odpuče, izgubijo vso voljo do dela in se umaknejo iz odbora. Takši primeri v našem okraju niso redki in bi jih lahko precej našli. Razumljivo je: ker so občine v našem okraju sorazmerno šibke, ne razpolagajo s tolikimi sredstvi kot druge po Sloveniji, toda vseeno se bodo slejkoprej morale sprizgajati z dejstvom, da prazna vreča ne stoji pokonci in da bo treba za telesno kulturo odmeriti več sredstev!

● Položaj športnih objektov se je vsaj v Novem mestu močno popravil

Velika pridobitev letošnjega zleta so tudi novi objekti za telesno kulturo, ki so zrasli predvsem v Novem mestu. Moramo priznati: Novo mesto si je na tem področju močno opomoglo, vendar položaj še vedno ni rožnat! Nekatera društva še nimajo svojih prostorov in tudi poljudne atletske prireditve (telovadnice) ni nič boljši kot prej.

Z novim zletnim stadionom je Novo mesto dobilo moderen športni objekt, ki omogoča prirejanje vseh večjih tekmovanj. Nogometni štadij so končno dobili travnato igrišče, na katerem je užitek igrati, precej pa so pridobili tudi atletičarji, ki bodo na razpolago še sredstva za dopolnitev opreme na stadionu (zapreke za teke, stojala za skok ob palici, provizorijno ozvočenje itd.) in če se bo stadion redno oskrboval (imenovan je še upravni odbor, ki ga vodi tov. Jože Malic), bomo lahko na njem videli tudi večje atletske in nogometne prireditve. Zakaj ne bi bilo prihodnje atletske prireditve v Slovenije v Novem mestu, če so za to pogoji? In morda tudi kakšna manjša mednarodna nogometna tekma?

Precejšnjo pridobitev je tudi Partizanova upravna stavba na Lokih. Društvo in Okrajna zveza Partizana sta tako dobila svoje prostore, kjer bodo lahko prirejali tudi različne tečajne in seminarje za okrajnem merilu. Niso slaba zamisel tudi štiri sobice, v katerih bo lahko istočasno prenočevalo kar 16 športnikov ali drugih gostov. Še bolj važno pa je to, da bo društvo sedaj lahko razvilo družabno življenje med svojimi članstvom.

Vse priznanje gre pobudniku in vodji gradnje tega objekta Marijanu Soncu, ki je veliko prostega časa vložil v to gradnjo, prav tako pa niso brez zasluge tudi nekateri drugi člani društvene uprave.

● Igralci namiznega tenisa – na cesti

No, ker smo se pri športnih objektih in prostorih ne smemo mi mo zelo težkega položaja, v katerem se nahaja namiznoteniski klub Elnan. V podobnem položaju so tudi šahisti, kegljači Partizana.

Vse priznanje gre pobudniku in vodji gradnje tega objekta Marijanu Soncu, ki je veliko prostega časa vložil v to gradnjo, prav tako pa niso brez zasluge tudi nekateri drugi člani društvene uprave.

Spomnišček na ljudski zlet bratstva in enotnosti v Novem mestu

Svobode in prosvetna društva v našem družbenem življenju

(Nadaljevanje in konec)

Ko zaključujemo pregled osnovnega poročila na letni skupščini Svobode in prosvetnih društev, moramo vsekakor omeniti še poglavje, v katerem govorijo tovariši Bogovič o raznovrstnem kulturno-zabavnem življenju in razvedrilu. Trditelj, da široko angažiranje na področju izobraževalnega dela ne sme zmanjšati obseg in vsebino raznovrstnega družabnega in zabavnega življenja, je točna. Dodati bi ji morali le še znano ugotovitev, da na tem področju še nimamo določene načrtovitosti. Tu je več ali manj vse prepuščeno stihiji, dobri volji posameznikov ali domisljicam vodstev naših društev. Zelo dolgo pa je znano, da družabno zabavno življenje sprošča ustvarjalni polet delovnih ljudi. Kljub temu te oblike našega dela zanemarjamo! In res niso redki ljudje, ki menijo (tudi javno), da je to »osebna zadeva« človeka. Če bi vsi tako mislili, bi bili končno navezani samo na dom, na to, kaj kdo zna – in zmore – pripraviti zase ali ozkemu krogu znancev doma.

Česa ne gre pozabljati pri tem? Tega, da je vsa naša skrb vedno in povsod predvsem namenjena človeku (kjer se n, moramo to doseči). Z drugimi besedami: vsa društva delajo zato, da bi ustvarjala in bogatila lepše človekovo življenje. To lepše, bogatejše življenje pa ne pomeni samo več materialnih dobrin, temveč tudi vsestransko zadovoljstvo in sproščenost v prostem času. Pomeni, da si moramo ustvariti pogoje, v katerih bomo imeli čas in razpoloženje za sprejemanje vseh duhovnih dobrin, ki jih je človek ustvaril in jih ustvarja. Gre nam za oblikovanje osebnosti, ki ji ničesar ne leži, ljudskega ni neznan. Danes marsikomu prostega časa še primanjkuje; prihajamo pa v obdobje, ko bo imel človek široke možnosti za svoj vsestranski razvoj. Imel bo čas in čutil bo življenjsko potrebo po sproščenosti, zdravi zabavi, po oddihu. Z vsebino prostega časa bo dopolnjeval svojo osebnost z vsem bogastvom ljudskega duha, ki mu ga pokliče ne more nuditi, saj dela v njem enostransko, utrjujejoče. Gostilne tega poslanstva ne morejo opravljati, čeprav imajo dobro (ali slabo) glasbo in podoben.

Ustvariti moramo seveda pogoje, da bo človek v vsem tem lahko izbral, česar danes še ne more. Vse to pa nikakor ni le skrb Svobod in prosvetnih društev! To je naloga in dolžnost vseh organizacij in društev, saj je vse to do zadnjega dejanja prepleteno s tem, kar imenujemo idejno politično vzgojo ljudi. Če

MATERIALNA PLAT DRUŠTEV

O tem le nekaj besed; bistvo tega problema smo povedali že v prvem poročilu po skupščini: naša društva na vso srečo ne vrednotijo svojega dela in po-zrtvovanosti svojih članov po višini dotacij, ki jo dobivajo od ljudskih odborov! Če bi jo, bi bila podobna kaj žalostna in sramotno zastrašujoča. Res je

manjka sodobnih pripomočkov in prostorov, če ni družbene skrbi za to važno področje, to samo podaljšuje – ali celo širi – zastarele oblike in navade v družbenem življenju. Če takih pogojev še ni, se seveda človek zabava v pogojih, kakršne naj-de.

MANJKA SODOBNIH PRIPOMOČKOV IN PROSTOROV, ČE NI DRUŽBENE SKRBI ZA TO VAŽNO PODROČJE, TO SAMO PODALJŠUJE – ALI ČELO ŠIRI – ZASTARALE OBLIKE IN NAVADE V DRUŽBENEM ŽIVLJENJU.

Če bi vsi tako mislili, bi bili končno navezani samo na dom, na to, kaj kdo zna – in zmore – pripraviti zase ali ozkemu krogu znancev doma.

Koledar s svojimi 130 stranmi velikega formata bo tudi letos častno in tehtno izpolnil zamisel in željo Prešernove družbe, da bo vsakodnevni spremljevalec družine. Letošnji pa ima še svoj poseben pomen, saj je izšel za jubilejno leto: 20-letnico vstaje jugoslovanskih narodov. To nakazuje že z zunanjo večbarvno opremo z motivom našega upora, zlasti pa z vodilnim člankom: »Vloga delavskega razreda in delovnega ljudstva v slovenskem narodnoosvobodilnem gibanju«. To je ponatis članka, ki ga je v »Slovenskem zborniku 1942« priobčil Boris Kidrič. Ponatis tega dragocenega programskega prispevka našega velikega revolucionarja daje letošnjemu Prešernovemu koledarju še poseben pomen. NOB je posvečen tudi članek Toneta Fajfarja: »Štiriletna pot v svobodo«. Franc Kimovec Ziga pa obravnava najpomembnejši politični dogodek v naši deželi leta 1960 – V. kongres SZDL Jugoslavije. Številni člankov z najrazličnejših področij: prosvete in kulture, tehnike, agronomije, političnih pregledov po svetu, leposlovni prispevki, kmetijski nasveti itd. Sprito zadnjih dogodkov na »črnem kontinentu« bo za bralce zlasti zanimiv tudi članek Frančka Drenovca: »Afrika v preteklosti in sedanjosti. Afriki je posvečena tudi priloga 16 celostranskih fotografij.

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Pomenek z upraviteljem dragatuške šole Stanetom Zulo in s kulturno prosvetnim delavcem tov. Mušičem

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

vir: ostajajo med ljudmi, kolektivih, v podjetjih, me graditelji socializma!

Ze na skupščini v Toplicah sta tov. Viktor Zupancič in tov. inž. Vilma Pirkovič kot predstavnika Socialistične zveze in OLO ugotovila, da smo s pre-skromnimi materialnimi sredstvi hote ali nehoti siromašili vsebino in poslanstvo kulturno prosvetnega dela. Spremeniti bo treba odnose do Svobod in prosvetnih društev, do dela v društvih in do vseh, ki na tem področju dajejo svoj prispevek za srečo skupnosti.

Sklepi letne skupščine Svobod in prosvetnih društev so lepa bera ohrabrujočih upov, da bo posledj tudi na tem sektorju naših skupnih prizadevanj lepše in prijetneje.

O drugih področjih, ki so bila na skupščini predstavljena z glavnimi poročili, pa še kaj v prihodnjem letu.

Prizorček z uspele prireditve Gervajsove komedije »Zaradi stanovanja«, ki so jo zaigrali člani novomeškega gledališča Svobode DUSAN JEREB minuli četrtek in petek. O uprizoritvi bomo poročali prihodnji teden. Na sliki: Eva Nifergal, Miro Saje, France Kralj in Jelka Zajc

ANTON POLENEC: SREČANJE S PRAGOZDNI MI ŽIVALI

Polencev Živalski svet se je članom Prešernove družbe pri-ljubil že malone tako, kot so se bralcem pred 80 leti priljubile Erjavčeve Živalske podob-be. V tej zbirki Živalskega sveta nam je Polenec pripravil in zbral opise pragozdskih ži-vali afriških, azijskih, avstral-skih in južnomožirskih pragoz-dov. Srečujemo se s kačami velikankami, tigri, leopardi, opicami, čudovitimi ptici in metulji, nosorogi. Prezani-mivo, bogato s slikami oprem-ljeno delce za mlade in stare bralce, pogled v čuda in tajne narave.

SPOLAR - TAVČAR: STANOVANJE

Če o vseh knjigah Prešernove družbe za leto 1961, red-nih in izrednih, upravičeno poudarimo, da so lepe, zani-mive, za vsakogar na svoj na-čin nepogrešljive, pa lahko re-čemo za knjigo Stanovanje, da bo našim družinam najbolj koristna, najboljši svetovalec za res vsakdanjo rabo. Kakš-

PROSVETNO DRUŠTVO V SKOPICAH

Pred kratkim so tudi v Sko-picah ustanovili prosvetno druš-tvo, ki bo imelo pevsko, dra-matsko in šahovsko sekcijo. – Pevsko društvo že dela. Moški pevski zbor se pod vodstvom marljivega in postrizovalnega pevovodje že vadi. S. M.

PROSVETNO DRUŠTVO V LOKI

PD »Primož Trubar« v Lo-ki pri Zidanem mostu je ime-lo pred dnevi občni zbor, na katerem so razpravljali v glavnem o delu v bodoči sezo-ni. Predvidenih je več kultur-no-zabavnih večerov, literarni večer, predavanja ljudske univerze, vokalni koncert ter uprizoritve nekaterih dram-skih del na domačem odru in na sosednjih odrih. Kulturno-zabavni večer so že imeli. Nastopil je moški pevski zbor s solistko Ježovo ob spremljavi komponista Ježa. V nedeljo, 18. decembra, je gostovala Svoboda iz Sevnice s sodobno komedijo »Muza na mansardi«. Dvorana je bila polna igralci pa so želi za svoje izvajanje mnogo aplav-sa.

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Pomenek z upraviteljem dragatuške šole Stanetom Zulo in s kulturno prosvetnim delavcem tov. Mušičem

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

začetnike. Leti si prizadevajo, da bi dobro opravljali naloge, ki jih pred-nje postavlja družba. Vsa novinec vloga vse svoje napore v delo na šoli in izven nje. Kot upravitelj sem z njimi zadovoljen. Zlasti sem vesel, ker iz leta v leto opažam njihovo strokovno rast in napredek na vseh drugih področjih. Vključen smo v razne organizacije in društva: prosvetno društvo, Socialistično zvezo, Zvezo komunistov itd. Skoro vse te organizacije in društva tudi vodimo.

Učenci so srednje nadarjeni. Pro-blem je v tem, ker morajo doma de-lat. Marsikatera družina v polet-nem, spomladanskem in jesenskem času težko pričakuje otroka, da pride iz šole. S polno mero truda tako učencev, kot tudi učiteljev dosegamo dobre uspehe. Ze dve leti zapored je bil učni uspeh nad 90 odstotkov po-zitivnih ocen.

NOVA ŠOLA: ALI TOKRAT ZARES?

»Sedaj pa še nekaj o novi šoli, ki jo že tako dolgo gradite. Ali ste, prišli z njeno gradnjo že dalj od temeljev? Kako je s sodelovanjem ljudi?«

»Naše učilnice so raztresene. Vča-sih mora predavatelj – v tekmi s časom – teči od učilnice do učilnice. Edino postenega, zvestega, svojemu poklicu predanega učitelja lahko po-stavimo na taka odgovorna mesta, kot so pri nas v Dragatušu, kjer se srečujejo s posebnimi problemi.

Za šolsko poslopje se borimo že nekaj let. Leta 1953 smo imeli pri-pravljenih že preko 250 kubikov de-sak, ki bi nam bile danes izredno dragocene. Vendar je takrat okraj-imel še več podobnih problemov, k-tudi do danes še niso vsi rešeni. Ta-ko ni bilo nič z novo šolo. Problem se je odmakal iz leta v leto, prebi-valstvo pa je hotelo vložiti ves svoj trud, vse svoje zmogljivosti, da bi

Kako prijetno je v razredu, ko vsi dvigajo roke na učiteljevo vprašanje: Kdo zna? In takih razredov je v Dragatušu največ

končno le pričeli z gradnjo nove šole. Prebivalci so na zborih volivce sprejeli sklep, da bo vsako gos-podarstvo prispevalo 8000 din, seveda v materialu in v voznjani. Imamo nekatere vasi – v mislih imam pred-vsem severni del našega območja – kjer bodo ljudje pomagali pri gra-dnji šole z lesom. Vsi so pripravljeni pomagati, ker pa je v preteklosti bilo preveč zavlačevanja, jih zaradi tega preveč dvom, ali bodo šolo sploh kdaj gradili.

SILNICE NAPREDKA TUDI IZ STARE ŠOLE

»Ravno prav, tovariš Mušič,« sem pobral učitelja, prizadevnega kulturno-prosvetnega delavca, ko se je pojavil na vratih kmetijske zadruge, »sedite še vi malo k pomenku! Ali bi nam lahko pripovedovali o kulturno-prosvetnem življenju v Dra-gatušu?«

NOVA ŠOLA: ALI TOKRAT ZARES?

»Sedaj pa še nekaj o novi šoli, ki jo že tako dolgo gradite. Ali ste, prišli z njeno gradnjo že dalj od temeljev? Kako je s sodelovanjem ljudi?«

»Naše učilnice so raztresene. Vča-sih mora predavatelj – v tekmi s časom – teči od učilnice do učilnice. Edino postenega, zvestega, svojemu poklicu predanega učitelja lahko po-stavimo na taka odgovorna mesta, kot so pri nas v Dragatušu, kjer se srečujejo s posebnimi problemi.

Za šolsko poslopje se borimo že nekaj let. Leta 1953 smo imeli pri-pravljenih že preko 250 kubikov de-sak, ki bi nam bile danes izredno dragocene. Vendar je takrat okraj-imel še več podobnih problemov, k-tudi do danes še niso vsi rešeni. Ta-ko ni bilo nič z novo šolo. Problem se je odmakal iz leta v leto, prebi-valstvo pa je hotelo vložiti ves svoj trud, vse svoje zmogljivosti, da bi

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Pomenek z upraviteljem dragatuške šole Stanetom Zulo in s kulturno prosvetnim delavcem tov. Mušičem

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

začetnike. Leti si prizadevajo, da bi dobro opravljali naloge, ki jih pred-nje postavlja družba. Vsa novinec vloga vse svoje napore v delo na šoli in izven nje. Kot upravitelj sem z njimi zadovoljen. Zlasti sem vesel, ker iz leta v leto opažam njihovo strokovno rast in napredek na vseh drugih področjih. Vključen smo v razne organizacije in društva: prosvetno društvo, Socialistično zvezo, Zvezo komunistov itd. Skoro vse te organizacije in društva tudi vodimo.

Učenci so srednje nadarjeni. Pro-blem je v tem, ker morajo doma de-lat. Marsikatera družina v polet-nem, spomladanskem in jesenskem času težko pričakuje otroka, da pride iz šole. S polno mero truda tako učencev, kot tudi učiteljev dosegamo dobre uspehe. Ze dve leti zapored je bil učni uspeh nad 90 odstotkov po-zitivnih ocen.

NOVA ŠOLA: ALI TOKRAT ZARES?

»Sedaj pa še nekaj o novi šoli, ki jo že tako dolgo gradite. Ali ste, prišli z njeno gradnjo že dalj od temeljev? Kako je s sodelovanjem ljudi?«

»Naše učilnice so raztresene. Vča-sih mora predavatelj – v tekmi s časom – teči od učilnice do učilnice. Edino postenega, zvestega, svojemu poklicu predanega učitelja lahko po-stavimo na taka odgovorna mesta, kot so pri nas v Dragatušu, kjer se srečujejo s posebnimi problemi.

Za šolsko poslopje se borimo že nekaj let. Leta 1953 smo imeli pri-pravljenih že preko 250 kubikov de-sak, ki bi nam bile danes izredno dragocene. Vendar je takrat okraj-imel še več podobnih problemov, k-tudi do danes še niso vsi rešeni. Ta-ko ni bilo nič z novo šolo. Problem se je odmakal iz leta v leto, prebi-valstvo pa je hotelo vložiti ves svoj trud, vse svoje zmogljivosti, da bi

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Pomenek z upraviteljem dragatuške šole Stanetom Zulo in s kulturno prosvetnim delavcem tov. Mušičem

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

začetnike. Leti si prizadevajo, da bi dobro opravljali naloge, ki jih pred-nje postavlja družba. Vsa novinec vloga vse svoje napore v delo na šoli in izven nje. Kot upravitelj sem z njimi zadovoljen. Zlasti sem vesel, ker iz leta v leto opažam njihovo strokovno rast in napredek na vseh drugih področjih. Vključen smo v razne organizacije in društva: prosvetno društvo, Socialistično zvezo, Zvezo komunistov itd. Skoro vse te organizacije in društva tudi vodimo.

Učenci so srednje nadarjeni. Pro-blem je v tem, ker morajo doma de-lat. Marsikatera družina v polet-nem, spomladanskem in jesenskem času težko pričakuje otroka, da pride iz šole. S polno mero truda tako učencev, kot tudi učiteljev dosegamo dobre uspehe. Ze dve leti zapored je bil učni uspeh nad 90 odstotkov po-zitivnih ocen.

NOVA ŠOLA: ALI TOKRAT ZARES?

»Sedaj pa še nekaj o novi šoli, ki jo že tako dolgo gradite. Ali ste, prišli z njeno gradnjo že dalj od temeljev? Kako je s sodelovanjem ljudi?«

»Naše učilnice so raztresene. Vča-sih mora predavatelj – v tekmi s časom – teči od učilnice do učilnice. Edino postenega, zvestega, svojemu poklicu predanega učitelja lahko po-stavimo na taka odgovorna mesta, kot so pri nas v Dragatušu, kjer se srečujejo s posebnimi problemi.

Za šolsko poslopje se borimo že nekaj let. Leta 1953 smo imeli pri-pravljenih že preko 250 kubikov de-sak, ki bi nam bile danes izredno dragocene. Vendar je takrat okraj-imel še več podobnih problemov, k-tudi do danes še niso vsi rešeni. Ta-ko ni bilo nič z novo šolo. Problem se je odmakal iz leta v leto, prebi-valstvo pa je hotelo vložiti ves svoj trud, vse svoje zmogljivosti, da bi

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Pomenek z upraviteljem dragatuške šole Stanetom Zulo in s kulturno prosvetnim delavcem tov. Mušičem

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 170 učencev, danes pa jih je že 280. Kakor kažejo podatki, bo število šolobveznih otrok še naraščalo. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam – v Dragatušu sem že osem let – da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili pot za nadaljnje šolanje ali v uk. Šola je v tej smeri precej naredila. Uspešno nam je, da smo doslej v glavnem vso mladino usmerili v razne poklice. Tako je izmed nekdanjih učencev –

začetnike. Leti si prizadevajo, da bi dobro opravljali naloge, ki jih pred-nje postavlja družba. Vsa novinec vloga vse svoje napore v delo na šoli in izven nje. Kot upravitelj sem z njimi zadovoljen. Zlasti sem vesel, ker iz leta v leto opažam njihovo strokovno rast in napredek na vseh drugih področjih. Vključen smo v razne organizacije in društva: prosvetno društvo, Socialistično zvezo, Zvezo komunistov itd. Skoro vse te organizacije in društva tudi vodimo.

Učenci so srednje nadarjeni. Pro-blem je v tem, ker morajo doma de-lat. Marsikatera družina v polet-nem, spomladanskem in jesenskem času težko pričakuje otroka, da pride iz šole. S polno mero truda tako učencev, kot tudi učiteljev dosegamo dobre uspehe. Ze dve leti zapored je bil učni uspeh nad 90 odstotkov po-zitivnih ocen.

NOVA ŠOLA: ALI TOKRAT ZARES?

»Sedaj pa še nekaj o novi šoli, ki jo že tako dolgo gradite. Ali ste, prišli z njeno gradnjo že dalj od temeljev? Kako je s sodelovanjem ljudi?«

»Naše učilnice so raztresene. Vča-sih mora predavatelj – v tekmi s časom – teči od učilnice do učilnice. Edino postenega, zvestega, svojemu poklicu predanega učitelja lahko po-stavimo na taka odgovorna mesta, kot so pri nas v Dragatušu, kjer se srečujejo s posebnimi problemi.

Za šolsko poslopje se borimo že nekaj let. Leta 1953 smo imeli pri-pravljenih že preko 250 kubikov de-sak, ki bi nam bile danes izredno dragocene. Vendar je takrat okraj-imel še več podobnih problemov, k-tudi do danes še niso vsi rešeni. Ta-ko ni bilo nič z novo šolo. Problem se je odmakal iz leta v leto, prebi-valstvo pa je hotelo vložiti ves svoj trud, vse svoje zmogljivosti, da bi

ŠOLA IN NJENE SILNICE NAPREDKA

Ko smo v Dragatušu pripravljali učni časopis, smo obiskali tudi šolskega upravitelja tovariša Staneta Zulo. Razgovor sva hotela opraviti v temni kuhinji, ki ji pravijo šolska pisarna, pa sva jo ugotovila, da se v njej še obrtni ne bova mogla, a kaj da bi sproščeno in vztrajno razgovarjala. Zatorej sva se vrnilo v prostor, ki nam je bil namenjen za pisarno kmetijske zadruge. »Tovariš upravitelj,« sem vprašal, »ali bi nam lahko kaj povedali o uspehih in problemih vaše šole?« »Zdi se mi potrebno,« je tovariš Zula začel pripovedovati, »malo več govoriti o tem problemu. Število učencev iz leta v leto narašča. Spominjam se, da je bilo še pred štirimi leti na naši šoli samo okrog 17

Pomenek za kmetovalce

Vsakdo, ki bo prebral podnaslov, bo dejal: »Nemisliti! Maslov bi bil lahko tudi takle! Ali je izvajanje agrotehničnih ukrepov potrebno? To niti ni pomembno. Članek pišem zato, ker hočem dopolniti mnenja v razpravah na sestankih SZDL, zlasti v Klevčevu. — Spodbudil me je tudi članek v eni zadnjih števil Dolenjskega lista z naslovom »Odgovor na pismo in na dvome«. Vplivali so še zasebni razgovori s kmetičmi proizvajalci po našem okraju.

Na nekem sestanku mi je rekel kmet: »Čemu nas silite, da moramo uporabljati toliko gnojil? Samo podražuje proizvodnjo. Gre vama zato, da prodajate čimveč gnojil in da imate čimveč dobička. Za naš napredek vam ni! Pustite nas, naj delamo kot doslej, ker je cenejša!«

Poglejmo to cenejšo proizvodnjo skozi dinarske naočnike! Za proizvodnjo katere koli kmetijske kulture je potrebna določena količina dela. Pri enem in drugem načinu je nekaj vrst dela enakih. — Za pšenico je n. pr. potrebno orati, brnati, sejati, žeti in mlati, če uporabljamo umetna gnojila ali ne. Prav tako je potrebno dati seme, samo s to razliko, da je sortno, čisto, pregledano seme za 20 din dražje. Pri takolimenovanem »dražjem« načinu proizvodnje je potrebno razen ostalih del trošiti gnojila, je več dela pri spravljaju in večji pridelek.

Po starem načinu proizvodnje

Dovolj termalne vode?

V Dolenjski Toplicah že več dni črpajo termalno vodo iz globine kakih 70 metrov. Radi bi ugotovili, če in kako vpliva to črpanje na vodo v bazenih. Vpliva v velikih bazenih niso opazili, medtem ko se je v jamskem bazenu višina spremenila za 1 cm. To je dokaz, da je vlec zelo močan. Strokovna komisija bo določila, kaj se še da napraviti za razvoj zdravilišča.

V bližini prostega bazena se je zemeljska plast udrla za 5 metrov, vendar z vrelcem to ni povezano. Zemlja se je tam že večkrat udrla.

Drago Gregorc

VSO SREČO
VOŠČIMO
CENJENIM
GOSTOM
IN VSEM
BREŽICANOM

MESTNA
KAVARNA
IN OKREPČE-
VALNICA
BREŽICE

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V ponedeljek je na zadnjem letošnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine v zvezi s predlogom prespektivnega plana govoril tudi predsednik republike Josip Broz-Tito. V svojem referatu ni omenil le gospodarjenja in družbenega razvoja v minulem obdobju, pač pa je nakazal tudi perspektive, ki jih odpira pravkar sprejeti petletni načrt. V svojem govoru pa se je še zlasti zadržal pri ocenah naših odnosov s tujino in ob posameznih važnih mednarodnih dogodkih.

Ko je ocenjeval minulo obdobje, je predsednik med drugim ugotovil, da je narodni dohodek v obdobju od 1943 do 1952 narasel po stopnji 1,9, v obdobju od 1953 do 1956 pa po 8,4 odstotka na leto. V zadnjih štirih letih pa se je narodni dohodek povečal vsako leto za okoli 13 odstotkov.

Tovariš Titov v Zvezni ljudski skupščini

To pomeni, da gre proces temeljitih sprememb v našem gospodarstvu v zadnjih letih dokaj hitreje naprej kot v mnogih drugih državah, oziroma, naš napredek je med najhitrejšimi na svetu sploh. Posebna značilnost minulega obdobja, zlasti pa zadnjih let je tudi v tem, da so uspehi v proizvodnji in delovni storilnosti ob visoki stopnji gospodarskih investicij omogočili tudi stalno naraščanje osebne potrebnosti in čedalje večje naložbe za dvigovanje ravni materialnega in kulturnega življenja prebivalstva. Sredstva, ki smo jih dali za družbeni standard v zadnjih štirih letih, so za več kot dvakrat večja kakor so bila v prejšnjih štirih letih. Realna potrebnost prebivalstva se je v zadnjih štirih letih povečala za 46 odstotkov.

Predlog družbenega plana za gospodarski razvoj Jugoslavije v prihodnjih petih letih pa pomeni z gospodarskimi in političnimi cilji še večji napredek, kakršnega smo beležili doslej. Zaradi mnogo širše materialne in družbene osnove, ki smo jo doslej ustvarili, predvideva predloženi plan za prihodnje petletno obdobje zelo važne velike, pa tudi zamotane naloge. Pomen teh nalog pa ni samo v predvidenem tempu gospodarskega naraščanja, marveč tudi v tistih, kvantitativnih spremembah, ki bodo nastale med izpolnjevanjem plana. Družbeni proizvod naj bi se v prihodnjih petih letih povečal za dobrih 70 odstotkov, medtem ko se bo narodni dohodek na prebivalca gibal okrog 600 dolarjev.

Predsednik je dejal, da bo vse to terjalo tudi nove kvalitativne spremembe v gospodarstvu in družbi. Te se bodo izrazile tako na torišču proizvodnje in v njeni sestavi, v investicijski politiki in še predvsem v razpolaganju z družbenimi sredstvi, v sistemu gospodarjenja, gibanju produktivnosti ter osebne potrebnosti in standarda. Vse to bo terjalo, povsem razumljivo, tudi nadaljnji razvoj socialističnih družbenih odnosov. Predsednik je med drugim dejal, da dosežanje izkušnje in pozitivni rezultati v razvoju delavskega in družbenega samoupravljanja terjajo, da v naslednjem obdobju obdržimo in nadalje razvijamo stimulativne elemente gospodarskega sistema, da odstranimo vse tisto, kar ovira, da pozitivni učinki sistema samoupravljanja ne pridejo še bolj do izraza. To bo zahtevalo, da na osnovi rezultatov že začete proučevanja, uveljavimo ustrezne spremembe v ureditvi odnosov med skupnostjo in gospodarskimi organizacijami in delitvi znotraj gospodarskih organizacij. Poleg tega bomo morali uveljaviti ustrezne spremembe v kreditnem, zunanje trgovinskem in deviznem režimu. Vse to naj omogoči, da pridejo načela nagrajevanja po delu še bolj do veljave. To bo hkrati nova pobuda za nadaljnji razvoj proizvodnih sil in družbenih odnosov. V skladu z nastalimi spremembami v našem gosedanem družbenem in gospodarskem razvoju ter s potrebami naše nadaljnje socialistične graditve, bomo morali uveljaviti tudi nove ustrezne določbe ter druge zakonske predpise.

Predsednik je dejal, da nam materialni in družbeni pogoji nudijo vse osnove, da sicer velike naloge, ki jih predvideva predloženi plan, uspešno izpolnimo. Vendar bo potrebno, da pride za izpolnitev teh nalog do veljave zlasti enotnosti naporov in dela. Dosedanji razvoj v naši državi ni važen samo za naše notranje odnose. Doseženi uspehi so prispevali tudi k okreplevi ugleda in položaja naše države v mednarodnem življenju.

Cenejša proizvodnja je dražja — ali: dražja proizvodnja je cenejša!

ste čimveč gnojil in da imate čimveč dobička. Za naš napredek vam ni! Pustite nas, naj delamo kot doslej, ker je cenejša!«

Poglejmo to cenejšo proizvodnjo skozi dinarske naočnike! Za proizvodnjo katere koli kmetijske kulture je potrebna določena količina dela. Pri enem in drugem načinu je nekaj vrst dela enakih. — Za pšenico je n. pr. potrebno orati, brnati, sejati, žeti in mlati, če uporabljamo umetna gnojila ali ne. Prav tako je potrebno dati seme, samo s to razliko, da je sortno, čisto, pregledano seme za 20 din dražje. Pri takolimenovanem »dražjem« načinu proizvodnje je potrebno razen ostalih del trošiti gnojila, je več dela pri spravljaju in večji pridelek.

Po starem načinu proizvodnje

Za okrajni plan: temeljne smernice

Na zadnji seji okrajnega ljudskega odbora Novo mesto, ki je bila 20. decembra, so odborniki razpravljali največ o temeljnih orientacijah za sestavo perspektivnega plana okraja za razdobje 1961 do 1965. Samo orientacije (ne pa še predlog plana) so bile sestavljene zato, ker ni noben občinski ljudski odbor poslal do določenega roka materiala, ki je bil potreben za sestavitve predloga plana. Kasneje so nekateri občinski odbori material le poslali — vendar nepopolnega.

Razveseljiva značilnost temeljne orientacije je: povečanje narodnega dohodka na prebivalca od 135,99 dinarjev v letu 1960 na 391,540 dinarjev v letu 1965. V letu 1965 bi potem zastopali glede narodnega dohodka za republiko povprečje le še za okoli 24 odstotkov, medtem ko zdaj za nad 42 odstotkov. Dalje predvide-

Voščilo iz Požarevca

Dolenjski fantje, ki služijo vojake v Požarevcu, čestitajo za novo leto vsem bralcem Dolenjskega lista. Posebno toplo pozdravljajo starše, prijatelje in znance. — Ivan Mrzel, Jože Svajgar, Franc Kosten, Janez Okoren, Janko Tušek, Mirko Cerovski in Alojz Košak.

ne porabimo za seme in delo 63.300 din in dobimo 10—15 q pšenice, ki je vredna 54.000 dinarjev, če je je 15 q. V tem primeru je 9300 din izgube. Če pristejemo še razne dajatve, ki znašajo za 1 ha povprečno 10 tisoč dinarjev, je na 1 ha 19.300 din izgube. Ali: 1 kg pšenice je brez dajatve 42,20 din, z dajatvami pa celo 48,80 din. Če dodamo tem stroškom še 13.800 din za nitrofoskal, 4800 din za nitromonkal, 4400 din za seme in 5000 din za večdelo, stane to 91.300 din; s tem smo dosegli pridelek 30—35 q na 1 ha, kar znese za 30 q 108 tisoč din. V tem primeru imamo še vedno 16.700 din dobička. Če pristejemo še 9300 din (izguba po starem načinu proizvodnje), znaša dobiček 26.000 din. 1 kg pšenice stane 30,30 din. — Ako pridelamo na 1 ha

35 q, kar se s to količino gnojil vsekakor da doseči, je vrednost proizvodnje 126.000 din ali 34.000 din čistega dobička, ne upoštevaje izgube po starem načinu proizvodnje. 1 kg pšenice stane pri proizvodnji 35 q samo še 25 din. Iz vsega tega sledi, da je način, pri katerem uporabljamo vse agrotehnične ukrepe, cenejši.

Se večja razlika je pri proizvodnji koruze. Največja dovoljena gostota za domačo koruzo je 30.000 bilk na 1 ha. — Vsaka bilka ustvari največ dva storža. Hibridna koruza pa je pri intenzivnem gnojenju lahko gostejša. Prav zato je zrasla na 1 ha 80.000 rastlin. Daje več storžev in pridelek je mnogo večji. Pridelek 90 q na 1 ha se da tudi pri nas doseči. KGP Novo mesto je n. pr. na Grabnu dobilo na treh hektar-

jih 40.000 kg storžev. Tak pridelek so dosegli tudi nekateri kmetje v pogodbenem sodelovanju. Vinko Avsec iz Gotne vasi je na 30 arih pridelal 4600 kilogramov storžev, Ivan Stančič prav od tam pa na 15 a 2600 kg.

In kakšni so stroški? Za koruzo je potrebno gnojiti s hlevskim gnojem in opraviti še več del. Prav tako je treba dati 40 kg semena, samo da je hibridna koruza 110 din dražja. Za obe vrsti stane delo 99.400 dinarjev. Povprečni letni pridelek domače koruze je 25 q na 1 ha, kar da vrednost 75.000 din in izgube 24.000 din. Proizvodna cena 1 kg koruze je 39,50 din. Za hibridno koruzo pa moramo razen ostalih del kot pri domači koruzi vložiti še 1000 kg nitrofoskala ali 23 tisoč din, 300 kg nitromonkala — 7200 din; razlika v cenah semena je 4400 din in vrednost večjela 20.000 din. Proizvodni stroški bi znašali torej 154.000 din na 1 ha. Če računamo pridelek hibridne koruze 70 q na 1 ha, kar da vrednost 210.000 din, je 56.000 din čistega dohodka. Če pristejemo še 24.000 din izgube, ki nastane pri proizvodnji domače koruze, se dobiček poveča na 80 tisoč 400 din. Cena za 1 kg koruze pa je 22 din.

Oba primera iz proizvodnje jasno povesata, da so potrebni ukrepi, če hočemo več pridelati. Mislim, da sem s tem dokazal, kar sem trdil v podnaslovu.

LUDEVIK KODRIČ

»Dober glas gre v deveto vas!« — Glas o OSKARJU je že zdavnaj presegel ta okvir in lahko rečemo: »Dober glas o OSKARJU gre v vsako vas!« — Zakaj? Zato, ker je odličan pralni detergent!

Dodatno opozorilo: mnogo športnih slik je še v obtoku, zato jih sproti pošiljajte na naslov tovarne ZLATOROG v Mariboru.

Za volnene in fine tkanine uporabljajte detergent »PERILO«!

VSEM SVOJIM SEDANJIM IN NOVIM POTROŠNIKOM ŽELI SREČNO NOVO LETO — 1961

KOLEKTIV TOVARNE ZLATOROG

Večni popotniki

Zapiski z letnega občnega zbora novo meške podružnice Združenja šoferjev in avtomobanikov

predsednik podružnice
in v tem vzhodu je potekalo vse delo občnega zbora.

Govoriti o vlogi šoferjev se pravi govoriti o njih v povezavi z vsem, kar se pri nas dogaja, saj jih srečujemo kot prevoznike pri vseh gospodarskih panogah. Tudi promet je pomembna sestavina industrije in trgovine, kateri porast se stalno večja. Splošno napredno gospodarstvo zahteva hitrejši prevoz. Zato smo v zadnjih letih popravili in zgradili več tisoč kilometrov cesta. Cestna mreža se širi in tudi lokalni promet postaja živahnejši. Šešasoma se bo popolno-

ma preusmeril na avtomobilsko cesto. Ves promet pa bo treba urediti tako, da bodo kamioni vozili na krajših progah, ker se večkrat dogaja, da dolenjski šoferji potujejo do Gevelje. Blago iz tako oddaljenih krajev naj bi v prihodnje prevažali po železnici, posebno tam, kjer hitrost ne bo nujna in kjer bo prevoz s avtomobili manj rentabilen.

Cestni promet se je še celo povečal. Samo lani so šoferji prevozili za 40 milijard dinarjev blaga. Če ta znesek primerjamo z letošnjim, vidimo, da je letošnji kar za 32 odstotkov večji. Precej razgiban je bil tudi obmejni in mednarodni promet. Tako so s kamioni v mednarodnem prometu prevozili več kot 3,7 milijonov kilometrov. Seveda možnosti, da bi se povečal blagovni promet z inozemstvom, še niso izčrpane, zlasti ne v Avstriji, Madžarsko in Čehoslovasko.

Novomeška podružnica šoferjev in avtomobanikov je med najboljšimi v Sloveniji. Precej zaslug za uspehe je imel dosedanji devetletni odbor. Ugotovili so, da se je stanje v organizaciji zelo izboljšalo. Temu so nedvomno pripomogla razna poučna predavanja, šoferji pa so bolj strokovno izobraženi. Kandidati, ki so se oddčili za ta položaj, brez končanega tečaja niso mogli na izpit.

Večjo skrb so posvetili tudi varnosti na cesti. Ni dovolj, da šofer pozna prometne predpise, najvažnejše je, da zna prepoznati stanje na cesti in pravočasno ukrepati! Dober šofer tudi ve, kaj in koga lahko sreča na cesti.

Da bi bila varnost še večja, so organizirali poseben tečaj za pionirje — prometnike in jim z lastnimi sredstvi nabavili uniforme. Svoj posel so pionirji zadovoljivo opravili. Tako se je kljub 30-odstotnemu porastu vozil število nesreč od lani zmanjšalo za 20 odst. Sploh je razveseljivo to, da je na naših cestah vedno manj kolesarjev in več mopedistov.

V prihodnje bo treba bolj paziti na nepoklicane šoferje in jim dati voziščno dovoljenje samo takrat, ko bodo res znali voziti in poznali cestne predpise. Pijančevanja je med šoferji sicer vedno manj, a ga bodo morali do konca iztrebiti. Razveseljivo pa je, da so se šoferji naučili pozdravljati. Redko se zgodi, da tega pri srečanjih ne store. Lepo vedenje je važno še posebno za tiste šoferje, ki potujejo v tujino, kajti tudi tam morajo dokazati, da so Jugoslavlani.

Šoferjski poklic je vabiliv. Šofer lahko postane vsakdo, ki ima za to veselje. Vsakdo ima možnosti, da razvije svoje strokovne sposobnosti. Biti sam dober šofer ne pomeni biti tudi dober graditelj družbe. Šofer je proizvajalec, zato se mora udeleževati še drugod. Vključiti se mora v organe družbenega upravljanja in v druge množične organizacije. Na to bo treba bolj paziti v prihodnje. Sicer so se naši šoferji skoraj povsod dobro izkazali.

Da je bilo delo res uspešno, dokazujejo številna priznanja in odlikovanja, ki so jih prejeli nekateri starejši veterani in najboljši mlajši šoferji. Priznanje so dali tudi podjetju Gorjanci, SGP Pionirju, in IMV. Odbor se je zahvalil za pomoč in koristno sodelovanje teh podjetij s podružnico. Od slej bo moral sedemletni odbor še bolj posvetiti vzgoji mladih šoferjev.

Na koncu so sprejeli več sklepov, med katerimi so najpomembnejši: izbrali bodo porotnika, ki bo strokovno izobrazil in bo zastopal njihove pravice na sodišču; iz svojih vrst bodo določili člana, ki jih bo prav tako zastopal na sodišču; ustanovili bodo sklad za samopomoč in ta sredstva bodo porabili v primeru nesreč. Razprava je bila pestra in vsestranska. Opazili smo, da so šoferji zavestno stopili na novo pot. Ibi po tej poti ne bo težko, saj so si nabrali dovolj bogatih izkušenj.

I. Zoran

Televizor v vsako vas!

Hitra družbena preobrazba in tehnični razvoj zahtevata od slehernega državljanja, da sistematično sledi splošnem napredku. Kar je bil nekoč radio, je danes televizor. To je važno sredstvo za obveščanje, vzgojo in izobrazbo delovnih ljudi.

Večji centri imajo boljše pogoje za izobraževanje in zabavo kot vasi. Oni imajo gledališče, kino in gosto mrežo radioaparatorov in televizorjev.

Tudi naša vas je v povojnih letih mnogo napredovala, vendar vsak dan bolj pogrešamo sodobnejših sredstev za obveščanje. Zato je za oddaljene vasi ali vaska središča televizor nujno potreben. Organizacije SZDL v občini Brežice resno razmišljajo o boljših oblikah dela, pri katerih pa bo prav televizor odigral pomembno vlogo. Organizacije v Pišecah in Sromljah so se odločile za nabavo televizorja in računajo, da ga bodo dobile še to zimo. Sindikalna podružnica Kmetijske zadruge v Brežicah je prav tako nabavila za kolektivno posvetila v Pišecah televizor, okrog katerega se zbirajo delavci kolektiva in ostali prebivalci.

Prav bi bilo, ko bi tudi ostale organizacije razmišljale o nabavi televizorjev.

Sejam »MODA 1961«

Od 14. do 22. januarja 1961 bo v prostorih Gospodarskega razstavišča in v novozgrajenem paviljonu »Jurčku« sejem modnih novosti, tokrat že šestič v Ljubljani. Za sejemo se še prijavljajo vse večje slovenske in hrvaške tekstilne in konfekcijske tovarne, usnjarska in čevljarstva podjetja in tovarne perila in trikotaže. — Razen revije sodobnega oblačenja, ki jo bo priredil Center za sodobno oblačenje, bodo obiskovalci videli še druge najnovejše modele. Svoje blago bodo razstavljali tudi prodajali, kar bo novost za ta sejem.

Sejem »Moda 1961« bo največji, kolikor jih je do zdaj bilo.

Vojaki iz Banje Luke

čestitajo in pozdravljajo ob prelomnici leta vsej mladini šentlovrenske in dobnriške doline, želeč jim sreče in uspehov. Ignacij Jarm in Henrik Zupančič.

Pozdrav iz Novega Sada

Martin Marolt in Drago Stežinar, vojaka iz Novega Sada, želite srečno in uspešno polno novo leto 1961, pozdravljata pa domače in sorodnike ter vse znane fante in dekleta.

KMETIJSKA ZADRUGA ŠKOCJAN PRI NOVIEM MESTU

POZDRAVLJA
OB VSTOPU
V NOVO LETO
VSE KMETOVALCE-
ZADRUŽNIKE,
SVOJE ČLANE IN
OSTALO DELOVNO
LJUDSTVO
NA SVOJEM
OBMOČJU, ŽELEČ
V PRIHODNJEM
LETU OBILO
SREČE IN
ZADOVOLJSTVA

POTROŠNIKOM
NUDIMO VELIKO
IZBIRO BLAGA
IN SE JIM
PRIPOROČAMO
ZA NAKUP,
HKRATI PA
ČESTITAMO
ZA NOVO LETO

SPLOŠNO
TRGOVSKO
PODJETJE
DOBOVA
PRI BREŽICAH

Kmetijsko gozdarsko posestvo NOVO MESTO

Vsem gozdni delavcem, uslužbencem in strokovnjakom na področju novomeškega okraja voščimo v prihodnjem letu vso srečo z najboljšimi željami!

KOVINARSKÉ USLUGE NUDIMO SVOJIM STRANKAM HITRO, SOLIDNO IN POCENI. ZA NOVO LETO ISKRENO ČESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM, DELAVCEM, KMETOM, USLUŽBENCEM IN STROKOVNJAKOM IN JIM ŽELIMO V LETU 1961 MNOGO SREČE IN ZADOVOLJSTVA

OBRTNO KOVINARSKO PODJETJE DOBOVA

Naša največja ladja: BELA KRAJINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

dinj ladje. Ker taka ladja za masovne tovore v razsutem stanju nima jaborov, saj jih ne potrebuje — jih tudi BELA KRAJINA nima, ima pa nekaj česar doslej »bulc carjerji« niso imele — lastne žerjave, ki bodo tekli na kolesih po vsej ladji od skladišča do skladišča in tako bo ta naša največja ladja popolnoma neodvisna od pristaniške mehanizacije. BELA KRAJINA ima torej LASTNE NAKLADALNE IN RAZKLDALNE NAPRAVE. Ima pa še nekaj — posebno črpalno postajo za črpanje tekočih tovorov, torej je res univerzalna ladja, ladja za vse.

BELA KRAJINO so zgradili v ladjedelnici ULJANIK v Puli, v naši najstarejši, pa tudi eni izmed treh največjih

Motorni ladji BELA KRAJINA je kotvalov Josip Kopinič, doma iz Radovitev pri Metliki, sedanjí direktor ladjedelnice »Uljanik« v Pulju

ladjedelnice. Zgraditi takoladjo pa ni kar tako, kajti BELA KRAJINA ima vgrajenih približno 20.000 različnih industrijskih izdelkov — k temu pa smemo šteti tudi glavni pogonski motor s 7500 KS. Tudi tega je zgradil kolektiv Uljanika, ki je že osvojil proizvodnjo velikih ladijskih motorjev, celo do 25.000 KS, če je treba. To je Dieslov motor, zgrajen po licenci svetovne firme BURMAISTER & WAIN in je povsem delo puljskih ladjedelničarjev.

BELA KRAJINA bo opremljena z vsemi najsodobnejšimi navigacijskimi napravami od radarja do elektronskega globinomerja in vrste drugih zapletenih naprav, ki bodo ladji omogočale varno in hitro plovbo, pa tudi stanovanjski in družabni prostori za posadko bodo izredno lepo in udobno urejeni, tako da se bo, do naši pomorščaki imeli pri svojem težkem delu res kar se da udobno. Seveda bo po vsej ladji izpeljana naprava za klimatizacijo, kar bo omogočalo zdravo in znošno življenje, kajti pri nakladanju velikih količin rude, premoga, žita ali podobnega, bodo pomorščaki kljub velikemu prahu živeli v svojih kabinah in v saloni v čistem zraku, saj bodo okna in vrata zaprli, klimatske naprave pa jim bodo dovajale čist zrak.

To je samo nekaj podrobnosti — toda povejmo še nekaj malega o zunanjem videzu ladje. Eleganca linij je težko opisati, zapisemo pa lahko, da je BELA KRAJINA dolga 173,54 metra, široka je 22,10 m, visoka pa 12,65 m. Ima pa ta jeklena velikanica še neko posebnost: polno naložena se namreč potopi le za 9 m v vodo, kar je naročni SPLOŠNA PLOVBA PIRAN prav posebej zahteval zaradi naših pristanišč, ki v glavnem ne dopuščajo večje potopitve, ker so preplitek.

V nedeljo, 18. decembra, je bilo v ladjedelnici ULJANIK res slovesno in celo vreme je prišlo kot naročeno — tik po dežju je sonce kar bleščalo — in svetlo, lepo vreme je dvigalo slovesno razpoloženje. Na tribuni tik pred pramcem ladje so bili zbrani gostje: skupina Belokranjcev s pred-

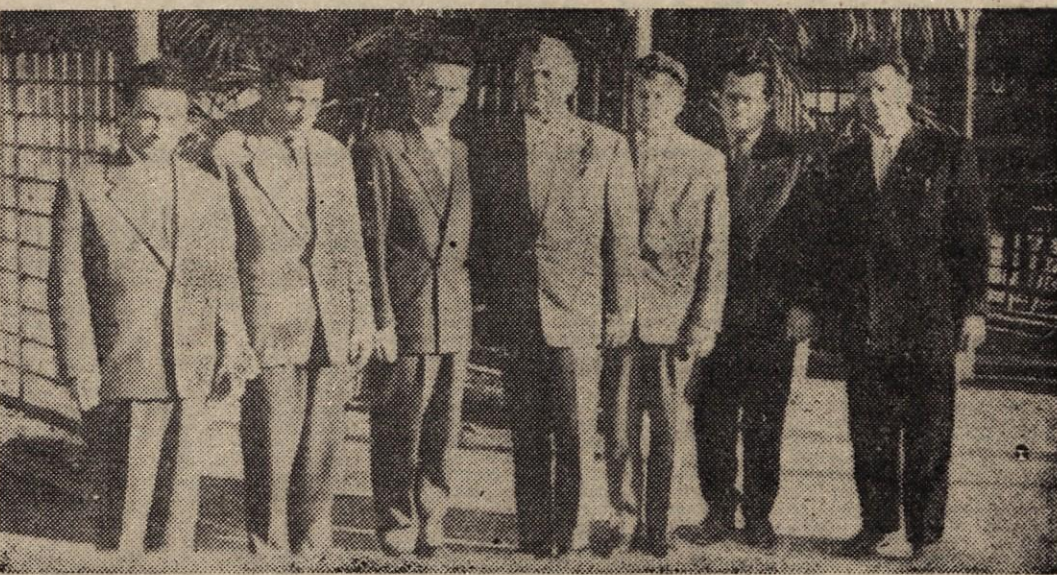

Dva okraja »v objemu«: predsednik OLO Koper tov. Albin Duje in predsednik OLO Novo mesto tov. Niko Belopavlovič; na desni: sekretar Sekretariata za promet LRS tov. Bojan Polak

sednikom novomeškega okraja Nikom Belopavlovič, predsednik koprškega okraja Albin Duje in številni drugi ugledni gostje. Nekaj besed predsednika upravnega odbora ladjedelnice — in že je dobil besedo boter ladje belokranjski rojak direktor ladjedelnice ULJANIK Josip Kopinič iz Radovitev pri Metliki. Čestitaje kolektivu za delovno zmago, nato pa dal ladji ime BELA KRAJINA in dejal, naj tudi ta ladja po vseh svojih močeh prispeva za gradnjo socializma, kot je partizanska BELA krajina dala vse v narodnoosvobodilnem

boju. Trenutek nato je jeklena velikanica začela drseti proti morju, ki se je močno zapenilo. Zdalj so z ladje vrgli sidro, vlačilci pa so jo pripeli z jeklenimi vrvmi in jo začeli vleči proti kraju, kjer jo bodo dokončno opremili nekako do maja prihodnjega leta, da bo potem začela služiti svojemu namenu. Toda BELA KRAJINA se še ni dobro umirila na vodi, ko je žerjav pripeljal velikanški kos jekla, okrašen z zastavami in zelenjem. Tega so položili na sanjske, prav tja, kjer je še pred nekaj minutami stala BELA KRAJINA: to je bila kobilica za naslednjo, prav takšno ladjo — za novogradnjo št. 234.

M.-S.

Odlikovani soferji Avtoprometa GORJANCI, Novo mesto—Straža, z direktorjem Avgustom Černelem (v sredi) po podelitvi zlatih značk in daril

»GORJANCI«: sedem zlatih značk

»Vi ste prvi soferji v Jugoslaviji, ki jim naša tovarna podeljuje zlate značke za več kot 200 tisoč kilometrov, prevoženih z vozilom TAM 4500 brez okvare na motorju. Vaša imena bodo ostala vpisana na indeksu TAM 4500 prva, za vašimi pa se bodo zvrstila imena ostalih dobrih in vzglednih soferjev, ki si bodo to značko še prislužili!«

Tako je nagovoril predstavnik Tovarne avtomobilov, Maribor, tov. Janez Bučar v torek, 20. decembra, v Dolenjskih Toplicah soferje podjetja Avtopromet Gorjanci, ki so se zbrali k slovesni podelitvi zlatih značk. Direktor prodajne službe TAM za LRS tov. Erhard Jaroš je nato odlikovancem razdelil diplome, zlate značke, zlate zapestne ure, vžigalnike in žepne nože, kar so dobili kot priznanje od tovarne TAM, Maribor. Odlikovani soferji so:

Mirko Marič, Albin Vovk, Miha Jerič, Ludvik Pirc, Jože Pucelj, Slavko Kos in Franc Bizjak. Vsi so brez okvare na motorju prevozili več kot 200 tisoč km z novim vozilom TAM 4500, ker ga je vestno vzdrževal in upravljal. S temi velikimi, svetlimi vozovi je vsak izmed njih prevozil Jugoslavijo podolgem in počez, saj so vsi odlikovanci »dolgočprogaši« podjetja Gorjanci. Sofer Ludvik Pirc, edini izmed njih ni prevzel priznanja osebno, ker je bil v času slovesnosti na vožnji, v njegovem imenu je prevzel vsa odličja direktor podjetja Avgust Černe.

Novoletni pozdrav

Vojak Anton Kozine iz Tolmin čestita in pozdravlja za novo leto vse znanke, sorodnike in prijatelje, zlasti pa domače.

Telički-trojčki na Raki

Te dni smo imeli na Raki pri Krškem redek dogodek. Pri kmetu Martinu Junkarju z Vidma pri Raki je krava sivo-rjave pasme povrgla trojčke. Vsi trije telički so ostali živi in so pravilno razviti, kar se zgodi zelo redkokdaj. Porod je bil dva tedna prezgodaj in brez vsake pomoči. Krava je bila umetno osemnjena. Najbolj zanimivo pa je še to, da je bila krava pred 3 tedni operirana: veterinar Vrečar iz Brezanice ji je vzel

iz želodca kar železa. Gospodar Junkar skrbno pazi in neguje teličke.

Občinski ljudski odbor Videm-Krško je uresničil načrt, po katerem bodo naši prosvetni delavci dobili 4 stanovanja v novem bloku na Raki. Upamo, da bo stavba dograjena in vseljava v prihodnjem letu.

Tudi Kmetijska zadruga na Raki je zgradila lepo in veliko garažo za svoje stroje, katerih ima že kar precej. Prostorji so bili hitro in brez tujih pomoči postavljeni. Vsi delavci KZ in upravniki zaslužijo javno pohvalo!

Solarji na Raki se nestrpno pričakujejo prihod Dedka Mraza; obljubil jim je precej kolektivnih daril, zato ga bodo prav lepo sprejeli.

Vojaki čestitajo

Domačim, sorodnikom in prijateljem pošiljajo pozdrave in tople čestitke vojaki iz Belovara: Anton Mavrič, Gusti Rajtaj, Jože Grmovšek, Marjan Kirar ter Anton Vene.

Očetu in mami

Sajovčevima iz Dragatuša, čestitam ob vstopu v novo leto in jim želim vse najboljše. Tudi bratoma v Dragatušu in na Vinici želim mnogo uspehov v službi in osebnega zadovoljstva. Pavel Sajovč, vojak iz Kragujevca.

Pismo iz Kragujevca

»Vsem bralcem našega domačega lista, domačim, prijateljem in znancom v okolici Smarjete čestitam za novo leto in jim želim vso srečo. Vojak Jože Fabjančič iz Kragujevca.«

Komisija za silepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri trgovskem podjetju na drobnino in debelo »SLOGA« v Sevnici razpisuje skladno št. 142 in 281 pravil podjetja mesio

računovodje

Pogoji:
a) popolna srednja šola z osem let knjižgodske prakse, od tega štiri leta kot vodilni knjižgodskega uslužbenca, ali
b) nižja srednja šola z najmanj deset let prakse v knjižgovodstvu, od tega najmanj osem let kot vodilni uslužbenec. Nastop službe najkasneje s 31. III. 1961. Plača po tarifnem pravilniku s stalnim dodatkom. Ponudba poslati na upravo Trgovskega podjetja »SLOGA« Sevnica.

SREČNO, NOVIH USPEHOV POLNO

NOVO LETO 1961

ZELI VSEM SVOJIM STRANKAM IN KUPCEM

Splošno trgovsko podjetje Metlika

Splošna bolnica, Novo mesto

ČESTITA OB PRELOMNICI STAREGA LETA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM, ORGANOM SAMOUPRAVLJANJA IN POSAMEZNIKOM, KI SI S SVOJIM DELOM PRIZADEVAJO ZA ČIMPREJŠNJO IZGRADNJO SOCIALIZMA ☆ VSEM ISKRENO ZELI

SREČNO NOVO LETO!

Združitev občin Senovo in Videm-Krško

24. decembra je bila seja ObLO Senovo, na kateri so obravnavali med drugim osnutek per-

Srečno novo leto

želi vsem kolektivom, ustanovam, mladinskemu aktivu iz Uršnih sel, zlasti pa domačim in prijateljem Cvetki, vojak Franc Podraž iz Nisa. Čestitkam se pridružujejo: Maks Korber, Ignac Hudoklin, Vinko Jerman, Anton Kobilič, Andrej Strle, Karel Brezovar, Stanko Kozamernik, Janez Tomc in Marjan Turk.

Za pitanje prašičev samo

ker pospešuje debelenje.

PRIPOROČAMO SE ZA OBISK. NUDIMO VEDNO SVEŽA TOPLA IN MRZLA JEDILA TER VSAKOVRSNE PIJACE. ZA NOVO LETO ČESTITAMO IN POZDRAVLJAMO

ZDRAVILIŠČE ČATEŠKE TOPLICE

Komunisti pobudniki napredka

(Nadaljevanje in konec)

Tu pa bo treba še več pomoči. Kljub precejšnjim uspehom na tem področju ideološko izobraževanje delavcev zaostaja za tempom industrijskega razvoja našega okraja. Nova delovna sila prihaja iz zaostale, nerazvite vasi, kar narekuje še več prizadevanj za še načrtnejše in vztrajnejše ideološko izobraževanje.

Ideološko vzgojno delo na vasi je ustrezalo potrebam pospešenega družbeno-ekonomskega razvoja družbe. Ko so na 97 sektorjih komunisti in člani Socialistične zveze študirali razpravo tovariša Kardeja o problemih socialistične preobrazbe vasi, so ga povsod primerjali s konkretnimi problemi svojih področij. Studij tega gradiva je sprožil povsod živahno zanimanje. Saj vemo, da še prevladuje na naših vaseh drobnolastiška miselnost, vendar pa le čedalje bolj prodira med ljudi spoznanje:

družbena sredstva bomo vlagali le za napredek socialističnih gospodarstev. Kmetijsko proizvodnjo lahko povečamo

le s čim tesnejšim sodelovanjem s socialističnimi kmetijskimi gospodarstvi.

Ideološko-vzgojno delo na vasi bo treba okrepiti, zlasti še med kmečko mladino.

Slabo je z literaturo za ideološko vzgojno delo. Premalo je imamo v okraju, slabo je razdeljena, knjigarnarje pa dostikrat same še ne znajo pravilno kupovati in ponujati knjige in brošure te vrste. Danes izhaja take literature že precej in bo treba pomagati knjigarnam, da se pravilno usmerijo. Državljanom je treba omogočiti, da bodo v knjižnicah in knjigarnah dobili poljudno napisana dela.

Če odštejemo ugotovitve o šibikosti, ki so se seveda nujno morale pojaviti tudi na tem področju dejavnosti komunistov v okraju, moramo vendarle podčrtati tudi velike uspehe. Kažejo se v utrjevanju idejne enotnosti in v napredku splošne družbeno-politične dejavnosti v okraju. Še bo treba premagovati pojave, ko se posamezne organizacije zapirajo vase, ko tišče ideološko izobraževanje zgolj v okviru osnov-

nih organizacij. Narobe — prav osnovna organizacija naj se vedno bolj posveča prečim idejnim problemom na svojem področju! Skrb osnovnih organizacij ZK in ideoloških komisij za izobraževanje in ideološki dvig članov s tem seveda ne preneha. Nenehno morajo ne skrbeti, da se bodo člani resnično izpopolnjevali in širili svoje obzorje. Gre za praktično sodelovanje raznih oblik ideološkega dela — tu so delavske univerze, druge politične organizacije, seminarji, krožki in tečaji, kar vse je treba vsklajevati, da bo vsebina tega dela še bogatejša.

NAPREDEK V KADROVSKI POLITIKI

Lani je steklo delo kadrovske komisije, ki je kaj hitro spoznala perečo problematiko kadrovskega vprašanja v okraju. Pomagala je na nogo občinskim kadrovskim komisijam, skupaj z njimi se razširila nejasnost, ki jo so se čisto pojavljale. Najbolj so zaživele od zdaj komisije v Vidmu-Krškem, v Brežicah in v Novem mestu. Predvsem so —

upali svoje mišljenje o vozilu TAM 4500.

JOŽE PUCELJ: »Veliko vozov sem že vozil, z nobenim pa še nisem bil tako zadovoljen kot s tem. Doslej sem prevozil že okoli 800 tisoč km.«

SLAVKO KOS: »Med vožnjo je poslušen, nikdar nisem opazil najmanjše napake. Vozim ga že, odkar so prišli prvi iz tovarne. Že prej sem si želel takšnega prijatelja, kot je TAM 4500, in si ga še želim.«

FRANC BIZJAK: »Kar sem sofer, sem prevozil 1 milijon 500 tisoč km. TAM 4500 je najboljši voz, kar sem jih upravljal!«

MIRKO MARIČ: »To je veččen stroj! Zaklad za noiranji

in mednarodni transport!«

MIHA JERIC: »Nobene situacije še nisem imel z njim do zdaj. To je najbolj ekonomičen voz izmed vseh domačih vozil. Prenese še tako velike napore, lahko bom z njim prepeljal še marsikaj!«

Kolektiv Avtoprometa Gorjanci je lahko ponosen na sedem ljudi, ki so prvi v Jugoslaviji osvojili zlato značko vozila TAM 4500.

Uporabljamo priložnost in ZELIMO VSEM SOFERJEM SREČNO NOVO LETO IN VARNO VOŽNJO; SE POSEBEJ PA VSEM TISTIM, KI BODO PREŽIVELI PRAZNIKE ZA KRMILOM!

MILOŠ JAKOPEC

OD 19. DECEMBRA DO 27. DECEMBRA OPOLDNE:

501 nov naročnik

V prejšnjem tednu se je brez posebnega hrupa začelo naše vsakoletno zbiranje novih naročnikov. Pismo naše razdelili v okraju 8000 izvodov Dolenjskega lista vsem tistim družinam, ki domačega časnika še ne poznajo, hkrati s pismom našega uredništva in uprave, v katerem vabimo v vrste naših stalnih naročnikov vse prebivalce domačega okraja. V petek in soboto so začele prihajati zajetne kuverte iz vseh koncev okraja. Pohvaliti moramo posebno pismo naše Brežice (38 novih naročnikov), Pilec (15), Tržišča (14), Vidma-Krškega (22), Kostanjevice (45), Črnomlja (16), Bele cerkve (32), Brusnice (40), Novoga mesta (18), Skočjana (21) in Sentrupeta (24). Medtem ko to poročamo, pismo naše vseh pošt v okraju pridno zbira našo naročnico, ki so jih prejšnji teden razdelili družinam in posameznikom. Ko smo sešeli uspeh prvih 6 dni, smo bili veseli dobrega začetka. Na novo se je na naš teden naročil 501 naročnik:

Občina BREŽICE	81 novih naročnikov
Občina SEVNICA	50 novih naročnikov
Občina SENOVO	13 novih naročnikov
Občina VIDEM-KRŠKO	107 novih naročnikov
Občina CRNOMELJ	18 novih naročnikov
Občina NOVO MESTO	142 novih naročnikov
Občina METLIKA	4 novi naročniki
Občina TREBNJE	36 novih naročnikov
Občina ŽUJEMBERK	14 novih naročnikov
Razne pošte	
v LRS in FLRJ	26 novih naročnikov
Inozemstvo	10 novih naročnikov

Občinske odbore SZDL in vodstva vseh organizacij in društev prosimo, da podprejo zbiranje novih naročnikov za domači pokrajinski časnik. Uprave vseh pošt v okraju ponovno prosimo, da pismo naše pobere naročnice za naš teden pri vseh družinah, gospodinjstvih in posameznikih, kjer so pred dnevi razdelili pisma našega uredništva in uprave.

V vsako hišo Spodnjega Posavja, Bele krajine in Dolenjske: domači DOLENJSKI LIST!

tedniku že večkrat poročali. Bolj kot doslej pa bo še treba pomagati komisijam za stipendije, da bodo uresničevali perspektivne kadrovske politike ljudskega odbora, ustanove ali gospodarske organizacije. Razmerje razpisanih stipendij med okrajem in občinami kaže neskladnost; tu bo treba naloge še v večji meri kot doslej prenašati na občine. Centri za strokovno izobraževanje dobivajo pri tem čedalje večjo vlogo; komunisti v večjih podjetjih bodo morali temu problemu hitro posvetiti večjo skrb.

Sem sodi tudi razbremenjevanje kadrov, ki v okraju še ni zaključeno. Treba bo še bolj v širino in pogumneje vključevati v upravljanje in delo organizacij nove, mlade, sposobne ljudi. Kadrovska politika in izobraževanje bosta morala iti poslej vstric. Vsakemu komunistu mora postati jasno — zaključuje poročilo — da brez sposobnih kadrov ne pomenijo dosti ne najsodobnejši stroji, ne zidovi novih tovarn.

O teh problemih, ki smo jih v podlistku opisali po poročilu OK ZKS, so razpravljali delegati okrajne konference Zveze komunistov. Občinski komiteji in osnovne organizacije so medtem že dobili sklepe konference, ki so tehtno napotilo za uresničevanje zdaj sprejetih nalog komunistov v našem okraju.

Novo mesto-Krško-Brežice-Brestanica

Z okrajnega ekipnega prvenstva v namiznem tenisu

Dvorana kina Partizan v Krškem je bila predzadnjo nedeljo prizorišče prvega okrajnega ekipnega prvenstva v namiznem tenisu. Doslej ekipnih tekmovalcev v okrajnem merilu še ni bilo. Ker pa je potekal tak, da namiznega tenisa ne gojijo več samo v Novem mestu, ampak tudi v drugih krajih, bodo ekipna tekmovanja postala vreden del v verigi okrajnih tekmovalcev, ki imajo predvsem namen razširiti zanimanje za namizni tenis, dati igralcem možnost, da merijo svoje sposobnosti, in postati spodbuda k rednemu in namernemu treningu.

Čimvele tekmovalci? To je geslo Komisije za namizni tenis OZ Partizana. Če bo uresničeno, torej če bodo igralci imeli možnost, da redno tekmujejo, potem se ni bati za kakovost namiznega tenisa v okraju. Ta športna panoga namreč zahteva veliko nastopov, veliko tekmovalcev in tudi treninga.

Organizatorjem prvega okrajnega prvenstva za moške, ženske, mladinske in pionirske ekipe gre vsa pohvala. Čeprav se je pri pripravi tekmovalcev prijavilo kar 16 ekip, kar je za ta obseg precejšnje število, so tekmovalci, ki so se udeležili prvenstva, bili iz vseh okrajev. Dvornica kina Partizana je bila prizorišče glavnih spopadov v moški konkurenci, medtem ko so ženske ekipe tekmovali posebej. Tekmovalci se je lahko odvijalo, spremljalo pa ga je kar precejšnje število gledalcev.

Jože Turk (N. m.) je osvojil 4 naslove okrajnega prvaka

gledalcev, ki so zlasti navdušeno pozdravljali uspehe domačih igralcev in igralke.

Kot smo pričakovali, so novomeške ekipe imely največ uspehov. V vseh štirih kategorijah so osvojile naslove okrajnih prvakov, pri čemer so mladinski, mladinske in pionirske ekipe zmagovale na najhujši odpor.

Telovadna akademija v Sevnici

TVD »Partizan« iz Sevnice uspešno delo. O tem se je sevnicaško občinstvo prepričalo v soboto, 17. decembra, ko je drustvo v svojem domu izvedlo telovadno akademijo. Gledalci so v nabito polni dvorani mlade telovadke prisrčno pozdravili.

Pred sporedom je govoril načelnik drustva Boris Kozamernik. Potem je mladinkama Skajarije in Dolenjski kroci darila. S tem ju je nagradil za uspeh, ko sta iz Novega mesta že drugič prinesli pokal, ki je tokrat prinesel v urajno last sevnicekega telovadnega drustva. Prvotnik sta mladinki izročili prinesli domači, kar sta prav tako tekli na prireditvi v počastitev dneva republike.

Potem se je pričel spored. Obsegal je 17 telovadnih točk. Najprej so nastopili cicibanji, za njimi pionirke. Mlade zvezljake so gledalci prav lepo sprejeli. Posebno je zabavala ponika ljubica Sonja. Nato smo videli pionirke, ki so telovadile na parterju in skakali čez skoke. Prosto vajo so izvedle mladinke, ki so preprosto in elegantno izvajale priredbo. Druzi deli je bil še bolj pester. Z vajami na drogu so se predstavili mladinci. Članice, ki

Šah v Sevnici

V nedeljo, 25. decembra, je bil v sevniciški kolesarski restavraciji brzo potekal šahovski turnir za člane in nečlane. Pripravljeno tudi turnir za prvenstvo Sevnice, na katerem bodo sodelovali člani šahovske sekcije.

Rezultati z nedeljskega turnirja so takile: prvo in drugo mesto si delita brata Janko in Rudi Blaž s 12,5 točk. tretje mesto Marjan Šušteršič s 10 točk. četrto mesto z 8 točk. je imel Rudi Blaž. V šestem mestu je bil Franc Jurič s 7 točk. Nadalje so sledili: Drstvenšek, Kozamernik, Jazmovič, Zurač, Zelič, Košar, Vinter, Filip, Zamisljak.

naletela pri pionirjih, kjer je le malo manjkalo, da ni prišlo do presenečenja. Novomeška ekipa ni nastopila popolnoma, ker je mesto Gundeča izločilo iz tekmovanja, da tudi pri njih izjavo dober namizni tenis. Seveda se jim pozna, da imajo za seboj premočno tekmovalcu in da ne trenirajo redno. V bodoče, čimvele nastopov, četudi samostojni, bi morali imeti v pridobi rutino, ki je v namiznem tenisu odločilnega pomena.

SEST EKIPI ČLANOV IN PET EKIPI PIONIRJ

Največ ekip je nastopilo v članski kategoriji. Omenimo naj, da so se tekmovalci prvič udeležili tekmovalcev in tekmovalke iz Brežice in Brestanice in dokazali, da tudi pri njih izjavo dober namizni tenis. Seveda se jim pozna, da imajo za seboj premočno tekmovalcu in da ne trenirajo redno. V bodoče, čimvele nastopov, četudi samostojni, bi morali imeti v pridobi rutino, ki je v namiznem tenisu odločilnega pomena.

Pri mladinskih je zmagala novomeška ekipa (Gunde, Berger, Turk) brez večjih težav nad Brežice in Brestanico. Pri mladinskih je zmagala novomeška ekipa (Gunde, Berger, Turk) brez večjih težav nad Brežice in Brestanico.

Delo kegljaškega kluba »ZADRUŽNIK« v Brežicah

Študijska podružnica Kmetijske zadruge v Brežicah ima nad 180 članov v Brežicah in na okoliških obratih. Delo organizacije ni lahko zaradi razdrobljenosti dejavnosti in oddaljenosti obratov. Zato ob združitvi s KPPZ Brežice so sklenili, da se bo delo odvijalo po sekcijah.

V juliju so ustanovili kegljaško sekcijo »Zadrugnik«, ki ima 15 članov, pripadnikov kolektiva zadruge. Mlada športna družina redno vadi na Florjančevem kegljašču v Brežicah. Ze prvo leto so si napravili obširen program dela. Med osnovne naloge so uvrstili smotno športno vzgojo in vadbo članov, tako da dvakrat tedensko redno trenirajo. V prijeteljskih srečanjih so se pomerili s KK Razlog, Brežice, KK Venček iz Sentjerneja in KK Celululoz iz Vidma-Krškega. V počastitev dneva republike so priredili nagradno tekmovalje, na katerem je sodelovalo nad 500 tekmovalcev. Prvo nagrado je osvojil delavec Tovarne pohštva iz Brežice Ivan Zmavc. Drugo član domačega kluba Franc Bugar, tretji Milan Galb (Celuloza). Tako tekmovalje je koristno, ker povezuje kolektive.

V Brežicah sta dve enostezni kegljašči: v Domu JLA in pri Florjanču na kolodvoru. Izkuš-

Krškimi s 5:2 in nad Brežicami s 5:0. Zelo dobro so igrali mladinci Krškega (Strubelj, Pavlin, Cesar), ki so premagali Brežičane s 5:0. Vsem trem bi bilo treba posvetiti pozornost, ker bodo z rednejšim treningom kmalu uspešno zamenjali starejše igralce.

Tudi ženskih ekip je bilo neprimerno veliko, tako da je bilo treba izvesti izločilno tekmovalje. V finalni turnir so se uvrstile ekipe Novega mesta, Krškega in Brestanice. Novomeška ekipa (Turkova in Uhlava) sta svoje finalni srečanje odločili v svojo korist s 3:0, zanimivo pa je, da je ekipa Brestanice uspešno premagala Krško A s 3:2 in osvojila drugo mesto.

Madostne sile - za kor st skupnosti

Z letnega obračuna novomeških tabornikov

23. decembra so se v Domu JLA zbrali novomeški taborniki, da pregledajo rezultate svojega dela v devetih skupnostih. Ta program je pred devetimi leti zbral »Samotni hrast«, se je razvila močna organizacija, ki je zajela velike delovne sile. S svojimi dejavnostmi so se uvrstili v vrsto novomeških tabornikov, ki so širšem okolju prinesli korist. Položili so temelje za razvoj taborništvu na Dolenjskem. Sodelujejo kot organizatorji v republiških taborniških akcijah in so s svojim načinom dela z mladimi ter s programom praktičnih vodniških tečajev, ki jih prirejajo, že tretje leto na Frati, opravili pionirsko delo. Ta program je sprejela v svoj načrt za tečaj vodnikov Zveza taborniških organizacij Jugoslavije.

Ze več let se novomeški taborniki uspešno udeležujejo taborniških mnogobojev za prvenstvo v Sloveniji. Letos so si novomeške čebulice in medvedki prisvojili prvo mesto na republiški mnogoboju v Lescahu. V skupnem tekmovalstvu vseh kategorij članstva pa so novomeški taborniki postavili močno B in C ter žensko A ekipo ter skupaj z Brežičniki in Črnomlji taborniki v osrednji konkurenci borili Dolenjski častno drugo mesto. Člani C skupine so v tem tekmovalju v svoji kategoriji osvojili prvo mesto.

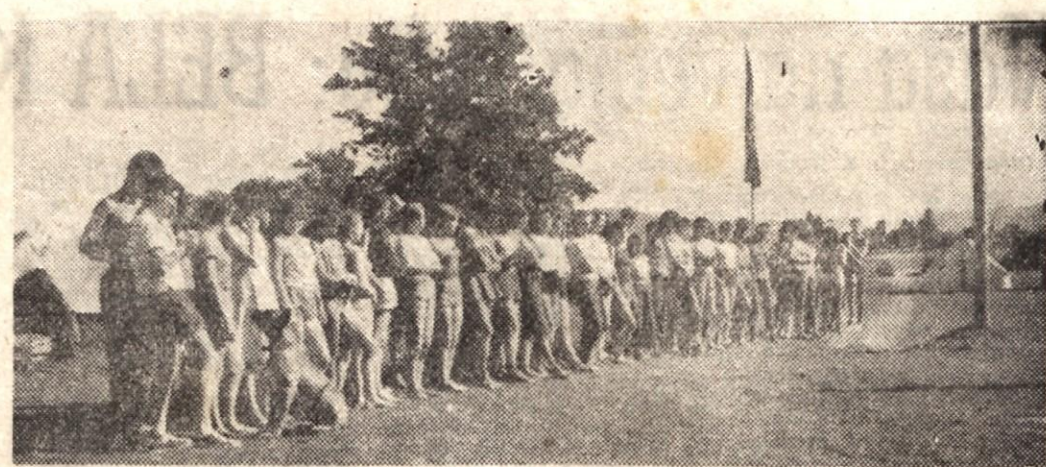
Važneje kot z zunanjimi uspehi pa je v taborniški organizaciji notranje delo preko vsega leta. To delo poteka po četah, ki so sestavljene iz vodov. Vodi so temeljne delovne enote tabornikov. Novomeški Odrd Gorjanskih tabornikov je imel v preteklem letu 5 čet, ki so imele 35 vodov. Kako pestra je bila dejavnost v vseh, kaže mesečna poročila. Mladi vodniki so večkrat pokazali veliko iznajdljivost in poštvalnost, pa tudi mladostno vihravost. V vsem tem pestrem vrenju se je mladina izživljala, se učila in izpopolnjevala. Napravila je tudi marsikatero napako. Ravno na takih nepravilnostih se je medsebojnem trenju brusila -

VSTNI RED EKIPI:
MOŠKE EKIPI: 1. Novo mesto (Turk, Uhl, Somrak), 2. Krško (Turma, Naraglav in Iskra), 3. Brežice (Vidmar, Gilgic Oruč), 4. Novo mesto B (Uhl, Somrak).

ŽENSKKE EKIPI: 1. Novo mesto (Turk, Uhl), 2. Brestanica (Gomšek, Likar), 3. Krško A (Jevnik, Senoganič), 4. Brežice (Češnar, Čišnar) itd.

Mladinske ekipe: 1. Novo mesto (Turk, Gunde, Berger II.), 2. Krško (Cesar, Strubelj, Pavlin), 3. Brežice (Florjančič, Sulc, Črnila).

Pionirske ekipe: 1. Novo mesto (Somrak, Berger II., Končič), 2. Krško (Cesar, Naraglav, Preskar).

Takole so se zbirali julija vsak dan v taborniški MDB v Prečni

»Strele posekali 4,5 m³ smrekovega in jelovega lesa, ostalo častstvo pa je pomagalo pri beljenju in žaganju. S to akcijo je bil dan temelj nadaljnjim pripravam in gradnji taborniškega doma.

Za medvedke in čebulice je bilo v avgustu 18-dnevno taborjenje v Zelenbelu ob Kolpi, kjer so se našli najmlajši naučili sonca in kopanja. Izven programa so se seznanili tudi s prirodnimi elementi (hude nevihte, kače strupenjače), pa so se kljub vsem tem nevarnostim vrtnili zdravi in zadovoljni, z lepimi spomini na tabor ob šumici Kolpi.

V jeseni je po vseh teh uspešnih delih med novomeškimi taborniki nekako zastalo. Število vodov je padlo od 35 na 25, pa tudi dejavnost teh se ni prav razmahnila, razen nekaj čestnih izjem. Ostra, a konstruktivna kritika na občnem zboru je pokazala, da se bo po nekakšnem zastoju spet začelo živahno delo.

Iz teh primerov je razvidno, kako taborniška organizacija omogoča mlademu človeku, da se uveljavi s svojimi sposobnostmi in da mladostne sile pravilno usmerja v korist skupnosti.

Delo tabornikov v Novem mestu bi se mnogo bolj razmahnilo, ko bi imeli primerno prostoro. Po lastnih manjših delovnih akcijah so novomeški taborniki letos odločili za gradnjo lastnega doma. Ze pozimi so člani kluba

Pozdrav iz Čuprije

Vojaka Jože Brule in Albin Klemenčič iz Čuprije želita srečno in uspešno polno novo leto vsem vaščanom iz Hrastičev, zlasti pa domačinim in mladincem.

ZAHVALA CICIBANOV Z VIDMA

Cicibančki otroškega vrta na Vidmu se lepo zahvaljujejo vsem, ki so nam z razumevanjem prisrčili na pomoč pri ureditvi novih prostorov otroškega vrta na Vidmu. Predvsem se zahvaljujemo Tovarni celuloze in papirja »Djuro Salaj«, ki nam je s posredovanjem predstavnikov Stanovanjske skupnosti in Občinskega ljudskega odbora Videm - Krško odstopila eno izmed stanovanj ter prostore preuredila za vrtec. Tudi ob uselitvi nam je omenjena tovarna vstranstvo pomagala.

Nadalje se zahvaljujemo Društvu prijateljev mladine za denarni prispevek, s katerim smo nabavili učila, Kmetijski zadrugi na Vidmu in vsem drugim, ki so nam pomagali pri ureditvi novega vrta.

Srečni smo, da je naš novi vrtec na lepem, primernem kraju, med našimi rož in trav, kjer se bomo spomladaj brezskrbno igrali. Upamo, da dedek Mraz ne bo zgrešil poti, ki pelje v naš vrtec, saj ga z veseljem pričakujemo kar štiri deset otrok.

CICIBANI

Leskovski pionirji drugi v okraju

V akciji pionirjev in mladih zadrugnikov so se izkazali tudi pionirji iz Leskova. Občinska komisija jih je ocenila s 87 točkami od 100 možnih. V Leskovcu je poleg vsega dela v kroških in v zadrugi najbolj razvita pionirska samouprava. Pionirska zadruga se bavi s kuncerejo, čelelarstvom in vrtarstvom.

Pionirjem je pomagalo več odraslih. Dobro povezano so imeli s kmetijsko zadrugo, poselstvom »Matija Gubec«, z lovsko družino in z ostalimi organizacijami v Leskovcu.

Pionirjem Leskovca je bila upravičeno dodeljena druga okrajna nagrada v znesku 110 tisoč dinarjev in zbirka semen.

D. K.

Občni zbor taborniške čete v Vidmu-Krškem

V nedeljo, 11. decembra je imela občni zbor taborniške čete »Sivega orisa«, ki je pregledala svoje delo v preteklem školskem letu in sestavila nekaj načrtov za delo v prihodnje. Po poročilih načelnika, blagajnika in tajnika je povedal nekaj misli še starešina profesor Plestenjak, nato pa smo izvolili nov odbor.

V preteklem školskem letu smo imeli več enodnevnih izletov. Ogleдали smo si Kum, organizirali pohod Blanca - Krško, izlet na Celjsko kobo in v Laško, dvodnevni pohod Kal - Mrzlica - Smohor, izlet na Bohor in podobno. Prav gotovo bi imeli še lepše

uspehe, ko bi bilo več časa in denarja. Poleti smo taborniki pri Smarjškem Toplicah, kjer smo preživeli teden dni. Denar za taborjenje smo si sami prislužili z zbiranjem starega papirja, ki smo ga prodali za 40 tisočakov. Razen tega smo z drugo delovno akcijo prislužili prevoz do taborniškega doma.

V prihodnje bomo delali izlete v Julijske in Savinjske alpe, taborili pa bomo nekeje ob morju. Denar za zbiranje zbiramo z raznimi akcijami, sed pomoči ni pričakovati od nikoder. Lani so nam (razen SZDL) vsi odrekli denarno pomoč.

Metliški ribiči želijo napredek

Pred dnevi so imeli občni zbor metliških ribičev. Pred leti je njihova družina stela le nekaj članov, a sedaj ima že 27 rednih članov, 2 dopolnilna in 6 mladincev in pionirjev. Prav v letošnjem letu se je precej povečalo število članstva. Utrdila se je članska disciplina. Imeli so pet gospodarskih odlovov. Osnovni bodo delovne skupine za gospodarske odlove v Gradcu in Podzemlju. Prednostno skrb pa je bilo posvečeno mladinski sekciji. Posled bodo pritegnili čimvele pionirjev in mladincev, da se bodo udeležili v športnih tekmah. Zlasti je še malo ribičev iz vrst delavcev. Prihodnje leto jih bodo vključili čimvele. Novinci bodo morali opravljati izpite.

Prihodnje leto bo tudi več odlovov ščuk in somov. Začeli bodo vlagati v Kolpo in Lahinjo ščuke, some in smuče, iz vsake vrste po dva tisoč mladcev. V potok Obrih pa bodo sčasoma vlagali mladce postreži.

Družina namerava odkupiti zapuščen mlin v Radovičih in ga urediti v ribiški dom. Tu bodo spravljali opremo, se sestajali in člani se ukvarjali z načrtovanjem ribiškega dela. Tako bo lahko ribiški dom hkrati tudi pospeševal turizem.

Naloga družine je ševeline. Zato bodo skušali pritegniti pionirje in mladince iz osnovnih šol, ki so v bližini voda: iz Božakovega, Metliške, Podzemlja in Gradca. Ze sedaj se ukvarjajo z načrtovanjem akcij v Metliki. Število gospodarskih odlovov bodo povečali.

Trebanjci pozdravljajo

Trebanjski fantje, ki so pri vojaki v Sarajevu, čestitajo za novo leto vsem dolenjskim fantom in dekletom ter jim želijo mnogo uspehov pri delu. — Janez Bartol, Igane Fortuna, Alojz Patrac.

Janez Trdina o prehrani

v Beli krajini, na Dolenjskem in v Mengšu

Trdinovo literarno delo je doživelo veliko nasprotujočih si ocen. Spisi tega pisatelja so nekaj čisto svojevrstnega v slovenski književnosti in zato je bilo ocenjevanje z ustaljenimi prijemi literarne kritike neuspešno in je privedlo do tako različnih sodb. — Janez Logar, urednik Trdinovega Zbranskega dela (ZD I-XIII, 1947-1960), je na osnovi študija pisateljevih doslejš je neobjavljenih spisov in popotnih zapiskov ter pripomb, ki jih je Trdina zapisal na raznih mestih, prišel do sklepa, da je treba veliko njegovih spisov ocenjevati v prvi vrsti z etnografskega stališča, ker da Trdina ni imel namena pisati leposlovja, marveč je hotel podati narodopisni oris Dolenjskega (Jezik in slovstvo III-5, str. 202).

Naše leposlovje vsebuje mnogo etnografskega gradiva. Če bi to gradivo v celoti eksperimentirali, bi dopolnili marsikatero razpravo o ljudskem življenju. Slovenski pisatelji izhajajo iz vseh naših etničnih območij: alpskega, panonskega, primorskega in osrednjega slovenskega. V njihovih delih živijo ti svetovi z vsemi svojimi značilnostmi. Tu zvedo, kako so se ljudje hranili v določenem kraju in času, kako so gospodarili, trgovali, kakšen je bil njihov dom in njega oprema, kakšna njihova obleka, medsebojni odnosi, običaji. Strokovna ocena tega gradiva bi pomagala literarnemu zgodovinarju pri vrednotenju književnih del. Kakor je n. pr. udomaćena psihološka analiza literarnih del (ugotavljamo, če so značaji in dejanja osebe psihološko možni), tako bi bilo treba preveriti tudi narodopisno gradivo, ki ga vsebujejo. Tako analiza bi pripomogla k upravičenosti oznak, kakor so: »realistično in verno je opisoval kmečko življenje«, »bil je nedosegljiv poznavalec ljudske duše« in podobnih.

Tako imenovanih domačijskih pisateljev

in del z natodopisnimi vložki ne moremo pravilno oceniti, če ne upoštevamo tudi etnografske presoje. Izraziti tak pisatelj je Janez Trdina.

Trdina je prebil svoje otroštvo v kmečki hiši na Gorenjskem v času, ko je po naših vaseh vladalo patriarhalno življenje predindustrijske in predželezniške dobe. Ljudska duhovna tvornost je bila še močno živa in je v bodočega pisatelja tako preživela, da je bila spodbuda in vodilna sila njegovega knjižnega dela. Kasneje se je ljubezni do ljudske pravilnice pridružil želja po spoznavanju celotnega življenja preproste človeka. Koer je hodil, je opazoval in študiral to življenje, posebno pa še na Dolenjskem. Tu je skoraj štirideset let živel v prizadevanju, da bi kar najbolj podrobno spoznal dolenjsko pokrajino in dolenjskega človeka. Ni mu uspelo, da bi svoje izsledke podal v zaključeni obliki, pač pa je etnografsko gradivo vnašal v literarne sestavke, precej pa je ostalo tudi neizkoriščenega v trenjskih zapiskih. Trdinovo etnografsko podatki o Mengšu veljajo za trideseta leti prejnjega stoletja, po Dolenjskem in Beli krajini pa je hodil zlasti v sedemdesetih letih.

O prehrani je razmeroma največ beležk po Trdinovih rokopisih, ki izpricujejo, kako pazljivo je pisatelj ljudem »v skledo gledal«. Na osnovi rokopisnega lista »Dolenjska kuha in zdravila« (NUK, Ms. B XXXIV) in pa posameznih opomb v lite-

rarno oblikovanih sestavkih navajamo podatke o ljudski prehrani v Mengšu, na Dolenjskem in v Beli krajini.

Na Dolenjskem kmet strada, da se vanj vidi. Glavna hrana je krompir. Mlečnih jedi Dolenjec ne mara. Belijo na Dolenjskem slabo: »Kako slabo jedo Dolenjci, vidi se zdaj, ko koljejo. Malnar ima dva grunta, pet poslov in najemnih včasih po štirideset, v letu morda tisoč, in kolje za zabelo samo dva prasca« (Prigodbe in opombe VI, str. 48). V zvezi z beljenjem graja Trdina slabo gospodarstvo Podgorcev, ki delajo po načelu: danes z betom, jutri s pesom! V dneh koln pojejo skoraj celotna prašiča, potem pa gospodarita zopet bob in krompir, belijo pa z mlekom ali kakšnim žaltovim odpadkom. To slabo razvado da poznajo tudi v Beli krajini in Bežjaki (prebivalci med Dravo in Savo, zlasti okoli Varazdina; kajkavci). Na Dolenjskem belijo tudi z maslom, a revno. Z dobrim poličem masla izhaja osemčlanska družina vseh post (dober mesec). Nekateri si doma gajo tudi z orehi: stolčajo jih, vržejo v krop in zabelijo jed. Podobno pripravijo tudi olje iz rastline mrmulje (podobna je solati in ima rumeno seme) in iz koščevine, ki raste na Zabajku pri Novem mestu. Mesa, razen svinjskega, Dolenjec ne jeda, ker zanj nimajo denarja. Kurelini v glavnem prodajo, ker sicer ne bi imeli niti za sol. V Podgorju tako in tako pojejo svinjsko ljudje več neslanih jedi kakor slanah. V vaseh visoko pod Gorjanci je jeseni kostanj

za ves mesec edina večerja. Ljudje radi jedo kostanj s kislo repo in krompirjem. Nekateri kostanj posuše, pozimi pa ga kuhajo kot fižol, ga tudi osole in zabelijo. Značilne jedi na Dolenjskem so še: loboda (kuha in pripravljata se kako: špinaca, kuhano dobro je v kaši), črna juha (svinjska kura s kosi mesa, okisano), krvavi knejdini (kurja kri se prestreže na kruh, pridene se moke in jajci), pečena kaša (mlečna kaša, zgornj zelje, spodaj repa, se postavi v razbeljeno peč), mlinci na mleku poparjeni, jabolka ali bob s krompirjem in zraven se hren. To jed zelo radi pripravijo za kopače v vinogradu. Kadar obrezujejo trte, dobre delavce redkevi ali čebulo s soljo in oljem, kruh in vino. Kopači imajo navadno takole hrano: zjutraj žgance, popoldne meso in zelje, zvečer kašo. Trgači dobe popoldne potico in vino. Pri vsakem opravilu z vinom (pretakanje, prešanje), imajo meso. Ob večjem delu so v navadi smetavnoli ali orehovi štrikli. Nekdaj so pripravljali kavo iz cizare. Kruh je ponavljal zmešan, dostikrat ga pečejo tudi iz samega ovsu ali prosa, pa tudi iz grenke pire (titium spelta, ječmen, rižek). Trdina je opazil na dolenjskem hlebu mnogo zarez, gorejski pa je napiklan z jamicami, štajerski pa da ima tri dolge zareze in bolji proti kraju.

Praznična jedila. Na pustni dan imajo na Dolenjskem ajdovo potico, v Dolenjskih Toplicah pripravijo premočnejši še posebej potico iz bele moke. Poprtnik ali božičnik

je na mizi na vse tri božiče. Tepežnikom dajejo ljudje sadje, kruh in potico. O veliki noči mora biti kolač, ki ga jedo še na belo nedeljo. Razen kolača pripravijo pečenko, šartelj, obaro in dve vrsti solate. Na vnebohod kuhajo povsod svinjskega zajca. Na Martinovo se v vinorodnih krajih cvre govedina, svinina, kuretnina, pečejo se potice in krofi. Hudo potratno so bile v drugi polovici prejšnjega stoletja dolenjske evatbe: »Odrasli jedec in pivcec sem naštel štirinajst, otrok deset, še več je bilo oglarjev in oglaric. Vsak in vsaka njih je dobil dva dobra bokala vina, kruha, potice, krofov in drugih reči pa kolikor je hotel. Mofke se je porabilo samo za svačo iz šestih mernikov žele (1 mernik žita tehta pribl. 25 kg), belita iz dveh, ajdove iz pol drugega, sorčnice iz poltretjega. Razun tega se je pojedlo pri nevesti 15 funtov govedine, 5 telečine, 3 pletčeva, 8 kokoši in 18 klobaz. Jajec se je potrebovalo več kakor sto, za cukar, cimet in druge sladkarije pa se je izdalo do 5 goldinarjev« (ZD X, str. 76).

O belokranjski prehrani pravi Trdina, da se dosti ne loči od dolenjske. Kruh je koruzen, slanec vzhajan in zapčen. Pojedlo pa Beli Kranjci več mesa kot Dolenjci, zlasti basuljice (prašičkov), hravine in kozlovine. Perutnine ne znosijo toliko na trg kot Dolenjci. Tudi njim je vino glavna pijača, a so v pitju bolj zmerni kot Dolenjci. Mengšani so za Trdinovo mladost (roj. 1830) veliko jedli in dobro. Delovne dni so gospodarili žganci in druga preprosta hrana, o praznikih pa so si stregli z belim kruhom. O postu so imeli flancete (mengeško: hvancate), klobase in še drugo meso. O veliki noči so jedli medene, cvestave in orehove kolače, ob zeganju pa še bobe povrhu. Kresovanje, martinovanje in godovanje pa Mengšani skoraj niso poznali. Vina so popili malo, ker so ga morali kupovati na Dolenjskem.

D. Z.

KAJ TARE ŠMIHELČANE

TEM TEDNU VAS ZANIMA

Krajevna konferenca Socijalistične zveze v Šmihelu je 18. decembra pričela z enournno zamudo, zaradi zelo slabe udeležbe. Sestanki so v Šmihelu tudi sicer zelo slabo obiskani. Kje so vzroki? Šmihel ne premore primerne prostora, kjer bi se lahko zbralo vsaj 100 ljudi! Krajevna konferenca je bila v šolski učilnici, v katero vsi, ki bi se morali udeležiti, gotovo ne bi mogli. Prostorji pa niso edini vzrok šmihelčanskega mrtvila. Marsičesa je kriva tudi nepravilna občinska politika. Prebivalci so imeli precej lepših predlogov in načrtov, sami, brez pomoči občine pa jih niso mogli uresničiti. Močno jih je prizadela samostojna odločitev občine, ki je prosvetno dvorano preuredila v šolo za defektne otroke. Dvoroano so zgradili vaščani, po vojni so šmihelške družbene organizacije vložile vanjo dokaj sredstev, zato bi se občinski možje pač morali posvetovati z vaščani! V zameno so sicer res objavili prostor v internatu, toda internat je brez telovadnice in šola prav tako, zato ni internatu kaj reči, ker je oddolj ta prostor preurediti v telovadnico. Družbene organizacije so ostale spet brez prostora, kjer bi se Šmihelčani lahko zbrali.

Se mnoga neresena vprašanja tarejo Šmihelčane. Vodovod, kanalizacija, javna razsvetljava, ceste...! Šmihel je edini predel Novog mesta z neurejenim vodovodom. Nekdo so bila v ta namen že odobrena manjša sredstva, le z deli ni prišlo nihče! Zakaj, Šmihelčani ne vedo! V Šmihelu ni javne razsvetljave, cesto skozenj pa so močno prizadeli kamioni v času, ko je bil zaradi asfaltiranja Partizanske ceste preusmerjen tovorni promet skozi Šmihel. Obiljuje, da bodo ceste popravili, so ostale le obilube! Vrh vsega pa še cigan! Naseljujejo se v okolici Šmihela in povzročajo

gospodarsko škodo v gozdu in drugod. Izjave nekaterih: »Šmihel je cigansko predmestje Novega mesta« so za Šmihelčane, ki bi svoj predel uredili, žaljive. Tudi oni sodelujejo v proizvodnji in po svojih močeh prispevajo družbi kot enakopravni člani! V tem, kar smo našli pravkar, leže vzroki neudeležbe na sestankih, čeprav je razen tega še vrsta manjših težav, ki prav tako niso odpravljene. Krajevna organizacija SZDL mora urejati družbeno in go-

spodarsko življenje na svojem področju. Težko je poročati o delu, če ni nobenih uspehov. Poročilo na krajevni konferenci v Šmihelu je bilo zato bolj revno. V preteklem letu so bili aktivni le gasilci. Društvo prijateljev mladine in RK Telesno vzgojno delo bo v telovadnici, ko bo v internatu urejena, lahko zaživelo. Se vedno pa ostaja odprto vprašanje družbenih prostorov za sestanke in kulturnoprosvetno delo. Kje naj se zbirajo Šmihelčani?

Novi odbor se bo moral krepko lotiti velikih nalog. Uspešno jih bo lahko uresničil le s pomočjo vsega prebivalstva in Občinskega odbora SZDL ter s pomočjo občine, katere pomoč naj bo izdatnejša kot doslej! Ker je na področju krajevne organizacije SZDL Šmihel vedno več prebivalcev, ne bo odveč razmisliti o ustanovitvi podružnic ali pa o ustanovitvi dveh krajevnih organizacij! Novemu odboru želimo ob pomoči Šmihelčanov uspešno delo!

Novi odbor se bo moral krepko lotiti velikih nalog. Uspešno jih bo lahko uresničil le s pomočjo vsega prebivalstva in Občinskega odbora SZDL ter s pomočjo občine, katere pomoč naj bo izdatnejša kot doslej! Ker je na področju krajevne organizacije SZDL Šmihel vedno več prebivalcev, ne bo odveč razmisliti o ustanovitvi podružnic ali pa o ustanovitvi dveh krajevnih organizacij! Novemu odboru želimo ob pomoči Šmihelčanov uspešno delo!

Novi odbor se bo moral krepko lotiti velikih nalog. Uspešno jih bo lahko uresničil le s pomočjo vsega prebivalstva in Občinskega odbora SZDL ter s pomočjo občine, katere pomoč naj bo izdatnejša kot doslej! Ker je na področju krajevne organizacije SZDL Šmihel vedno več prebivalcev, ne bo odveč razmisliti o ustanovitvi podružnic ali pa o ustanovitvi dveh krajevnih organizacij! Novemu odboru želimo ob pomoči Šmihelčanov uspešno delo!

TRGOVSKO PODJETJE „LJUDSKA POTROŠNJA“ BREŽICE

ČESTITA ZA NOVO LETO VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN DOBIVATELJEM TER SE TUDI V BODOČE TOPLO PRIPOROČA

Novomeška kronika

Trgovine v mestu so bile zadnje dni nabito polne. Dedeček Mrzljak je praznični polje, tako da trgovci z inventarjem ob koncu leta ne bodo imeli dosti dela. Pohvaliti moramo prodajalno »Suha roba«, ki je za novoletne nakupne pripravila potrošnikom res lepo izbrano raznovrstnih igrač. Tokrat je bila izbira v tej trgovini nedvomno bolj kot v ljubljanski Namni.

V mestni pralnici in čistilnici sprejemajo v čistilne tiskarice, Stranice se zelo pohvaljajo z očistnimi kravatami, razen tega pa so tudi cene primerne — 30 dinarjev za kravato.

Na živilskem trgu v ponedeljek, 23. decembra, ni bilo kaj dobiti razen nekaj motovilca, radiča in špinata. Prodajalec je le nekaj žensk, velika tržnica pa je ostala prazna.

Zadnje dni so postavili precej smrek, ki so jih tudi lepo okrasili in opremili z barvno razsvetljavo. Že prvi večer je bilo okoli njih dosti otrok, zlasti pa sinoci, ko je šel skozi mesto prvi spreved Dedca Mrzla.

Upravi Kina »Krk« je uspelo ponovno dobiti ameriški barvni film »Komu zvonilo«, prirejen

Občinski ljudski odbor v Brežicah je te dni pričel graditi nov stanovanjski blok s 24 udobnimi stanovanji. Dela je prevzelo podjetje Pionir iz Novega mesta. Kljub dežju so v nekaj dneh zrasli temelji in pritičilo. Računajo, da bo 4. nadstropna zgrajena januarja že pod streho.

Prihodni mesec bo pričela Kmetijska zadruga obnavljati in modernizirati mesnico v Brežicah na Cesti prvih borcev, 41. Preurejeni lokal bo imel sodobno izložbo, opremljen pa bo tudi po vseh sodobnih predpisih.

Kmetijska zadruga pripravlja dokumentacijo za gradnjo industrijskega tira iz železniške postaje do centralnih skladišč. Podatki govorijo o koristnosti te gradnje, saj je predvideno, da bo po novem tiru dostavljenih nad 400 vagonov blaga na leto.

18. decembra 1960 je bil v Šmarjeti letni občni zbor Zveze borcev. Ugotovili so, da je bila organizacija zelo delavna, saj so v mnogih krajih, znanih iz NOB, postavili spomenike in spominske plošče. Pri tem je pomagal tudi ObLo Novo me-

sto. Ko so govorili o uspehih organizacije, so ugotovili, da bi bilo lahko še večji, če bi pomagali vsi člani. Nekateri niti na zbor ne pridejo. Precej je tudi takih, ki samo kritizirajo in zahtevajo tisto, kar bi prav lahko dosegli, če bi se organizaciji vsaj približali.

12. decembra je zasedal tudi združni svet. Pregledali so petletni perspektivni plan in ugotovili, da ga bodo zelo težko dosegli, ker združna ne bo imela toliko prometa. Zato so začeli razmišljati o združitvi združenj. Od tega ni prišlo, ker je šentjernejska zadruga sodelovanje odklonila. Tako bo škočjanska kmetijska zadruga še nadalje samostojna; priključila se bo samo Novemu mestu, če bodo še kdaj govorili o združitvi.

D. P.

Čestitke za novo leto Ivan Stamefelj S Potovrha, ki je pri voljaki v Bosiljgradu, pošilja za novo leto najlepše pozdrave bralcem Dolenjskega lista, zlasti pa svojim domačin in prijateljem.

Proslava dneva JLA

21. decembra, na predvečer dneva Jugoslovanske ljudske armade, je priredil garnizon Novega mesta v Domu ljudske prosvete svečano akademijo. V zelo lepem programu so sodelovali: orkester Svobodne »Dušan Jerbec recitatorji ter orkester »Teodora Bochar« s solisti. Pionirji so z odra pozdravili starešine Jugoslovanske ljudske armade in jim čestitali k dnevu Armade ter jih obšli s cvetjem. Svečano akademijo so se udeležili mnogi vidnejši predstavniki družbenih organizacij in organov oblasti v občini in okraju Novo mesto.

Kadar gospodinja kupuje, izbira med dobrim boljše. Varčna gospodinja bo pri nakupu zahtevala preizkušeni pralni detergent OSKAR... Ona ve, da je OSKAR poceni in odlično opere vsako perilo hitro in uspešno.

Za belo in pisano perilo OSKAR, za volno, svilo, nylon in perlon: detergent »PERILO«.

VSEM SVOJIM SEDANJIM IN NOVIM POTROŠNIKOM ŽELI SREČNO NOVO LETO — 1961

KOLEKTIV TOVARNE ZLATOROG

Tedenski koledar

Cetrtak, 29. decembra — Tomaž Petek, 30. decembra — Branimir Sobota, 31. decembra — Silve

Nedelja, 1. januarja — Novo leto

Ponedeljek, 2. januarja — Markarj

Torek, 3. januarja — Mirna

Sreda, 4. januarja — Angela

Cetrtak, 5. januarja — Simeon

Petek, 6. januarja — Mojmir

Sobota, 7. januarja — Zdravko

Nedelja, 8. januarja — Maksim

Ponedeljek, 9. januarja — Julijan

Torek, 10. januarja — Viljem

Sreda, 11. januarja — Gregor

ČESTITKE V TUJINO

Viljemu Turku in njegovi družini v Kanadi čestitajo in jih pozdravljajo Turkovci iz Slopič.

Družina Jerman iz Novega mesta želi srečno novo leto 1961 Marji: Bežalj v Avstraliji.

Novoletna čestitka

Vsem prijateljem in znancem želimo srečno in uspešno polno novo leto 1961! Bogomil Lajla, Birča vas, Novo mesto.

KINO

Črnomelj: 30. XII. in 1. I. ameriški barvni film »Vidita«.

Dol. Toplice: 31. XII. in 1. I. italijanski film »Možje in volkovci«.

Kostanjevica: 31. XII. sovjetski film »Letičja žerjav«.

Metlika: 31. XII. in 1. I. sedem nevest za sedem bratov, 4. I. »Oliver Twist«, 7. in 8. I. jugoslovanski film »Vlak brez voznika«, 10. I. »Vzpenjača na morišče«.

Mokronog: 29. XII. francosko-italijanski film »Casanova«.

Novo mesto »Krk«: od 30. XII. do 2. I. slovenski film »Veseli«.

Od 3. do 5. I. jugoslovanski film »Izgubljeni svinčnik«. Od 6. do 8. I. slovenski film »Kala«. Od 9. do 12. I. sovjetski barvni film »Spion«.

Senovo: 31. XII. in 1. I. ameriški film »Nočni prehod«.

Trebnje: 31. decembra in 1. januarja ameriški barvni film »Siri«.

Jezelec: Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 16. in 18.30.

7. in 8. januarja ameriški barvni film »Iskari«. Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 14. in 16. in 18.30.

Zužembek: 1. januarja jugoslovanski film »Pop Circa in pop Spira«.

MAH OGLASI

Prodaj vinograd v Hrušici. — K. Kraut, Prešernov trg 7, Novo mesto.

Prodaj mesarski inventar s tehniko v dobrem stanju. Golec, Cesta komandanta Staneta 2, Novo mesto.

Svež konjski gnoj kuga Gosad, skladišče Novo mesto, Slavova 8, Bršljan.

Sprejem pekarskega vajenca. Plemenite potujoče posilje na naslov: Pavel Kancilija, pekarnja Domžale na Gorenjskem.

Opremljeno samsko sobo v Šmihelu oddam posredujem dekletu v pomoč v gospodinjstvu v polpoldanski času. Naslov v upravi lista (1935-60).

Sto tisoč dinarjev nagrade dam tistemu, ki mi preskrbi dvosobno stanovanje v Novem mestu (za enosobno dam 50.000 dinarjev). — Naslov v upravi lista.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Gomilišek z Vidma-Krškega — dečko, Ana Režet z Gor. Kamence — dečko; Vera Balazič iz Šmarje — dečko; Ana Novak iz Selške gore — dečko; Ivanka Stupar iz Vel. Lipovca — dečko; Ljudmila Zore iz Sp. Vodal — dečko; Franciška Šteubler s Pugalca — dečko; Marija Rudman iz Radceva — dečko; Anica Grabek iz Šmihela — dečko; Marija Skrajnar z Mirne — dečko; Angela Skedelj iz Ljubljane — dečko; Danica Stranar iz Dol. Stare vasi — dečko; Nežka Dragman iz Polhovice — dečko; Amalija Mlakar iz Dol. Nemške vasi — dečko; Just. Jelenc iz Gabrijel — dečko; Stanka Filo iz Potoka — dečko; Jožeta Golob iz Stranske vasi — dečko; Rozalija Zoran z Gor. Kamence — dečko; Ljudmila Zalec iz Kočevja — dečko; Breda Juvancič iz Slepseke — dečko; Terezija Mežan z Kamence — dečko; Marija Dolenc iz Kočevja — dečko; Marija Murn iz Občice — dečko; Stefanija Ravbar iz Gumberka — dečko; Marija Koželj z Volčje jame — dečko.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Ivanka Knežič

ZAHVALE

Ob izgubi dragega in nepozabnega moža.

FRANCA PAVČKA

iz Podgora pri Straži,

se iskreno zahvaljuje vsem, ki so mu darovali cvetje, ga spremljali na njegovi zadnji poti, zlasti pa kolektiv Opekarnice v Zalogu za udeležbo na pogrebu.

Zaljubljeni žena Ivana, sinovi in hčere z družinami.

Iskreno se zahvaljujem zdravnikom kirurškega oddelka novomeške bolnišnice za ves trud in uspešno operacijo, s katero so mi rešili življenje. Prav tako se zahvaljujem strežnemu osebju za požrtvovalnost v času mojega zdravljenja. — Jože Vidmar, Kačša 2, pošta Semč.

OBVESTILA

Razpis delovnih mest

Komisija za sklepanje in odpuščanje delovnih razmerij pri INDUSTRIJI ČEVLEJ V BORU, Dolenjske Toplice, razpisuje prost delovno mesto RAČUNOVODJE. Pogoji: končana srednja šola in petletna praksa v industriji.

OBVESTILO O NAJDENI ZDRAVSTVENI IZKAZNICI

Tovariš Jože Opara iz Biške vasi s. Mirna, pet predstavljen obratov izgubljene zdravstvene izkaznice, ker jo je medtem našel.

Cpozorilo

Obveščam vse, da Anton Rozman iz Vavte vasi 24. pošta Strazna, ni upravičen jemati mojih kosov. — Ana Rozman, Vavta vasi 24. pošta Strazna.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Novo mesto

V času od 19. do 26. decembra je bilo rojenih 13 dečkov in 13 deklic.

Porodila sta se: Janez Jevšek, delavec iz Vel. Bučne vasi in Marija Murgel, delavka iz Gor. Kamence.

Umrli so: Marija Boltar, gospodinja iz Birčne vasi, stara 64 let; Henrik Paš, upokojenec iz Impolce, star 75 let; Jože Murn, delavec iz Vel. Skrajne, star 81 let; Alojzja Pleško, kmetovalka iz Šmihela, stara 69 let; Jožeta Mavšar, učiteljica iz Iglenika, stara 70 let.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Fani Turk, žena kmetu s Sel pri Zužembku, je padla iz si poškodovale levo roko v zapetju; Karel Lang, delavec iz Kočevja, je padel na kamen in se poškodoval desno koleno; Rudi Drobnik, gozdar iz Stalecerv, je padel z inopedom in se poškodoval; Marjana Barle, hči kmetu z Gor. Kamence, se je usekala s sekuro v desno koleno; Poldeut Bevcu, kmetu iz Straže, je hlopadel na levo nogo.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Joke Martelj, sin kmetovalca iz Cateže, se je poparil z vrelo kavo; Jože Oblak, kmetovalec iz Jablance, si je pri padcu zlomil levo nogo; Milan Vodopivec iz Besenice si je izpahnil levo nadlaktico; Ivan Knežič, Kavčič, upokojenec iz Senogave, si je pri padcu s kolesa zlomil levo podkoleno.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Fani Turk, žena kmetu s Sel pri Zužembku, je padla iz si poškodovale levo roko v zapetju; Karel Lang, delavec iz Kočevja, je padel na kamen in se poškodoval desno koleno; Rudi Drobnik, gozdar iz Stalecerv, je padel z inopedom in se poškodoval; Marjana Barle, hči kmetu z Gor. Kamence, se je usekala s sekuro v desno koleno; Poldeut Bevcu, kmetu iz Straže, je hlopadel na levo nogo.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Joke Martelj, sin kmetovalca iz Cateže, se je poparil z vrelo kavo; Jože Oblak, kmetovalec iz Jablance, si je pri padcu zlomil levo nogo; Milan Vodopivec iz Besenice si je izpahnil levo nadlaktico; Ivan Knežič, Kavčič, upokojenec iz Senogave, si je pri padcu s kolesa zlomil levo podkoleno.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Ivanka Knežič

IZ Koprivnice se oglašajo

Za Novo leto namerava kulturno-prosvetno društvo »Anton Askerc« prirediti veliko kulturno prireditev. Za člane društva, ki jih je 54, pa bo družabni večer.

Dograjena je transformatorska postaja, ki bo preskrbovala z električnim tokom vasi Kopravnico, Kladje, Gorjane, Leskovec in Vosko.

Volivci so na zboru volivcev 26. decembra 1960 v Koprivnici izrazili željo, da bi se v naslednjih letih izgradila cesta Jerač dol—Kopravnica. Kmetje so celo pripravili brezplačno odstopiti zemljišče in s prostovoljnimi delom podpreti gradnjo. — Razpravljalo se je tudi o potrebi po popolni osemletki v Kopravnici. Trenutno je v šoli šest razredov s 196 učenci. Popolna osemletka pa bi imela 260 učencev. Te razrede pa sedaj otroci obiskujejo v Senovem in Podsedri in morajo tako prehoditi dnevno po 14 kilometrov.

Prebivalci iz Vel. Kamna pa bi potrebovali vodovod. D. K.

Čestitka domačin

Mami, atu, sestram, bratu in vsem delovnim ljudem želimo za novo leto mnogo sreče in zdravja. Voljak Julij iz Zemunja.

VSEM DELOVNIM LJUDEM V NAŠI DOMOVINI

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1961!

KOLEKTIV

RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA V KANIŽARICI PRI ČRNOMLJU

VEDNO VAM LAHKO NUDIMO POLJUBNE KOLICINE

NAŠEGA PRVOVRSTNEGA RJAVEGA PREMOGA

V NASLEDNJIH ASORTIMENTIH:

KOSOVEC — OREH — GRAH — DROBNI PREMOG

Posdravite svojce v tujini z DOLENSKIM LISTOM! Naročite jia ga v hvalnico. Vse bodo za posravniti!

Svojim članom, vsem krvodajalcem,
zdravstvenim delavcem in vsem delovnemu
ljudstvu voščimo v prihodnjem letu
vso srečo in jim želimo še mnogo uspehov

Okrajni odbor Rdečega križa NOVO MESTO

ELEKTRO NOVO MESTO

ČESTITA ZA NOVO LETO VSEM POTROŠNIKOM
ELEKTRIČNE ENERGIJE, PODJETJEM, USTA-
NOVAM KAKOR TUDI POSAMEZNIKOM IN JIM
ŽELI V LETU 1961 MNOGO SREČE IN ZADO-
VOLJSTVA

Okrajni zavod za socialno zavarovanje

NOVO MESTO

s podružnicami v ČRNOMLJU, BREŽICAH, KRŠKEM in izpostavi v SEVNICI

ŽELI SREČNO NOVO LETO VSEM ZAVAROIVANECM, KME-
TIJSKIM ZAVAROIVANECM, UPOKOIVENCEM IN NJIHOVIM
SVOIVCEM

Vso srečo v novem letu!

INDUSTRIJA OBUTVE NOVO MESTO

proizvaja: vse vrste čevljev ročne in strojne
izdelave ter lahke galanterijske čevlje

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM,
POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN ZNANCEM,
VSEM NOVOMEŠCANOM
IN PREBIVALSTVU NAŠEGA
OKRAJA ŽELIMO SREČNO
IN ZADOVOLJNO
LETO 1961

TRGOVSKO PODJETJE

poslovalnica NOVO MESTO

prilporeča nakup goriv in maziv ter čestita ob vstopu v
leto 1961 vsemu delovnemu ljudstvu Dolenjske

Vso srečo v prihodnjem letu
in obilo uspehov želi

Splošna bolnišnica Brežice

GOSTINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ NOVO MESTO

Čestita
za novo leto in želi tudi
v prihodnje kar največ
delovnih uspehov vsem
svojim članom in ostalim
delovnim ljudem

TRGOVSKO PODJETJE

»ŽITO«

SE PRIPOROČA TUDI
VNAPREJ IN ŽELI
V LETU 1961 VSO SREČO

LJUBLJANA
poslovalnica Novo mesto

Prepričani smo, da se bodo sile socializma kljub vsem težavam
tudi v bodoče nenehno krepile, da bo žel socializem nove smage
in da bo našel moč in sredstva, odstraniti, kar je negativnega

SREČNO LETO 1961 ŽELIJO:

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

OKRAJNI KOMITE ZKS
OKRAJNI KOMITE LMS
OKRAJNI ODBOR ZVVI
OKRAJNI SINDIKALNI SVET
OKRAJNI ODBOR SZDL
OKRAJNI ODBOR ZB
OKRAJNI ODBOR ZROP
IN STALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE

VSEM SVOJIM ČLANOM IN DELOVNEMU LJUDSTVU ŽELI

VODNA SKUPNOST DOLENJSKE

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1961

PLETILNICA DOBOVA

ŽELI SREČNO IN VESELO LETO 1961 IN
POZDRAVLJA SVOJE ODJEMALCE

GOSTIŠČE NA TRGU V ŽUŽEMBERKU

in
MESARIJA
ŽUŽEMBERK

želita srečno in zado-
voljno novo leto vsem
svojim strankam

SVOJIM GOSTOM IN VSEM
NOVOMEŠCANOM ŽELI SREČNO
IN VESELO NOVO LETO

HOTEL IN KAVARNA

METROPOL NOVO MESTO

Prilporečamo se tudi vnaprej
svojim odjemalcem ter čestitamo
za novo leto vsem poslovnim
prijateljtem in znancem

TRGOVSKO PODJETJE »SLOGA« SEVNICA

prilporeča nakup v svojih
poslovalnicah in čestita
za novo leto

KMETIJSKA ZADRUGA SEVNICA

želi
v letu 1961 vsem kmeto-
valcem in svojim članom
srečo in zadovoljstvo

ZDRAVILIŠČE ŠMARJEŠKE TOPLICE

SREČNO
IN USPEHOV
POLNO LETO 1961
ŽELI SVOJIM
GOSTOM IN
PREBIVALSTVU
OKRAJA
NOVO MESTO

IN SE
PRIPOROČA

OGLEJTE SI NAŠE ZALOGE,
PREPRIČAJTE SE O ODLIČNI KVALITETI
IN VELIKI IZBIRI BLAGA

SREČNO NOVO LETO ŽELI

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO

»KRKA« Brežice

GOSTINSKO PODJETJE

»MAJOLIKA« STRAŽA

s obratom LOVEC
v Dolenjskih Toplicah

in gostilno
SREBOTNIK
v Straži

čestita svojim gostom za
novo leto in se jim še
nadalje prilporeča

OPEKARNA ZALOG

TRGOVSKO PODJETJE
»OBRTNIK«
LJUBLJANA

OBRAT

Novo mesto

pozdravlja in čestita za
novo leto svojim odjemal-
cem in poslovnim
prijateljtem

VSO SREČO V LETU 1961
ŽELI KOLEKTIV

Industrije motornih vozil

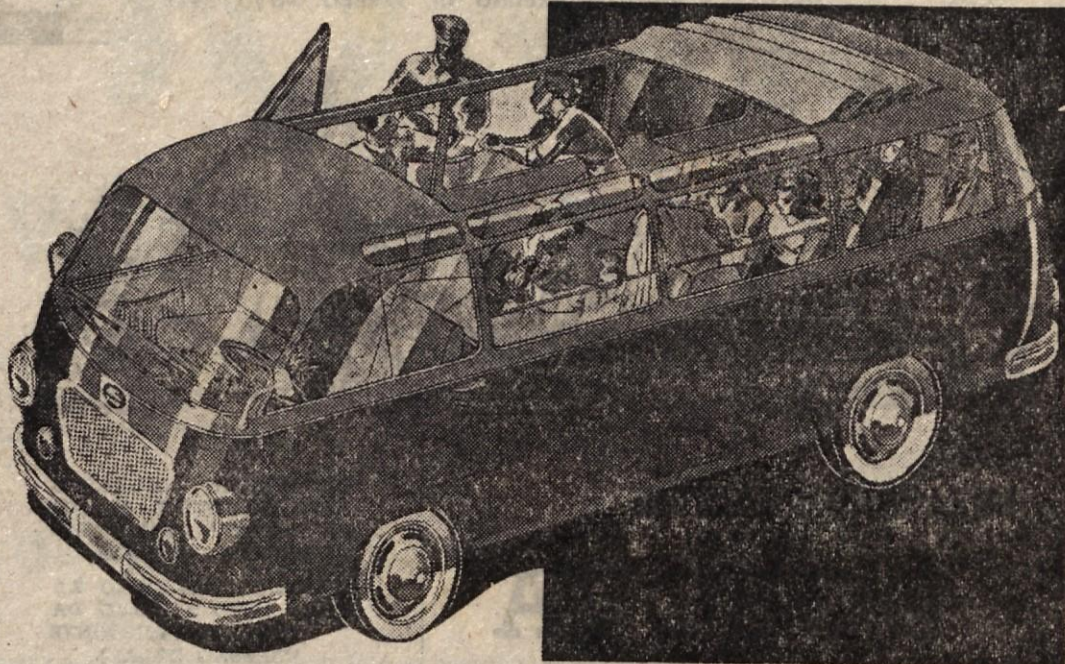
NOVO MESTO

ZA SOCIALISTIČNO SKUPNOST PROIZVAJAMO:

IMV-1000 »TURIST« – za prevoz turistov in njihove prtljage
IMV-1000 »NOVI KOMBI« – za prevoz potnikov (z enostavno odstranitvijo ene vrste ali več vrst sedežev dobite potreben prostor za prevoz različnega blaga)
IMV-1000 »SANITET« – za hiter in varen prevoz reševalne službe
IMV-1000 »SERVIS« – za prevoz mesa, kruha, zelenjave, sadja in drugih živil (avtomobil zaprtega tipa)
IMV-1000 »KURIR« – za prevoz zavojev, vreč in zabojev v mestnem prometu (avtomobil odprtega tipa)

Izdelujemo in priporočamo
naše prvovrsne izdelke:

DVIGALKE 1,5 t za avtomobile
STISKALNICE za delavnice
SNEMALCE za gume
KOMPRESORJE, kap. 90 l/min.
OPREMO za vozila
GRELCE, 6 V, 12 V in 24 V

PEKARIJA

DOLENJSKE TOPLICE

SE PRIPOROČA
SVOJIM ODJEMALCEM
IN ČESTITA ZA
NOVO LETO

VSEM KMETOVALCEM NA
SVOJEM OBMOČJU IN OSTA-
LIM DELOVNIM LJUDEM
VOŠČI VSO SREČO V PRIHODNJEM LETU

Kmetijska zadruga Trebelno

Delovni kolektiv dolenske lesne industrije

NOVOLES

PRIPOROČA SVOJE KVALITETNE IZDELKE IN ČESTITA
DELOVNEMU LJUDSTVU DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN
SPODNJEGA POSAVJA KAKOR TUDI OSTALIM ROJAKOM
V MEJAH NAŠE DOMOVINE IN IZVEN NJE, ŽELEČ V L. 1961
MNOGO SREČE IN ZADOVOLJSTVA

NOVO MESTO

KMETIJSKA ZADRUGA Semič

POZDRAVLJA PREBIVALSTVO SEMICA
IN OKOLICE, VSE KMETE IN DELOVNE
KOLEKTIVE TER JIM ŽELI VSO SREČO
V LETU 1961

NOVO MESTO

VSEM DELOVNIM
LJUDEM NAŠE
DOMOVINE ŽELI
SREČNO NOVO
LETO

Projektivno podjetje

TELEKOMUNIKACIJE

INDUSTRIJSKO
PODJETJE ZA
ELEKTROZVEZE
OBRAT
MOKRONOG

ČESTITA
DELOVNEMU
LJUDSTVU ZA
NOVO LETO IN SE
PRIPOROČA

SREČNO NOVO LETO VOŠČIJO:

KOMUNALNA BANKA

Novo mesto

pozdravlja ob vstopu v novo leto svoje komitente,
plonirje-varčevalce in delovno ljudstvo našega okraja,
želeč vsem v letu 1961 še mnogo delovnih zmag na poti
v lepše življenje

Kolektiv, upravni odbor in zadrugi svet

KMETIJSKE ZADRUGE Dragatuš

želi v letu 1961 vso srečo in mnogo uspehov vsem
kmetovalcem na območju zadruga kakor tudi de-
lavcem, uslužbencem in ostalim delovnim ljudem

IZDELUJEMO PRVOVRSTNO POHIŠTVO ZA DOMAČI IN TUJI TRG TER ČESTITAMO ZA NOVO LETO
DELOVNIM KOLEKTIVOM V PODJETJIH IN USTANOVAH KAKOR TUDI POSAMEZNIKOM

„OPREMALES“ NOVO MESTO

TRDINOVA 45

PREBIVALSTVU BELE KRAJINE,
VSEM DELAVCEM IN USLUŽBENCEM V KOLEK-
TIVIH, MLADINI IN PRIPADNIKOM JLA
ISKRENE ČESTITKE ZA NOVO LETO

LESNO
PREDELOVALNO
PODJETJE

Metlika

MESNICA SEMIČ

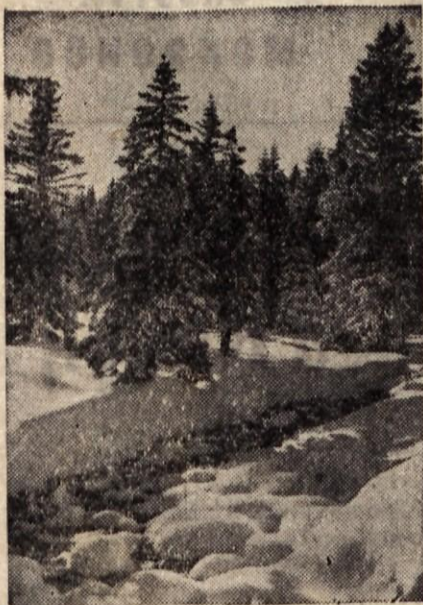
SE PRIPOROČA TUDI VNAPREJ
SVOJIM ODJEMALCEM IN JIM
TOPLO ČESTITA OB VSTOPU
V NOVO LETO

Delovnim kolektivom, organom
samoupravljanja, delavcem,
uslužbencem in ljudski intelligen-
ci naše iskrene pozdrave ob
zaključku leta 1960, želeč
uspehov in napredka tudi
v bodoče

KRKA TOVARNA ZDRAVIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA PERILA

NOVO
MESTO

PRIPOROČAMO
SVOJE
KVALITETNE
IZDELKE IN
ČESTITAMO
ZA NOVO
LETO

Trgovinska zbornica ZA OKRAJ NOVO MESTO

ČESTITA SVOJIM ČLANOM
ZA NOVO LETO IN ŽELI PRI
NJIHOVEM DELU ZA ČIMHITREJŠO
IZGRADNJO SOCIALIZMA
KAR NAJVEČ USPEHOV

NAJBOLJE, NAJHITREJE IN CENENO BOSTE POSTREŽENI
S PRVOVRSTNIMI JEDILI IN IZBRANIMI PIJACAMI V

zdravilišču Dolenjske toplice

DELOVNI KOLEKTIV ZELI SVOJIM GOSTOM IN OSTALIM
DELOVNIM LJUDEM SREČNO IN VESELO NOVO LETO

Opekarna Prečna

ZELI OB VSTOPU V NOVO LETO 1961 VSO
SREČO DRŽAVLJANOM NAŠE FEDERATIVNE
LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE TER PO-
ZDRAVLJA OB TEJ PRILOŽNOSTI SVOJE PO-
SLOVNE PRIJATELJE IN ZNANCE

RADIO- ELEKTRO

VSEM SVOJIM STRAN-
KAM IN VSEMU DELOV-
NEMU LJUDSTVU ZELI
MNOGO SREČE IN
USPEHA V NOVEM LE-
TU 1961 KOLEKTIV

NOVO MESTO

NUDI MO VELIKO IZBI-
RO KVALITETNE-
GA BLAGA PO ZMER-
NIH CENAH IN SE PRI-
POROČAMO ZA NAKUP
NASIM ODJEMALCEM,
KATERIM TUDI OB TEJ
PRILOŽNOSTI VOŠČI-
MO V LETU 1961 VSO
SREČO

★
**Trgovsko
podjetje**

MIZARSKO PODJETJE

DOBOVA

OPRAVLJA VSA V STROKO SPADAJOČA DELA
IN SE PRIPOROČA. — HKRATI ČESTITA PREBI-
VALSTVU SPODNJEGA POSAVJA ZA NOVO
LETO, ŽELEČ MNOGO SREČE IN USPEHOV

DELOVNEMU LJUDSTVU
NAŠE DOMOVINE, ZLASTI
PA PREBIVALCEM NOVO-
MEŠKEGA OKRAJA,

ISKRENO ČESTITAMO ZA
NOVO LETO Z ŽELJO DA
TUDI V PRIHODNJE
USPEŠNO DELALI

Zadružnik

NOVO MESTO

VSO SREČO V LETU 1961 VOŠČI VSEM ŽELEZ-
NICAJEM, DELAVCEM IN USLUŽBENCEM ŽTP
KAKOR TUDI OSTALIM DRŽAVLJANOM FLRJ

**Podjetje
za popravljanje
železniških voz**

DOBOVA

Mokronog

OKRAJNA
OBRTNA
ZBORNICA
V NOVO MESTO

PRIPOROČAMO
SVOJE USLUGE
IN ISKRENO
ČESTITAMO
ZA NOVO LETO
VSEM SVOJIM
STRANKAM

ZELI VSEM
OBRTNIKOM
V OKRAJU,
VAJENCEM
IN POMOČNIKOM
DRŽAVNEGA
IN PRIVATNEGA
SEKTORJA
VSO SREČO
V LETU 1961

Radioservis
NOVO
MESTO

OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR

BREŽICE

Občinski komite ZKS — Občinski odbor SZDL — Občinski
komite LMS — Občinski odbor ZB — Občinski odbor
ZVVI — Občinski odbor ZROP — Občinski sindikalni svet
čestitajo vsem delavcem in uslužbencem v delovnih kolektivih,
vsem organom delavskega samoupravljanja, zadrugnikom, mla-
dinici, tovarišem v vrstah LM in JLA, želeč jim srečno leto 1961

DELOVNI
KOLEKTIV

PEKARIJA NOVO MESTO

SE TUDI
VNAPREJ
PRIPOROČA
SVOJIM
STRANKAM
IN JIM VOŠČI
V NOVEM LETU
VSO SREČO

SVOJIM GOSTOM
IN VSEM
NOVOMEŠČANOM
ZELI SREČNO
NOVO LETO

KAVARNA
GLAVNI TRG
V NOVEM
MESTU

PREMOGOKOP IN GLINOKOP

GLOBOKO

PROJEVAJA IN NUDI POTROŠNIKOM
PREMOG, PROTI OGNJU ODPORNO GLI-
NO IN KREMENOVE PESKE TER SE PRI-
POROČA IN ČESTITA DELOVNEMU LJUD-
STVU NAŠE DOMOVINE ZA NOVO LETO

POZDRAVLJAMO SVOJE ODJEMALCE IN JIM
VOŠČIMO V LETU 1961 VSO SREČO IN MNOGO
USPEHOV TER SE PRIPOROČAMO

MESARIJA SOTESKA

PREBIVALSTVU OBČINE ŽUŽEMBERK, DELOVNIM KOLEK-
TIVOM, KMETOM IN DELAVCEM, LJUDSKI INTELIGENCI
TER VSEM OSTALIM ISKRENO VOŠČI VSO SREČO V
PRIHODNJEM LETU

**Občinski ljudski odbor
Žužemberk**

Občinski komite ZKS — Občinski
odbor SZDL — Občinski komite LMS
— Občinski odbor ZB — Občinski
odbor ZROP in ostale množične orga-
nizacije

KMETIJSKA
ZADRUGA
DOBOVA

ZELI

SREČNO IN
ZADOVOLJNO
NOVO LETO
TER SE
PRIPOROČA

Tovarna šivalnih strojev **"MIRNA"**

V MIRNI NA DOLENJSKEM

prilaga svoje izdelke in čestita vsem svojim
strankam za NOVO LETO

KMETIJSKA ZADRUGA ŠENTLOVRENC

Krajevni odbor — Krajevni odbor SZDL VEL.
LOKA, Čatež, Šentlovrenc, Vel. Gaber — Osnovna
organizacija ZKS — Krajevni odbor ZB — Vaški
aktiv LMS — Krajevni odbor ZVVI Velika Loka
in Vel. Gaber — Krajevni odbor ZROP — Delav-
sko kulturno društvo — Krajevni odbor RK —
Gasilsko društvo — Društvo prijateljev mladine
— Lovska družina — Ribiška družina

čestitajo za NOVO LETO, želeč svojim čla-
nom in vsemu delovnemu ljudstvu v prihod-
njem letu še mnogo delovnih zmag

OPEKARNA BREŽICE

ISKRENO
ČESTITA ZA
NOVO LETO
IN POZDRAVLJA
SVOJE
POSLOVNE
PRIJATELJE

ZA NOVO LETO
VOŠČI VSO SREČO
IN MNOGO
ZADOVOLJSTVA
PRI GLEDANJU
KINO PREDSTAV

Kino
PROSVETNEGA
DRUŠTVA
MOKRONOG

TRGOVSKO
PODJETJE

Železnina

NOVO MESTO

nudi železniški, gradbeni, avtomobil-
ski material ter gospodinske stroje in
se priporoča za nakup v svojih poslo-
valnicah. Hkrati čestita delovni kolek-
tiv vsem svojim strankam in poslovnim
prijateljem, želeč jim v LETU 1961
vso srečo

KMETIJSKA
ZADRUGA
MOKRONOG

POZDRAVLJA
OB VSTOPU
V LETO 1961
VSE SVOJE
POSLOVNE
PRIJATELJE
TER ČESTITA
TUDI VSEM
DELOVNIM
LJUDEM

SVOJIM ČLANOM,
ZADRUŽNIKOM
IN KMETOVALCEM
NA SVOJEM
OBMOČJU
ZELI SREČNO
IN USPEHOV
POLNO LETO
1961

KMETIJSKA
ZADRUGA
URŠNA SELA

AVTOPROMET —
TUZEMSKA ŠPEDICIJA

»Gorjanci«

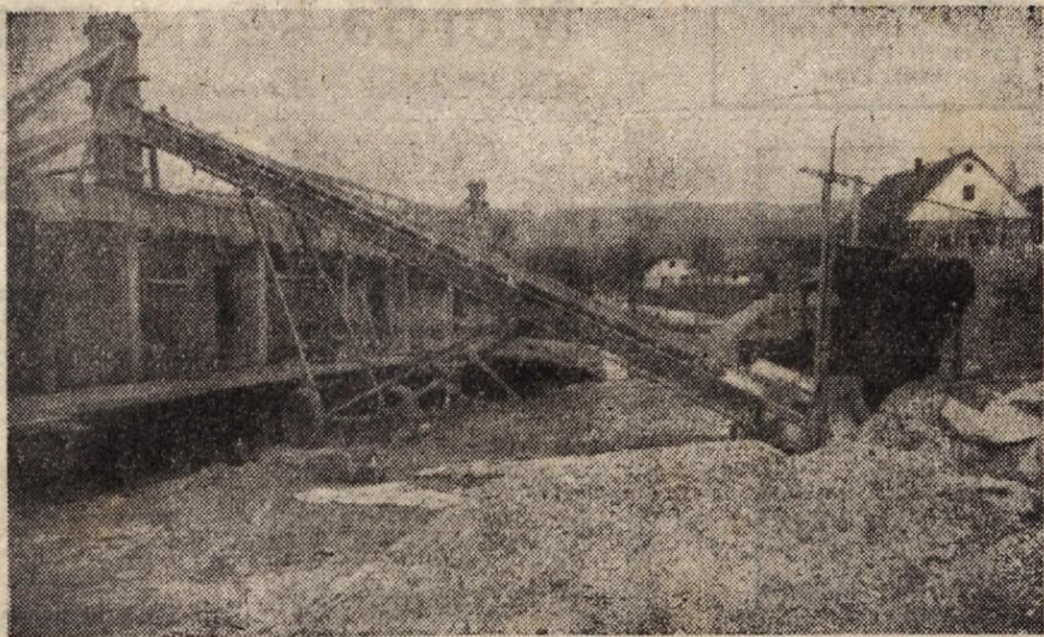
prilaga svoje avtobusne in transportne usluge in
želi SREČNO LETO 1961 vsem svojim strankam in
sorodnim kolektivom

NOVO MESTO —
STRAŽA

Rudnik rjavega premoga Krmelj

ZELI SREČNO NOVO LETO VSEM RUDARJEM
IN RUDARSKIM STROKOVNJAKOM V OKRAJU,
POZDRAVLJA PA POTROŠNIKE SVOJEGA PRE-
MOGA TER SE PRIPOROČA

Gradimo vse vrste nizkih in visokih gradenj ter priporočamo usluge svojih obratov

»PIONIR«

NOVO MESTO

Lani smo dosegli izredne uspehe, letos pa moramo narediti še odločnejše korake za dvig storilnosti, da bomo dokazali polno vrednost ukrepov, ki smo se jih lotili

V letu 1961 želimo obilo sreče, uspehov in zadovoljstva

**TRGOVSKO
PODJETJE
TREBNJE**

VOŠCI

V PRIHODNJEM LETU
VSO SREČO
IN SE NAJTOPLEJE
PRIPOROČA

SVOJIM
ODJEMALCEM IN VSEM
BREŠENICANOM
ŽELIMO SREČNO IN
VESELO LETO
1961

**MESNICA
BREŠENICA**

**TAPETNIŠTVO IN
DEKORATERSTVO
V NOVEM MESTU**
Partizanska cesta 13

PRVOVRSTNO OPRAVLJA VSE V
STROKO SPADAJOČE USLUGE IN
ČESTITA ZA NOVO LETO VSEM
SVOJIM STRANKAM KAKOR TUDI
OSTALEMU PREBIVALSTVU V OB-
ČINI

Mnogo sreče in uspehov v letu 1961 želijo:

**Občinski ljudski odbor
SEVNICA**

Občinski komite ZKS - Občinski komite LMS -
Občinski odbor ZVVI - Občinski odbor SZDL - Ob-
činski odbor ZB - Občinski odbor ZROP in ostale
organizacije ter društva

»AGROSERVIS«
zadružno obrtno podjetje — BREŽICE

PRIPOROČA SVOJE USLUGE IN ČESTITA
OB VSTOPU V NOVO LETO VSEM KMETOVAL-
CEM, ZADRUGAM IN KOLEKTIVOM
PO VSEJ NAŠI DOMOVINI

**KOMUNALNA
BANKA
Novo mesto**
podružnica
Brežice

VOŠCI VSO SREČO SVO-
JIM KOMITENTOM IN
PREBIVALSTVU NA
SVOJEM OBMOČJU

SVOJA ODLIČNA VINA PRIPOROČA
IN ČESTITA ZA NOVO LETO

**Kmetijska zadruga
Kostanjevica**

z obratoma
VINSKA KLET IN POSESTVO

Prebivalstvu v občini: vsem kmetom, delavcem, usluž-
bencem in ljudski inteligenci iskreno voščimo za novo
leto, želeč jim tudi v prihodnje pri njihovem delu kar
največ uspehov

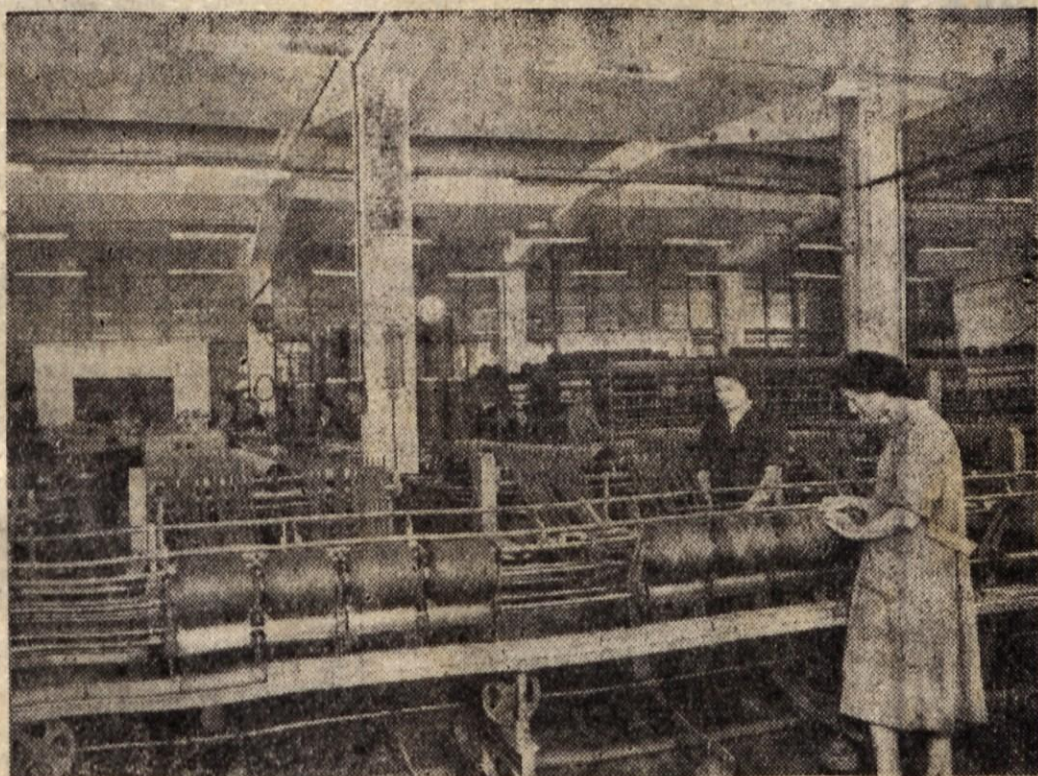
**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
Metlika**

Občinski komite ZKS - Občinski odbor SZDL - Občinski
komite LMS - Občinski odbor ZB - Občinski odbor ZVVI
- Občinski odbor ZROP

NOVOTEKS

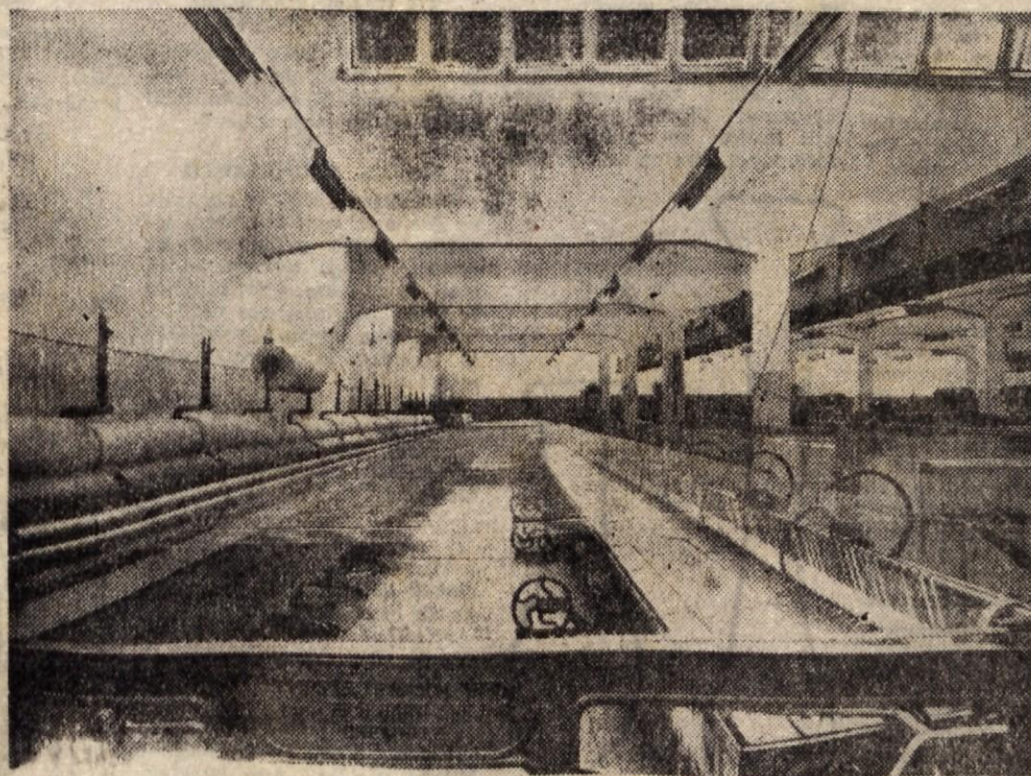
TEKSTILNA TOVARNA

Novo leto pozdravljamo z nešte-
tlimi novimi uspehi * Dosegli smo
jih kljub ogromnim težavam, na
katere smo naleteli na tej poti,
ker smo bili trdno združeni v
vseh naših naporih za zgraditev
novega, srečnejšega življenja v
socialistični domovini

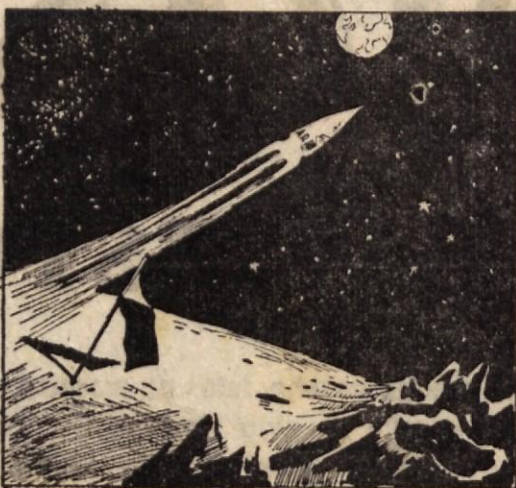
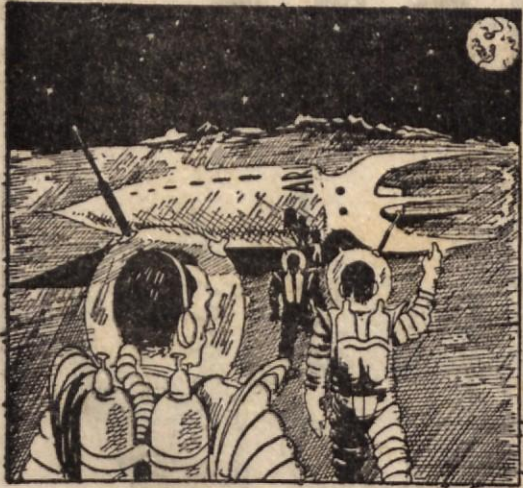
Naša blaga poznajo potrošniki širom po naši domovini!
Ob vstopu v letu 1961 čestitamo vsem delovnim ljudem
in jim želimo mnogo sreče in zadovoljstva

NOVO MESTO

V ATOMSKI RAKETI NA LUNO

PRIPREJENO PO FAN
TASTICNI ZGODBI
R. O. FOHLERJA

31. — Kmalu so se vrnil pioniirji človeštva v raketo, da bi se najprej temeljito odpočili, kajti zadnji dan potovanja je bil zelo naporen. Njihovi živci so bili do skrajnosti napeti. Prvič od svojega odhoda z Zemlje so lahko legli k počitku, le eden izmed radiotelegrafistov je ostal v službi. Medtem ko je Ilming v svoji postelji sanjal, je ta sporočil napeto prisluškujoči Zemlji prve vesti z Lune. Naslednjega dne so pripravili raketo za povratek na Zemljo. Nato se je glasilo iz zvočnika: »Vsi moške v položaj za vzlet, službujoče pripnite k sedežem! Jedrski reaktorji čist! Javite pripravljenost za vzlet!« in »Pozor! Vzlet!«

32. — Notranje bobneča in votlo grozeča, na zunanaj pa samo neslišno drgetajoča je drsela atomska raketa 3 nad belim prahom Luninega morja. Polagoma je narasla njena brzina na za Luno preračunano »parabolično«. Potem ko je pustila za seboj čudni svet molka, je usmerila svoj polet proti srebrno se lesketajočemu spru »podzemlja«. Za seboj je pustila samo zastavo človeštva, ki je žalostno visela z droga, kajti za poplavanje ji je manjkalo vetra. Posadka v raketi se je jela zabavati s tem, da je pustila viseči v zraku razne predmete ali pa jih je premetavala ob kabine do kabine kot »ladja na visokem morju.«

33. — V prostorni kuhinji je bilo posebno živahno. Kuhar Li Jin in oba ravnobarva stewartda so odložili magnetične čevlje in sedaj so poskakovali, odbijajo se lahko od tal in stropa gor in dol, vedno gor in dol... Ilming se je prvi naveličal igre in odšel v kabino profesorja Fabinusa. Toda tudi ta je bil pri igri. Stresal je v zrak vrečko fižola, da je z njim napolnil malone vso kabino. Zato je Ilming brž zaprl vrata njegove kabine in odšel k radarskemu tehniku. »Polmesec Zemlje« je postajal vedno večji in širši in začel se je zaokroževati v »polno Zemljo«. V vselem vzmetenju so jeli opazovati vsemirski letalci mater Zemljo.

Morda še ne veste

■ Stari frankopanski grad Ozalj med Metliko in Karlovcem je postal v zadnjem času prvovrstni gostinski objekt. Stare dvorane so preurejene v moderne salone s televizorji, v bare in restavracije. Tako imamo pod isto streho najmodernejši hotel in kulturno-zgodovinski spomenik.

■ V Kopenuhnu so tehniko dosegli nov uspeh: iz enega samega grama stekla lahko izdelajo 35 kilometrov dolgo žico.

■ V pečinah Kansasa (Philadelphija) so našli okostnjak ptenarodona, prazgodovinske ptice, katere peruti so imele devet metrov razpona. Okostnjak je star 140 milijonov let.

■ Povprečna starost prebivalcev Sovjetske zveze doseže 65 let, pravi zadnje poročilo sovjetskega ministrstva za zdravje. Glavni vzrok smrti so srčne bolezni, njim sledi umrljivost za rakom.

■ Kaže, da bodo ameriški astronauti v letu, ki prihaja, poleteli prvič v vesolje. Skupina njih je nedavno opravila globoko v puščavi Nevade eno poslednjih terenskih vaj za to velično dejanje.

■ Po večletnih raziskavah so v Avstriji začeli izdelovati smuči iz plastične mase. Pravi jim »Epoxi smuči«. So odlične in zelo odporne, pri spustih so z njimi dosegli hitrost do 160 km na uro. Se-

veda pa stanejo v našem denarju kar — 70.000 dinarjev.

■ Deset let je, kar smo v Sloveniji ustanovili prve amaterske sprejemno-oddajne sekcije. Sedaj imamo 37 klubskih oddajnih postaj in še 170 osebnih.

■ Antarktika (ozemlje južnega tečaja) je najvišji kontinent na svetu, saj ima povprečno nadmorsko višino 3000 metrov. Sneg na Antarktiki ni mehak in vlažen, temveč suh kot pesek. Na Južnem tečaju ni belih medvedov in drugih štirinožnih živali, bogato pa je življenje v morju. »Gospodar« južnega morja je modri kit (kit ubijalec), težak do 150 ton.

»Zlati kontinent«

V bazenu reke Kolima v Sibiriji so odkrili bogata nahajališča zlate rude. Sovjetski geolog Drabkin je izjavil, da je zlate rude toliko, da lahko upravičeno govorijo o »zlatem kontinentu«.

Smrt na cesti

Na italijanskih cestah se vsakih 24 ur smrtno ponesreči 20 avtomobilistov. V istem času se v raznih cestnoprometnih nesrečah ponesreči 400 oseb.

NA DRUGEM IN NA DEVETEM MESTU

Živo srebro je edina kovina v tekočem stanju, in zelo težka, saj liter živega srebra tehtata 13 kg 59 dkg. V Evropi je Jugoslavija v pridobivanju živega srebra na drugem mestu (na prvem je Španija).

Jugoslavija ima 1 milijardo 886 milijonov vinskih trt. Vse trte skupaj zajemajo 277.000 hektarov ali 2,7 odstotka vseh obdelovalnih površin. Po vinogradništvu smo Jugoslavlani na desetem mestu na svetu. Povprečno naberejo vsako jesen 88.200 vagonov grozdja, kar predstavlja 1470 kompozicij tovornih vlakov. V vseh kleteh je vsako jesen okrog 4.190.000 hektolitrov vina. Za 4000 vagonov raznih vrst vina dobimo letno od tujih kupcev 1 milijardo 235 milijonov dinarjev.

DOLGA PROGA

Po vojni smo v Jugoslaviji zgradili 2000 kilometrov železnice. Vse naše železniško omrežje ima sedaj okrog 12.000 kilometrov proge.

Neviodunum

Arheologi razgrinjajo pred nami davno zgodovino Neviodunuma, rimskega mesta, kjer stoji sedanje Drnovo, vasica na Krškem polju

(Nadaljevanje in konec.)

Mesto Neviodunum je gotovo imelo več svetilišč. Do danes še niso odkrita (vsaj njihovi temelji), pač pa je znanih več napisnih kamnov — posvetil raznim bogovom: Jupitru, Neptunu, Silvanu, Sedatu, Mitri in drugim. Iz imen posameznih božanstev razberemo, da se za njimi skrivajo stara keltska božanstva domačinov. Rimska država nikoli ni posegla in se vnikala v religijo svojih pod-

rial porabljen za gradnjo hiš, tako da bo sedaj težko rekonstruirati in prikazati preteklost in lepoto nekdanjih svetilišč, kopališč, upravnih zgradb in bogatih domaćih nevidovskih trgovcev.

TONE KNEZ

Dosedanja obsežna, nestrokovna izkopavanja v Drnovem so bila usmerjena predvsem na grobišče. Ta izkopavanja so imela pretežno roparski značaj, kajti večina kopčev je šlo za tem, da nakopije čimveč antičnih predmetov, ki so jih potem prodajali muzejem in posameznim zbirateljem starin. Poiskali so za zlato, ker je bilo takrat, da je drnovsko grobišče danes skoraj prekopano, saj je bilo na ta način odkritih in izkopanih desetine stotine grobov. In rezultat tega kopanja? Na stotine predmetov, vendar so vsi brez znanstvene dokumentacije, tako da danes sploh ne vemo, kje, kako in koliko predmetov je bilo v posameznem grobu. Vem samo to, da so nekatere grobnice bile velike in zidane, podobne kapelicam, ter da so znotraj bile poslikane s freskami. Na ta način pridobljeni predmeti nimajo znanstvene vrednosti, ne morejo služiti kot dokaz in so zanimivi samo se po oblikovni plati.

Takšno roparsko kopanje je trajalo vse do konca druge vojne. Danes to ni več mogoče, ker imamo Zakon o varstvu kulturnih spomenikov, ki določa, da smejo arheološka izkopavanja opravljati izključno samo strokovnjaki — arheologi. Roparsko kopanje se strogo kaznuje! Vsi predmeti, ki leže v zemlji, so last države, vse najdbe pa je najdlitel dolžan prijaviti svojemu občinskemu ljudskemu odboru ali pa Komisiji za spomeniško varstvo, ki odloča o usodi kulturnih spomenikov na področju svojega okraja. Pri nas je taka komisija v Novem mestu. Arheološko izkopavanje v juliju in avgustu 1960 pomeni novo poglavje v raziskovanju Neviodunuma. To izkopavanje je sploh prvo znanstveno in sistematično delo na področju Drnovga. Vse doslej so vedno kopali le grobove, nihče pa ni temeljito raziskoval samega mesta. Z večletnim sistematičnim delom želimo raziskati mesto: njegov obseg, ureitev, način gradnje in čas trajanja tega rimskega mesta. Ze samo dvomesečno letošnje izkopavanje je dalo precej podatkov in kopio najdb. Kaže, da smo našli jugovzhodni rob mesta, ki najbrž ni bilo utrjeno, kar bi dokazovalo, da je Neviodunum bil izrazito trgovsko mesto, odprto vsem, ki so želeli trgovati.

Pri odkrivanju posameznih hiš smo našli na zelo domiselne naprave za ogrevanje v stavbah — tako imenovani hipokavst. Principe je naslednji: kurilec se nahaja izven hiše, topel zrak pa se vije sko-

zi posebne cevi in predore pod tlakom v sobah (na ta način ogreva tla v sobi), nato pa se vzpenja skozi posebne opečne

Bronasti ročaj v obliki goveda iz Brezice

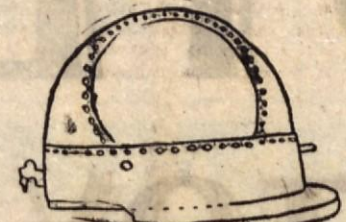
votlake v steni (s tem se ogrevajo stene) in uha na dan skozi luknjo pri strehi. To je rimski način centralne kurjave pred skoraj 2000 leti! Pri delih smo našli nešteto črepinj različnih posod (precej smo jih uspeli sestaviti), nekaj bronastih novcev in bronaste okrasne predmete, ki kažejo izbran okus tedanjih meščanov. Vse kaže, da je mesto, imelo pravokotno cestno mrežo; med cestami so stali »bloki« hiš.

Morda še pomembnejše pa je odkritje rečnega pristanišča v danes mrtvem savskem ro-kavu, saj je to prvo odkrito rečno pristanišče v Jugoslaviji. Ze letos je bilo odkritih skoraj 50 velikih kamnitih blo-

kov, s katerimi je bil obdan in obzidan savski breg kot pomol in operativna obala, kjer so pristajali tovorni čolni in splavi. Prva naloga v prihodnjem letu je, da bomo popolnoma odkrili rečno pristanišče. Nato pa ga bomo skušali rekonstruirati na istem mestu kot zgodovinski spomenik nekdanje živahne trgovine.

V skupnem prizadevanju Oblo Videm-Krško, OLO Novo mesto in Zavoda za spomeniško varstvo bomo v prihodnjih letih skušali oživiti antični Neviodunum. Izkopani predmeti, primerne rekonstrukcije ter konservatorski posegi pa naj privabijo številne turiste tudi v ta kotiček Slovenije obdobja antične civilizacije in nje pomen v davni preteklosti naših krajev.

Oohenem želimo izreči tudi zahvalo Oblo Videm-Krško, upravitelstvu šole v Leskovcu in vsem varščanom v Drnovem, ki so z razumevanjem podprli naše delo in nam nudili vso pomoč.

Bronasta ilirska čelada z Libne

MASCEVANJE

»Ha, letos pa naš sosed ne bo prejel noveletne čestitke kot zmeraj. Ker me je nekaj ujezilo, sem mu jo poslal kar v kuverti brez naslova!«

ČE IMAJO PARFUMI ČUDNE NAZIVE

»V izložbi vaše drogerije berem reklamo, da imate »Pokošeno seno«. Bi ga lahko dobil nekaj kil za moje zajce?«

MOŽEK S CIGARETO

Desetleten dečko se naslanja na drevo in kadil kot pravi tobakar. Mimo pride starejša ženska, pa ga pokara: »Čuj, mali, te ni sram: tako mlad in že kadiš. Ali tvoj oče ve?«

»Ali ste morda poročeni?« jo namesto odgovora vpraša mlečnozobec.

»Sem, še začudi ženska, »zakaj pa vprašate?«

»Torej: ali vaš mož ve, da opogovarjate na cesti neznane moške?«

RES JE

»Tovariš doktor, kako dolgo človek lahko vzdrži pod vodo, ne da bi dihal?«

»Kolikoli časa hoče! Ravno včeraj smo secirali enega, ki je bil pod vodo tri tedne.«

TEŽKA DOLŽNOST

Vlada črnogorskega kneza Nikole je dobila novega ministra. Minister je šel pozdravit kneza in mu rekel: »Upam, veličanstvo, da bom z vašo po-

močjo lahko izvrševal svojo težko dolžnost.«

»Upajmo,« je odgovoril knez. »Tvoja dolžnost je, da meni zmeraj odgovoriš, da, v parlamentu pa ne!«

DECEMBRSKA PRAVLJICA

Kraljevič (mož) Trnjulčici (ženi): »Zbudi se, Trnjulčica, zbudi — trinajsto plačo sem prinesel!«

SILVESTROVSKA REZERVACIJA

»Halo, rezervirajte v vašem lokalu dve mesti: zame, prijatelju, za mojega moža pa pod mizo.«

ČE JE POROKA NA SILVESTROVO

»Prvič slišim o sanitu! Kakšna kovina je to? Morda bi mi vi, gospod Gorčakov, lahko pojasnili? Če ste res zdravnik...«

»Glej no, glej!« ga je ustavil Gorčakov. »Drugo vprašanje, in zapomnite si: zanikanje vas, lahko velja življenje!«

»To sem že slišal. Vprašajte!«

»Kaj je modri žarek?« Gorčakov je izpod zdravniške halje počasi potegnul pištolo in spopil proti Tropininu. »Odgovorite! Takoj!«

Tropinin je vstal in mu zakoral naproti: »Ničesar ne vem.«

»Lažeš!« je zatulil Gorčakov s pištolo v roki. »Povedal nam boš, kako da imajo Rusi toliko jekla. Ti veš.«

»Če bi paši vedeli za modri žarek, bi ti, lopov, videl, kaj bi se zgodilo,« si je mislil Tropinin. Ukrotil je bes v sebi in odgovoril: »Ničesar ne vem.«

Gorčakov je sprožil. Zagrmel je strel in svinčenica je sikhnila Tropininu mimo glave.

POZDRAV IZ TREBNJEGA

georgij volodin

MODRI ŽAREK

13

Gorčakov se je zasmejal.

»Zaman zaničate, Boris Antonovič. To vam govorim kot rojak, kajti navsezadnje se le štejemo za Rusi. Nemci so grob narod. Zlasti rod, ki ga je vzgojil Hitler in poslal na Rusijo. Toda imamo Nemce znanstvenike, filozofe in ti še zmeraj vplivajo na življenje Nemčije. Ne odobravajo metod, s katerimi včasih soldateska hoče osvojiti vse radosti življenja, toda vsaj trenutno ne morejo ukretni ničesar. Vojna je pač vojna — vse temelji na sili.«

»So brez moči celo proti pobujanju ranjenih ujetnikov?« ga je pikro vprašal Tropinin. Gorčakov je ostro odgovoril:

»Pretravate, Boris Antonovič! To so izpadi posamičnih vojakov ki pa jih nemška komanda strogo preganja.«

»Res?« se je nasmehnil Tropinin. »Seveda! Ali mislite, da bi komanda lahko kaj takega odobrila ali celo ukazala? To je propaganda sovjetskih časopisov, da se ruski vojaki ne bi predajali.«

»To sem videl sam,« ga je ostro zavrnil Tropinin. »Ni vredno izgubljati besed.«

»Dobro. Morda ste prišli v pest kakš razjarjenih patrulji. Vendar se o tem ne bova pričala. Odgovorite mi na vprašanje.«

Tropinin je molčal in gledal Gorčakovu nekam nad glavo.

»Čakam!« ga je opomnil Gorčakov. »Čakate zaman!« je ostro odgovoril Tropinin.

»Res?« je Gorčakov dvignil glas. »Motite se. Vem, kaj naj vas vprašam in vi boste odgovorili. Če želite, bom kratek, razumela se bova. Katere kovine imenujete sanitu? Odgovorite!«

Tropinin se je ugriznil v ustnico, da ne bi kričnil, in cigareta mu je padla iz rok. Vendar se je hitro premagal in se nasmehnil: »Prvič slišim o sanitu! Kakšna kovina je to? Morda bi mi vi, gospod Gorčakov, lahko pojasnili? Če ste res zdravnik...«

»Glej no, glej!« ga je ustavil Gorčakov. »Drugo vprašanje, in zapomnite si: zanikanje vas, lahko velja življenje!«

»To sem že slišal. Vprašajte!«

»Kaj je modri žarek?« Gorčakov je izpod zdravniške halje počasi potegnul pištolo in spopil proti Tropininu. »Odgovorite! Takoj!«

Tropinin je vstal in mu zakoral naproti: »Ničesar ne vem.«

»Lažeš!« je zatulil Gorčakov s pištolo v roki. »Povedal nam boš, kako da imajo Rusi toliko jekla. Ti veš.«

»Če bi paši vedeli za modri žarek, bi ti, lopov, videl, kaj bi se zgodilo,« si je mislil Tropinin. Ukrotil je bes v sebi in odgovoril: »Ničesar ne vem.«

Gorčakov je sprožil. Zagrmel je strel in svinčenica je sikhnila Tropininu mimo glave.

Bronasti kipec Venere iz Drnovga

ložnikov, niti je ni hotela kakorkoli zatreti ali reformirati. Rimska državna religija je bila tesno povezana z rimskim državljanstvom pravom, ni pa nikoli nastopala misijonarsko, niti ni zahtevala od novih pripadnikov, da bi se odreli svojim dotedanjim verovanjem. Arheološko izkopavanje v prihodnjih letih v vasi Drnovo bo gotovo dalo podrobnejše podatke o bogočastju in o številu svetilišč v Neviodunumu.

PITNA VODA IZ GORJANCEV!

Cenena suženjska delovna sila, ki so jo uporabljali pri javnih in težkih delih ter kot služenčad v hišah, je omogočila Rimljanom obsežne in izvrstne gradnje. O tem pričajo ostanki zelo dobrih rimskih cest, obsežna kanalizacija v mestu, zidan vodovod, ki je dovajal mestu pitno vodo preko Krke iz vasi Izvir v Gorjancih in rečno pristanišče ob Savi. Ker pa je vas Drnovo zgrajena skoraj natančno na mestu rimskega Neviodunuma, je bil večji del mesta pri tem uničen in mate-

Balsamacija — stekleni posodil na čilave

Japonci na petem mestu

Po zadnji statistiki ima Japonska nad 93 milijonov prebivalcev in se tako uvršča na peto mesto. Prvo mesto po številu prebivalstva ima Kitajska, drugo Indija, tretje Sovjetska zveza in četrto ZDA.